

EVROPSKA UNIJA

EVROPSKI PARLAMENT

SVET

Bruselj, 3. april 2024
(OR. en)

2021/0426 (COD)

PE-CONS 102/23

ENER 719
ENV 1550
TRANS 629
ECOFIN 1437
RECH 574
CODEC 2603

ZAKONODAJNI AKTI IN DRUGI INSTRUMENTI

Zadeva: DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o energetske
učinkovitosti stavb (prenovitev)

DIREKTIVA (EU) 2024/...
EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne ...

o energetske učinkovitosti stavb
(prenovitev)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 194(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij²,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom³,

¹ UL C 290, 29.7.2022, str. 114.

² UL C 375, 30.9.2022, str. 64.

³ Stališče Evropskega parlamenta z dne 12. marca 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Direktiva 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁴ je bila večkrat bistveno spremenjena⁵. Ker so potrebne nadaljnje spremembe, bi bilo treba navedeno direktivo zaradi jasnosti prenoviti.
- (2) V Pariškem sporazumu⁶, sprejetem decembra 2015 na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC) (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum), so se pogodbenice dogovorile, da bodo dvig globalne povprečne temperature omejile precej pod 2 °C v primerjavi s predindustrijsko ravno in si prizadevale za omejitev dviga temperature na 1,5 °C nad predindustrijsko ravno. Doseganje ciljev Pariškega sporazuma je v ospredju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 z naslovom „Evropski zeleni dogovor“ (v nadaljnjem besedilu: evropski zeleni dogovor). Unija se je v posodobljenem nacionalno določenem prispevku, ki ga je 17. decembra 2020 predložila sekretariatu UNFCCC, zavezala, da bo do leta 2030 neto emisije toplogrednih plinov v celotnem gospodarstvu Unije zmanjšala za vsaj 55 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990.

⁴ Direktiva 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o energetske učinkovitosti stavb (UL L 153, 18.6.2010, str. 13).

⁵ Glej Prilogo IX, del A.

⁶ UL L 282, 19.10.2016, str. 4.

- (3) Kot je bilo napovedano v evropskem zelenem dogovoru, je Komisija v svojem sporočilu z dne 14. oktobra 2020 predstavila strategijo za val prenove z naslovom „Val prenove za Evropo – ekologizacija stavb, ustvarjanje delovnih mest, izboljšanje življenj“. Strategija za val prenove vključuje akcijski načrt s konkretnimi regulativnimi, finančnimi in omogočitvenimi ukrepi, njen cilj pa je vsaj podvojitev letne stopnje energetske prenove stavb do leta 2030 in spodbujanje celovitih prenov, da bi do leta 2030 prenovili 35 milijonov stavbnih enot ter ustvarili nova delovna mesta v gradbenem sektorju. Revizija Direktive 2010/31/EU je potrebna kot sredstvo za uresničitev vala prenove. Prispevala bo tudi k uresničevanju pobude novi evropski Bauhaus, predstavljene v sporočilu Komisije z dne 15. septembra 2021 z naslovom „Novi evropski Bauhaus – Lepo, trajnostno, skupaj“ in evropske misije za podnebno nevtralna in pametna mesta. Pobuda novi evropski Bauhaus naj bi spodbujala bolj vključujočo družbo, ki podpira dobrobit vseh po zgledu zgodovinskega Bauhauusa, ki je prispeval k socialni vključenosti in dobrobiti državljanov, predvsem delavskih skupnosti. Z omogočanjem usposabljanja, ustvarjanjem omrežij in oblikovanjem smernic za arhitekte, študente, inženirje in oblikovalce po načelih trajnostnosti, estetike in vključevanja lahko pobuda novi evropski Bauhaus okrepi vlogo lokalnih organov za razvoj inovativnih in kulturnih rešitev pri ustvarjanju bolj trajnostnega grajenega okolja.

- (4) Z Uredbo (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta⁷ je bil v pravo Unije zapisan cilj podnebne nevtralnosti v celotnem gospodarstvu najpozneje do leta 2050 in določena zavezujoča zaveza Unije za domače zmanjšanje neto emisij toplogrednih plinov (emisij, potem ko se odštejejo odvzemi) do leta 2030 za vsaj 55 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990.
- (5) Namen zakonodajnega svežnja „Pripravljeni na 55“, napovedanega s sporočilom Komisije z dne 19. oktobra 2020 z naslovom „Delovni program Komisije za leto 2021 – vitalna Unija v krhkem svetu“, je izvajanje navedenih ciljev. Ta sveženj zajema vrsto področij politike, vključno z energetske učinkovitostjo, energijo iz obnovljivih virov, rabo zemljišč, spremembo rabe zemljišč in gozdarstvom, obdavčitvijo energije, porazdelitvijo prizadevanj, trgovanjem z emisijami in infrastrukturo za alternativna goriva. Revizija Direktive 2010/31/EU je sestavni del navedenega svežnja. Na podlagi zakonodajnega svežnja „Pripravljeni na 55“ je bil v načrtu REPowerEU iz Sporočila Komisije z dne 18. maja 2022 z naslovom „Načrt REPowerEU“ predstavljen dodaten niz ukrepov za varčevanje z energijo, diverzifikacijo oskrbe, hitro nadomeščanje fosilnih goriv s pospešitvijo prehoda Evrope na čisto energijo ter pametno združevanje naložb in reform. Vključeval je nove zakonodajne predloge in ciljno usmerjena priporočila za povečanje ambicij v zvezi z energetske učinkovitostjo in prihranki energije. V sporočilu so bili navedeni tudi davčni ukrepi kot način za spodbujanje prihrankov energije in zmanjšanje porabe fosilnih goriv.

⁷ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

- (6) Stavbam gre pripisati 40 % končne porabe energije v Uniji in 36 % njenih z energijo povezanih emisij toplogrednih plinov, pri čemer je 75 % stavb v Uniji še vedno energetsko neučinkovitih. Zemeljski plin ima največjo vlogo pri ogrevanju stavb, saj predstavlja približno 39 % energije, porabljene za ogrevanje prostorov v stanovanjskem sektorju. Nafta je drugo najpomembnejše fosilno gorivo za ogrevanje, saj predstavlja 11 %, premog pa približno 3 % porabljene energije. Zaradi tega sta zmanjšanje porabe energije v skladu z načelom „energetska učinkovitost na prvem mestu“, kot je določeno v členu 3 Direktive (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta⁸ in opredeljeno v členu 2, točka 18, Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta⁹, in raba energije iz obnovljivih virov v stavbnem sektorju pomembna ukrepa, potrebna za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in energetske revščine v Uniji. Manjša poraba energije in večja raba energije iz obnovljivih virov, zlasti sončne energije, imata ključno vlogo tudi pri zmanjševanju energetske odvisnosti Unije od fosilnih goriv na splošno in zlasti od njihovega uvoza, spodbujanju zanesljive oskrbe z energijo v skladu s cilji iz načrta REPowerEU, spodbujanju tehnološkega razvoja ter pri zagotavljanju možnosti za zaposlitev in regionalni razvoj, zlasti na otokih, podeželju in v skupnostih, ki niso povezane z omrežjem.

⁸ Direktiva (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o energetske učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (UL L 231, 20.9.2023, str. 1).

⁹ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

- (7) Stavbe povzročajo emisije toplogrednih plinov pred svojo obratovalno življenjsko dobo, med njo in po njej. Vizija za razogljičenje stavbnega fonda do leta 2050 presega sedanjo osredotočenost na obratovalne emisije toplogrednih plinov. Zato bi bilo treba postopoma upoštevati emisije v celotnem življenjskem ciklu stavb, začnši z novimi stavbami. Stavbe so pomembna banka materialov, saj več desetletij služijo kot odlagališče virov, možnosti projektiranja in izbira materialov pa močno vplivajo na emisije v celotnem življenjskem ciklu novih stavb in prenov stavb. Učinkovitost stavb v celotnem življenjskem ciklu bi bilo treba upoštevati ne le pri novih gradnjah, temveč tudi pri prenovah stavb, in sicer z vključitvijo politik za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v celotnem življenjskem ciklu v nacionalne načrte držav članic za prenovo stavb.
- (8) Za čim večje zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v celotnem življenjskem ciklu stavb sta potrebni učinkovita raba virov in krožnost. To se lahko kombinira tudi s preoblikovanjem delov stavbnega fonda v začasni ponor ogljika.
- (9) Potencial globalnega segrevanje (GWP) v celotnem življenjskem ciklu stavbe kaže na skupni prispevek stavbe k emisijam, ki povzročajo podnebne spremembe. Združuje emisije toplogrednih plinov, vgrajene v gradbene proizvode, z neposrednimi in posrednimi emisijami iz faze uporabe. Zahteva po izračunu GWP v življenjskem ciklu novih stavb je zato prvi korak k večjemu upoštevanju učinkovitosti stavb v celotnem življenjskem ciklu in krožnega gospodarstva.

- (10) Stavbe proizvedejo približno polovico primarnih emisij drobnih delcev (PM_{2,5}) v Uniji, ki povzročajo prezgodnjo smrt in bolezni. Z izboljšanjem energetske učinkovitosti stavb bi se lahko in morale hkrati zmanjšati tudi emisije onesnaževal v skladu z Direktivo (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁰.
- (11) Ukrepi za nadaljnje izboljšanje energetske učinkovitosti stavb bi morali upoštevati klimatske pogoje, vključno s prilagajanjem podnebnim spremembam, lokalne pogoje ter notranjo klimo in stroškovno učinkovitost. Ti ukrepi ne bi smeli vplivati na druge zahteve glede stavb, kot so dostopnost, požarna in potresna varnost in namen uporabe stavbe.

¹⁰ Direktiva (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES (UL L 344, 17.12.2016, str. 1).

- (12) Energetsko učinkovitost stavb bi bilo treba izračunati na podlagi metodologije, ki se na nacionalni in regionalni ravni lahko razlikuje. Metodologija bi morala poleg toplotnih značilnosti vključevati druge dejavnike, ki imajo vse pomembnejšo vlogo, kot so učinek urbanega toplotnega otoka, ogrevalne in klimatske naprave, uporaba energije iz obnovljivih virov, sistemi za avtomatizacijo in nadzor stavb, rekuperacija toplote iz izpušnega zraka ali odpadne vode, uravnoteženje sistema, pametne rešitve, pasivni ogrevalni in hladilni elementi, osenčenje, kakovost okolja v zaprtih prostorih, primerna naravna svetloba ter oblika stavbe. Metodologija za izračun energetske učinkovitosti stavb ne bi smela temeljiti le na obdobju, ko je potrebno ogrevanje ali klimatizacija, ampak bi morala zajemati letno energetsko učinkovitost stavbe. V njej bi morali biti upoštevani veljavni evropski standardi. Metodologija bi morala zagotoviti prikaz dejanskih pogojev delovanja in omogočiti uporabo odčitane energije za preverjanje pravilnosti in za primerljivost, metodologija pa bi morala temeljiti na mesečnih, urnih ali manjših intervalih izračuna. Za spodbujanje uporabe energije iz obnovljivih virov na kraju samem bi morale države članice poleg skupnega splošnega okvira sprejeti potrebne ukrepe, da se v metodologiji izračuna priznajo in upoštevajo koristi čim večje uporabe energije iz obnovljivih virov na kraju samem, tudi za druge vrste uporabe, kot so polnilna mesta za električna vozila.

- (13) Države članice bi morale določiti minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti stavb in elementov stavb, da se doseže stroškovno optimalno ravnotežje med zadevnimi naložbami in prihranjenimi stroški energije med življenjskim ciklom stavbe, brez poseganja v pravico držav članic, da določijo minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti, ki so bolj energetske učinkovite kot stroškovno optimalne ravni energetske učinkovitosti. Poskrbeti bi bilo treba, da imajo države članice glede na tehnični napredek možnost redno pregledovati svoje minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti stavb.

- (14) Dve tretjini energije, ki se porabi za ogrevanje in hlajenje stavb, še vedno izvirata iz fosilnih goriv. Za razogljčenje stavbnega sektorja je zlasti pomembno postopno opustiti fosilna goriva pri ogrevanju in hlajenju. Zato bi morale države članice v svojih nacionalnih načrtih prenove stavb navesti svoje nacionalne politike in ukrepe za postopno opuščanje fosilnih goriv pri ogrevanju in hlajenju. Prizadevati bi si morale za postopno opuščanje samostojnih kotlov na fosilna goriva, kot prvi korak pa ne bi smele dajati finančnih spodbud za namestitev samostojnih kotlov na fosilna goriva od leta 2025, razen tistih, ki so bile pred letom 2025 izbrane za naložbe v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta¹¹, ter Evropskega sklada za regionalni razvoj in Kohezijskega sklada na podlagi Uredbe (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta¹². Še vedno bi morale biti mogoče zagotavljati finančne spodbude za namestitev hibridnih ogrevalnih sistemov z znatnim deležem energije iz obnovljivih virov, kot je kombinacija kotla s sončno toplotno energijo ali toplotno črpalko. Z jasno pravno podlago za prepoved kurilnih naprav na podlagi njihovih emisij toplogrednih plinov, vrste uporabljenega goriva ali minimalnega deleža energije iz obnovljivih virov, ki se uporablja za ogrevanje na ravni stavbe, bi se morale podpirati nacionalne politike in ukrepi postopnega opuščanja.

¹¹ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

¹² Uredba (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu (UL L 231, 30.6.2021, str. 60).

- (15) Proizvodnja sanitarne tople vode je eden glavnih virov porabe energije za energetske najbolj učinkovite stavbe. Ta energija se v večini primerov ne izkorišča. Pridobivanje toplote iz odtokov sanitarne tople vode v stavbah bi lahko predstavljalo enostaven in stroškovno učinkovit način za varčevanje z energijo.
- (16) Zahteve glede energetske učinkovitosti tehničnih stavbnih sistemov bi se morale uporabljati za celotne sisteme, kot so vgrajeni v stavbe, in ne za učinkovitost samostojnih komponent, ki spadajo na področje uporabe predpisov za posamezne izdelke v skladu z Direktivo 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹³. Države članice bi morale pri določanju zahtev glede energetske učinkovitosti za tehnične stavbne sisteme po potrebi uporabiti harmonizirane instrumente, kadar so na voljo, predvsem metode testiranja in izračunavanja ter razrede energetske učinkovitosti, razvite na podlagi ukrepov za izvajanje Direktive 2009/125/ES in Uredbe (EU) 2017/1369 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁴, da bi zagotovile skladnost s povezanimi spodbudami in bi se kar najbolj izognile morebitni razdrobljenosti trga. Tehnologije za varčevanje z energijo z zelo kratkimi amortizacijskimi dobami, kot so namestitve ali zamenjava termostatskih kontrolnih ventilov ali rekuperacija toplote iz izpušnega zraka ali odpadne vode, danes niso dovolj upoštevane. Pri ocenjevanju efektivne nazivne izhodne moči za ogrevalne sisteme, klimatske sisteme, sisteme za kombinirano ogrevanje in prezračevanje prostorov ali sisteme za kombinirano klimatizacijo in prezračevanje bi bilo treba v zadevni stavbi ali stavbni enoti sešteti efektivno nazivno izhodno moč različnih generatorjev istega sistema.

¹³ Direktiva 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo (UL L 285, 31.10.2009, str. 10).

¹⁴ Uredba (EU) 2017/1369 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2017 o vzpostavitvi okvira za označevanje z energijskimi nalepkami in razveljavitvi Direktive 2010/30/EU (UL L 198, 28.7.2017, str. 1).

- (17) Ta direktiva ne posega v člena 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Zato si izraza „spodbude“ iz te direktive ne bi smeli razlagati v smislu državne pomoči.
- (18) Komisija bi morala določiti primerjalni metodološki okvir za izračun stroškovno optimalnih ravni za minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti. Pregled tega okvira bi moral omogočiti izračun energetske učinkovitosti in emisijske vrednosti ter upoštevati okoljske in zdravstvene eksternalije ter razširitev sistema trgovanja z emisijami in cene ogljika. Države članice bi morale uporabiti navedeni okvir za primerjavo rezultatov s sprejetimi minimalnimi zahtevami glede energetske učinkovitosti. Če bi bil med izračunanimi stroškovno optimalnimi ravni minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti in veljavnimi minimalnimi zahtevami glede energetske učinkovitosti velik razkorak, to je razkorak, ki presega 15 %, bi morale države članice to razliko upravičiti ali določiti ustrezne ukrepe za zmanjšanje tega odstopanja. Države članice bi morale ob upoštevanju trenutnih praks in izkušenj pri opredeljevanju tipičnih ekonomskih življenjskih ciklov pripraviti oceno ekonomskega življenjskega cikla stavbe ali elementa stavbe. Države članice bi morale Komisiji redno poročati o rezultatih te primerjave in uporabljenih podatkih, na podlagi katerih so bili navedeni rezultati doseženi. Ta poročila bi morala Komisiji omogočiti, da oceni napredek držav članic pri doseganju stroškovno optimalnih ravni minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti in da o njem poroča.

- (19) Večje prenove obstoječih stavb, ne glede na njihovo velikost, nudijo priložnost za izvedbo stroškovno učinkovitih ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti. Zaradi stroškovne učinkovitosti bi moralo biti mogoče omejiti minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti na tiste prenovljene dele, ki so najpomembnejši za energetske učinkovitost stavbe. Države članice bi morale imeti možnost, da opredelijo izraz „večja prenova“ v odstotkih površine ovoja stavbe ali v vrednosti stavbe. Če se država članica odloči za opredelitev večje prenove v vrednosti stavbe, bi se lahko uporabile vrednosti, kot je aktuarska ali trenutna vrednost na podlagi stroškov prenove, brez vrednosti zemljišča, na katerem ta stoji.
- (20) Zaradi večjih podnebnih in energetskih ambicij Unije je potrebna nova vizija za stavbe: to so brezemisijske stavbe, z zelo majhno potrebo po energiji, ničelnimi emisijami ogljika iz fosilnih goriv na kraju samem in brez ali z zelo majhno količino obratovalnih emisij toplogrednih plinov. Vse nove stavbe bi morale biti brezemisijske do leta 2030, obstoječe stavbe pa bi bilo treba do leta 2050 preoblikovati v brezemisijske stavbe.
- (21) Kadar se spremeni obstoječa stavba, se ne šteje za novo stavbo.

- (22) Za pokritje potreb brezemisijske stavbe po energiji so na voljo različne možnosti: energija iz obnovljivih virov, proizvedena na kraju samem ali v bližini, kot so sončna toplotna energija, geotermalna energija, sončna fotovoltaična energija, toplotne črpalke, električna energija iz hidroelektrarn in biomasa, energija iz obnovljivih virov, ki jo zagotavljajo skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje ter energija iz drugih virov brez ogljika. Energija, pridobljena z zgorevanjem obnovljivih goriv, se šteje za energijo iz obnovljivih virov, proizvedeno na kraju samem, kadar obnovljivo gorivo zgoreva na kraju samem.
- (23) Brezemisijske stavbe lahko prispevajo k prožnosti na strani povpraševanja, na primer z upravljanjem povpraševanja, shranjevanjem električne energije, shranjevanjem toplote in porazdeljeno proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, da se podpre zanesljivejši, bolj trajnosten in učinkovitejši energetski sistem.
- (24) Za nujno razogljichenje stavbnega fonda Unije je potrebna obsežna energetska prenova: skoraj 75 % tega stavbnega fonda je po sedanjih gradbenih standardih neučinkovitega, 85 do 95 % stavb, ki obstajajo danes, pa bo leta 2050 še vedno stalo. Vendar je ponderirana letna stopnja energetske prenove še vedno nizka in znaša približno 1 %. S tem tempom bi za razogljichenje stavbnega sektorja potrebovali stoletja. Spodbujanje in podpiranje prenove stavb, vključno s preходом na brezemisijske ogrevalne sisteme, je zato ključni cilj te direktive. Podpiranje prenov na ravni četrti, tudi prek industrijskih ali serijskih prenov, prinaša koristi, saj spodbuja obseg in temeljitost prenov stavb, omogočilo pa bo tudi hitrejšo in cenejšo razogljichenje stavbnega fonda. Industrijske rešitve za gradnjo in prenovo stavb vključujejo vsestranske montažne elemente, ki zagotavljajo različne funkcije, kot sta izolacija in proizvodnja energije.

- (25) Minimalni standardi energetske učinkovitosti so bistveno regulativno orodje za obsežno prenovo obstoječih stavb, saj odpravljajo ključne ovire za prenovo, kot so ločene spodbude in strukture solastništva, ki jih ni mogoče premagati z gospodarskimi spodbudami. Uvedba minimalnih standardov energetske učinkovitosti bi morala privedi do postopnega opuščanja najmanj učinkovitih stavb in stalnega izboljševanja nacionalnega stavbnega fonda, kar bi prispevalo k dolgoročnemu cilju razogljičenega stavbnega fonda do leta 2050.
- (26) Minimalni standardi energetske učinkovitosti za nestanovanjske stavbe bi morali biti določeni na ravni Unije in bi se morali osredotočiti na prenovo najmanj učinkovitih nestanovanjskih stavb, ki imajo največji potencial v smislu razogljičenja ter razširjene socialne in gospodarske koristi ter jih je zato treba prednostno prenoviti. Poleg tega bi morale države članice v svojih nacionalnih načrtih prenove stavb določiti posebne časovne okvire za nadaljnjo prenovo nestanovanjskih stavb. Nekatere posebne okoliščine upravičujejo izvzeta iz minimalnih standardov energetske učinkovitosti za posamezne nestanovanjske stavbe, zlasti načrtovano rušenje stavbe ali neugodna ocena stroškov in koristi; v primeru hude stiske je izvzeta upravičeno, dokler stiska traja. Države članice bi morale za taka izvzeta določiti stroga merila, da bi se izognili nesorazmernemu deležu izvzetih nestanovanjskih stavb. Merila bi morale navesti v svojih nacionalnih načrtih prenove stavb, izvzeta nestanovanjskih stavb pa bi morale izravnati z enakovrednimi izboljšavami energetske učinkovitosti v drugih delih nestanovanjskega stavbnega fonda.

- (27) Za stanovanjske stavbe bi morale države članice imeti prožnost, da izberejo orodja za doseganje potrebnega izboljšanja stanovanjskega stavbnega fonda, kot so minimalni standardi energetske učinkovitosti, tehnična pomoč in ukrepi finančne podpore. Države članice bi morale določiti nacionalni načrtan potek postopne prenove nacionalnega stanovanjskega stavbnega fonda v skladu z nacionalnim časovnim načrtom in cilji za leta 2030, 2040 in 2050 iz nacionalnega načrta posamezne države članice za prenovo stavb ter s preoblikovanjem nacionalnega stavbnega fonda v brezemisijski stavbni fond do leta 2050. Nacionalni načrtani poteki bi morali biti skladni z vmesnimi petletnimi mejniki za zmanjšanje povprečne porabe primarne energije stanovanjskega stavbnega fonda, začnši leta 2030, ki zagotavljajo podobna prizadevanja v vseh državah članicah.
- (28) Kar zadeva preostali nacionalni stavbni fond, se lahko države članice same odločijo, ali želijo uvesti minimalne standarde energetske učinkovitosti, ki so pripravljeni na nacionalni ravni in prilagojeni nacionalnim razmeram. Komisija bi morala pri pregledu te direktive oceniti, ali bodo ukrepi, vzpostavljeni na podlagi te direktive, zagotovili zadosten napredek pri doseganju popolnoma razogljičenega brezemisijskega stavbnega fonda do leta 2050 ali pa je treba uvesti dodatne ukrepe, kot so zavezujoči minimalni standardi energetske učinkovitosti, zlasti za stanovanjske stavbe, da bi dosegli petletne mejnike.

- (29) Uvedbo minimalnih standardov energetske učinkovitosti bi moral spremljati omogočitveni okvir, vključno s tehnično pomočjo in finančnimi ukrepi, zlasti za ranljiva gospodinjstva. Minimalni standardi energetske učinkovitosti, določeni na nacionalni ravni, ne predstavljajo „standardov Unije“ v smislu pravil o državni pomoči, medtem ko bi se minimalni standardi energetske učinkovitosti na ravni Unije lahko šteli za take „standarde Unije“. V skladu z revidiranimi pravili o državnih pomočeh lahko države članice odobrijo državno pomoč za prenovo stavb zaradi uskladitve s standardi energetske učinkovitosti na ravni Unije, dokler ti standardi na ravni Unije ne postanejo obvezni. Ko bodo standardi obvezni, lahko države članice še naprej dodeljujejo državno pomoč za prenovo stavb in stavbnih enot, za katere veljajo standardi energetske učinkovitosti na ravni Unije, če naj bi se s prenovo stavbe dosegel višji standard.

- (30) Taksonomija EU, vzpostavljena z Uredbo (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁵, razvršča okoljsko trajnostne gospodarske dejavnosti v celotnem gospodarstvu, tudi za stavbni sektor. Na podlagi Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2139¹⁶ (v nadaljnjem besedilu: delegirani akt o podnebni taksonomiji EU) se prenova stavb šteje za trajnostno dejavnost, če dosega vsaj 30-odstotni prihranek energije, izpolnjuje minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti za večjo prenovo obstoječih stavb ali vključuje posamezne ukrepe, povezane z energetske učinkovitostjo stavb, kot so namestitve, vzdrževanje ali popravilo opreme za energetske učinkovitost ali instrumentov in naprav za merjenje, uravnavanje in krmiljenje energetske učinkovitosti stavb, če so taki posamezni ukrepi v skladu z določenimi merili. Prenova stavb zaradi uskladitve z minimalnimi standardi energetske učinkovitosti na ravni Unije je običajno v skladu z merili iz taksonomije EU, povezanimi z dejavnostmi prenove stavb.

¹⁵ Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13).

¹⁶ Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2139 z dne 4. junija 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo tehničnih meril za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da gospodarska dejavnost bistveno prispeva k blažitvi podnebnih sprememb ali prilagajanju podnebnim spremembam, ter za ugotavljanje, ali ta gospodarska dejavnost ne škoduje bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev (UL L 442, 9.12.2021, str. 1).

- (31) Minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti za obstoječe stavbe in elemente stavb so že vključene v akte, ki so predhodniki te direktive, in bi se morale še naprej uporabljati. Medtem ko se z novouvedenimi minimalnimi standardi energetske učinkovitosti določijo pragovi za minimalno energetska učinkovitost obstoječih stavb in zagotovi prenova neučinkovitih stavb, se z minimalnimi zahtevami glede energetske učinkovitosti za obstoječe stavbe in elemente stavb poskrbi za potreben obseg prenove ob njeni izvedbi.

- (32) Nujno je treba zmanjšati odvisnost od fosilnih goriv v stavbah ter pospešiti prizadevanja za razogljičenje in elektrifikacijo njihove porabe energije. Da bi omogočili stroškovno učinkovito namestitev tehnologij sončne energije v poznejši fazi, bi morale biti vse nove stavbe „pripravljene na sončno energijo“, tj. zasnovane tako, da se optimizira njihov potencial za proizvodnjo sončne energije na podlagi sončnega obsevanja lokacije, kar omogoča namestitev tehnologij sončne energije brez dragih strukturnih posegov. Poleg tega bi morale države članice zagotoviti postavitve primernih solarnih naprav na novih stanovanjskih in nestanovanjskih stavbah ter obstoječih nestanovanjskih stavbah. Obsežno uvajanje sončne energije na stavbah bi pomembno prispevalo k učinkovitejši zaščiti potrošnikov pred naraščajočimi in nestanovitnimi cenami fosilnih goriv, zmanjšalo bi izpostavljenost ranljivih državljanov visokim cenam energije ter privedlo do širših okoljskih, gospodarskih in družbenih koristi. Da bi učinkovito izkoristili potencial solarnih naprav na stavbah, bi morale države članice določiti merila za izvajanje postavitve solarnih naprav na stavbah in morebitne izjeme od te postavitve v skladu z ocenjenim tehničnim in ekonomskim potencialom naprav za proizvodnjo sončne energije ter značilnostmi stavb, ki jih ta obveznost zajema, pri čemer se upošteva načelo tehnološke nevtralnosti in kombiniranje solarnih naprav z drugimi rabami strehe, kot so zelene strehe, ali drugimi napravami za storitve v stavbah. Države članice bi morale v svojih merilih za praktično izvajanje obveznosti postavitve ustrezne naprave za proizvodnjo sončne energije na stavbah imeti možnost, da ustrezen prag namesto v smislu uporabne tlorisne površine stavbe izrazijo v smislu pritlične površine stavbe, če taka metoda ustreza enakovredni nameščenosti zmogljivosti ustrezne naprave za proizvodnjo sončne energije na stavbah. Ker je obveznost postavitve solarnih naprav na stavbah odvisna od meril, ki jih določijo države članice, se določbe o sončni energiji v stavbah ne štejejo kot „standard Unije“ v smislu pravil o državnih pomočeh.

- (33) Države članice bi morale imeti možnost, da z informacijami, ustreznimi upravnimi postopki ali drugimi ukrepi, določenimi v njihovih nacionalnih načrtih prenove stavb, spodbujajo postavitve ustreznih naprav za proizvodnjo sončne energije v kombinaciji s prenovo ovojja stavbe, zamenjavo tehničnih stavbnih sistemov ali namestitvijo polnilne infrastrukture za električna vozila, toplotnih črpalk ali sistemov za avtomatizacijo in nadzor stavb.
- (34) Kar zadeva stavbe z mešano rabo, ki vključujejo stanovanjske in nestanovanjske enote, se lahko države članice še naprej odločajo, ali jih bodo obravnavale kot stanovanjske ali nestanovanjske stavbe.
- (35) Tehnologije sončne fotovoltaične energije in sončne toplotne energije, tudi v kombinaciji s shranjevanjem energije, bi bilo treba pospešeno uvajati v korist podnebjü in finančnemu stanju državljanov in podjetij.
- (36) Elektrifikacija stavb, na primer z uvajanjem toplotnih črpalk, solarnih naprav, baterij in polnilne infrastrukture, prinaša spremenjena tveganja v zvezi s požarno varnostjo stavb, ki jih morajo države članice obravnavati. Komisija bi morala v zvezi s požarno varnostjo na parkiriščih objaviti nezavezujoče smernice za države članice.

- (37) Da bi do leta 2050 dosegli visoko energetska učinkovit in razogljičen stavbni fond ter obstoječe stavbe preoblikovali v brezemisijske stavbe, bi morale države članice pripraviti nacionalne načrte prenove stavb, ki bi nadomestili dolgoročne strategije prenove iz člena 2a Direktive 2010/31/EU in bi postali še močnejše, v celoti operativno načrtovalno orodje za države članice v skladu z načelom „energetska učinkovitost na prvem mestu“, z večjim poudarkom na financiranju in zagotavljanju, da so za izvedbo prenove stavb na voljo ustrezno usposobljeni delavci. Države članice lahko upoštevajo Pakt za spretnosti iz sporočila Komisije z dne 1. julija 2020 z naslovom „Evropski program znanj in spretnosti za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost“. Države članice bi morale v svojih nacionalnih načrtih prenove stavb določiti lastne nacionalne cilje za prenovo stavb. V skladu s členom 21, točka (b)(7), Uredbe (EU) 2018/1999 in omogočitvenimi pogoji iz Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁷ bi morale države članice predložiti opis ukrepov financiranja ter opis naložbenih potreb in upravnih virov za izvajanje nacionalnih načrtov prenove stavb.

¹⁷ Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159).

- (38) Načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ je krovno načelo, ki bi ga bilo treba upoštevati v vseh sektorjih, tudi zunaj energetskega sistema, in na vseh ravneh. Opredeljeno je v členu 2, točka 18, Uredbe (EU) 2018/1999 in pomeni, da se pri energetskih načrtih in vseh odločitvah glede politik in naložb čim bolj upoštevajo alternativni ukrepi za stroškovno energetska učinkovitost, da bi dosegli učinkovitejše povpraševanje in ponudbo energije, zlasti s stroškovno učinkovitimi prihranki končne porabe energije, pobudami za prilagajanje odjema ter učinkovitejšo pretvorbo, prenosom in distribucijo energije, pri čemer pa bi se vseeno dosegli cilji teh odločitev. Načelo je zato prav tako pomembno za izboljšanje energetske učinkovitosti stavb, v strategiji za val prenove pa je izpostavljeno kot eno od ključnih načel za prenovo stavb do leta 2030 in leta 2050. Kot je navedeno v Priporočilu Komisije (EU) 2021/1749¹⁸ je izboljšanje zdravja in dobrega počutja med glavnimi posrednimi koristmi, ki jih prinaša uporaba načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“ za izboljšanje energetske učinkovitosti stavb.
- (39) Da bo delovna sila Unije v celoti pripravljena na dejavna prizadevanja za uresničevanje podnebnih ciljev Unije, bi morale države članice premalo zastopane skupine spodbujati k usposabljanju in delu v gradbenem in stavbnem sektorju.
- (40) Nacionalni načrti prenove stavb bi morali temeljiti na harmonizirani predlogi, da se zagotovi primerljivost načrtov. Da bi se zagotovila zahtevana ambicioznost, bi morala Komisija oceniti osnutke nacionalnih načrtov in izdati priporočila državam članicam.

¹⁸ Priporočilo Komisije (EU) 2021/1749 z dne 28. septembra 2021 o energijski učinkovitosti na prvem mestu: od načel do prakse – smernice in primeri za njihovo izvajanje pri sprejemanju odločitev v sektorju energije in širše (UL L 350, 4.10.2021, str. 9).

- (41) Nacionalni načrti prenove stavb bi morali biti tesno povezani s celovitimi nacionalnimi energetske in podnebnimi načrti na podlagi Uredbe (EU) 2018/1999, o napredku pri doseganju nacionalnih ciljev in prispevku nacionalnih načrtov prenove stavb k nacionalnim ciljem in ciljem Unije pa bi bilo treba poročati v sklopu poročanja na vsaki dve leti na podlagi Uredbe (EU) 2018/1999. Glede na nujnost pospešitve prenove na podlagi trdnih nacionalnih načrtov prenove stavb bi bilo treba čim prej določiti datum za predložitev prvega nacionalnega načrta prenove stavb. Naknadne nacionalne načrte prenove stavb bi bilo treba predložiti kot del celovitih nacionalnih energetske in podnebnih načrtov ter njihovih posodobitev, kar pomeni, da bi bilo treba drugi osnutek nacionalnega načrta prenove stavb predložiti skupaj z drugim osnutkom celovitih nacionalnih energetske in podnebnih načrtov leta 2028.
- (42) Postopna celovita prenova je lahko rešitev, ko gre za visoke vnaprejšnje stroške, in v izogib nevšečnostim za prebivalce, ki se lahko pojavijo pri prenovi v enem koraku, ukrepi prenove pa so lahko tako manj moteči in lažje finančno izvedljivi. Vendar je treba take postopne potrebe po celoviti prenovi skrbno načrtovati, da se prepreči, da bi en korak prenove preprečil potrebne nadaljnje korake. Celovita prenova v enem koraku je lahko stroškovno učinkovitejša in povzroči manj s prenovo povezanih emisij kot postopna prenova. V izkazih o prenovi stavb je določen jasen časovni načrt za postopne celovite prenove, ki lastnikom in vlagateljem pomaga pri načrtovanju najboljšega časovnega okvira in obsega ukrepanja. Zato bi bilo treba izkaze o prenovi stavb spodbujati in jih kot prostovoljno orodje dati na voljo lastnikom stavb v vseh državah članicah. Države članice bi morale zagotoviti, da izkazi o prenovi stavb ne ustvarjajo nesorazmernega bremena.

- (43) Med izkazi o prenovi stavb in energetske izkaznicami obstajajo nekatere sinergije, zlasti v zvezi z oceno trenutne učinkovitosti stavbe in priporočili za njeno izboljšanje. Da bi najbolje izkoristili te sinergije in zmanjšali stroške za lastnike stavb, bi morale imeti države članice možnost dovoliti, da isti strokovnjak skupaj pripravi izkaz o prenovi stavbe in energetske izkaznico, ki se tudi izdaja skupaj. V primeru take skupne priprave in izdaje bi moral izkaz o prenovi nadomeščati priporočila iz energetske izkaznice. Kljub temu bi morale biti energetske izkaznice mogoče pridobiti brez izkaza o prenovi stavbe.
- (44) Dolgoročne pogodbe o prenovi so pomemben instrument za spodbujanje postopne prenove. Države članice lahko uvedejo mehanizme, ki omogočajo sklepanje dolgoročnih pogodb o prenovi v različnih fazah postopne prenove. Ko so v različnih fazah prenove na voljo nove in učinkovitejše spodbude, se lahko dostop do njih zagotovi tako, da se upravičencem omogoči prehod na nove spodbude.

- (45) Pojem celovite prenove v zakonodaji Unije še ni opredeljen. Da bi dosegli dolgoročno vizijo za stavbe, bi bilo treba celovito prenovo opredeliti kot prenovo, s katero se stavbe preoblikujejo v brezemisijske stavbe, vendar v prvi fazi kot prenovo, s katero se stavbe preoblikujejo v skoraj ničenergijske stavbe. Ta opredelitev je namenjena povečanju energetske učinkovitosti stavb. Celovita prenova za namene energetske učinkovitosti bi lahko bila tudi odlična priložnost za obravnavo drugih vidikov, kot so kakovost okolja v zaprtih prostorih, življenjski pogoji ranljivih gospodinjstev, povečanje odpornosti proti podnebnim spremembam, odpornosti proti tveganjem nesreč, vključno s potresno odpornostjo, požarna varnost, odstranjevanje nevarnih snovi, vključno z azbestom, in dostopnost za invalide.
- (46) Da bi spodbujale celovito prenovo, ki je eden od ciljev strategije za val prenove, bi morale države članice poskrbeti za okrepljeno finančno in upravno podporo za celovito prenovo.
- (47) Države članice bi morale podpirati izboljšave energetske učinkovitosti obstoječih stavb, ki prispevajo k doseganju ustrezne ravni kakovosti okolja v zaprtih prostorih, odstranjevanju azbesta in drugih škodljivih snovi, preprečevanju nezakonitega odstranjevanja škodljivih snovi ter k olajšanju skladnosti z veljavnimi zakonodajnimi akti, kot sta direktivi 2009/148/ES¹⁹ in (EU) 2016/2284²⁰ Evropskega parlamenta in Sveta.

¹⁹ Direktiva 2009/148/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o varstvu delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti azbestu pri delu (UL L 330, 16.12.2009, str. 28).

²⁰ Direktiva (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES (UL L 344, 17.12.2016, str. 1).

- (48) Celoviti pristopi na ravni četrti ali soseske prispevajo k večji stroškovni učinkovitosti potrebnih prenov za stavbe, ki so prostorsko povezane, kot so stanovanjski bloki. Taki pristopi k prenovam ponujajo različne rešitve v večjem obsegu.
- (49) Pričakuje se, da bodo imela električna vozila ključno vlogo pri razogljičenju in učinkovitosti elektroenergetskega sistema, in sicer z zagotavljanjem storitev prožnosti, izravnave in shranjevanja, zlasti z združevanjem. Ta potencial električnih vozil za vključitev v elektroenergetski sistem ter prispevanje k učinkovitosti sistema in nadaljnji uporabi električne energije iz obnovljivih virov bi bilo treba v celoti izkoristiti. Zlasti je pomembno polnjenje v stavbah, saj so električna vozila tam redno in dolgo parkirana. Počasno polnjenje je gospodarno, z namestitvijo polnilnih mest na zasebnih površinah pa se lahko omogoči shranjevanje energije v zadevni stavbi ter v splošnem povezovanje storitev pametnega in dvosmernega polnjenja ter storitev vključevanja v sistem.
- (50) Ob upoštevanju tudi vse večjega deleža električne energije iz obnovljivih virov pa električna vozila sproščajo manj emisij toplogrednih plinov. Električna vozila so pomemben element prehoda na čisto energijo, ki temelji na ukrepih za energetske učinkovitost, alternativnih gorivih, energiji iz obnovljivih virov in inovativnih rešitvah za upravljanje energetske prilagodljivosti. Gradbeni predpisi lahko postanejo učinkovito sredstvo za uvedbo ciljno usmerjenih zahtev v podporo nameščanju infrastrukture za polnjenje električnih vozil na parkiriščih stanovanjskih in nestanovanjskih stavb. Države članice bi si morale prizadevati za odpravo ovir, kot so ločene spodbude in upravni zapleti, s katerimi se soočajo posamezni lastniki, kadar želijo na svojem parkirnem mestu namestiti polnilno mesto.

- (51) Vnaprejšnje polaganje kablov in napeljava vodov omogočata hitro namestitve polnilnih mest, če in kjer so potrebna. Z infrastrukturo, pripravljeno za uporabo, se bodo zmanjšali stroški namestitve polnilnih mest za posamezne lastnike in zagotovilo, da imajo lastniki električnih vozil dostop do polnilnih mest. Z določitvijo zahtev glede elektromobilnosti na ravni Unije za vnaprejšnje opremljanje parkirnih mest in namestitve polnilnih mest je mogoče učinkovito spodbujati uporabo električnih vozil v bližnji prihodnosti, obenem pa se v srednje- in dolgoročnem obdobju omogoča nadaljnji razvoj z nižjimi stroški. Kadar je to tehnično izvedljivo, bi morale države članice zagotoviti dostopnost polnilnih mest za invalide.
- (52) Pametno in dvosmerno polnjenje omogočata povezovanje energetskega sistema stavb. Polnilna mesta, kjer se električna vozila običajno parkirajo dalj časa, na primer kjer ljudje parkirajo zaradi bivanja ali zaposlitve, so zelo pomembna za povezovanje energetskega sistema, zato je treba zagotoviti funkcionalnosti pametnega polnjenja. V primerih, ko bi dvosmerno polnjenje pripomoglo k nadaljnjemu prodoru električne energije iz obnovljivih virov prek voznega parka električnih vozil v promet in elektroenergetski sistem na splošno, bi morala biti na voljo tudi taka funkcionalnost.

- (53) Spodbujanje zelene mobilnosti je ključni del evropskega zelenega dogovora, stavbe pa imajo lahko pomembno vlogo pri zagotavljanju potrebne infrastrukture, ne le za polnjenje električnih vozil, temveč tudi za kolesa. Prehod na aktivno mobilnost, kot je kolesarjenje, lahko znatno zmanjša emisije toplogrednih plinov iz prometa. Ker se je povečala prodaja koles s pomožnim električnim motorjem in drugih tipov vozil kategorije L, iz člena 4 Uredbe (EU) št. 168/2013 Evropskega parlamenta in Sveta²¹, ter da se olajša namestitev polnilnih mest v poznejši fazi, bi bilo treba zahtevati vnaprejšnje polaganje kablov ali napeljavo vodov v novih stanovanjskih stavbah, kadar je to tehnično in ekonomsko izvedljivo, v stanovanjskih stavbah, ki so v postopku večje prenove. Kot je določeno v sporočilu Komisije z dne 17. septembra 2020 z naslovom „Krepitev evropskih podnebnih ambicij do leta 2030 – Vlaganje v podnebno nevtralno prihodnost v korist naših državljanov“ (v nadaljnjem besedilu: načrt za podnebne cilje), bo povečanje modalnega deleža čistega in učinkovitega zasebnega in javnega prevoza, kot je kolesarjenje, znatno zmanjšalo onesnaževanje zaradi prometa ter prineslo velike koristi posameznim državljanom in skupnostim. Pomanjkanje parkirnih mest za kolesa v stanovanjskih in nestanovanjskih stavbah je velika ovira za uporabo koles. Z zahtevami Unije in nacionalnimi gradbenimi predpisi se lahko učinkovito podpira prehod na čistejšo mobilnost, tako da se določijo zahteve za najmanjše število parkirnih mest za kolesa, izgradnja parkirnih mest za kolesa in povezane infrastrukture na območjih, kjer se kolesa manj uporabljajo, pa lahko prispeva k njihovi večji uporabi. Zahteva po zagotovitvi parkirnih mest za kolesa ne bi smela biti odvisna od razpoložljivosti in ponudbe parkirnih mest za avtomobile, ki v določenih okoliščinah morda ne bodo na voljo, ali nujno povezana z njima. Države članice bi morale dovoliti povečanje števila parkirnih mest za kolesa v stanovanjskih stavbah, kjer ni parkirnih mest za avtomobile, in sicer z namestitvijo vsaj dveh parkirnih mest za kolesa na posamezno stanovanjsko enoto.

²¹ Uredba (EU) št. 168/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. januarja 2013 o odobritvi in tržnem nadzoru dvo- ali trikolesnih vozil in štirikolesnikov (UL L 60, 2.3.2013, str. 52).

- (54) Načrte enotnega digitalnega trga in energetske unije bi bilo treba uskladiti in bi morali služiti skupnim ciljem. Digitalizacija energetskega sistema hitro spreminja področje energetike, od vključevanja obnovljivih virov energije do pametnih omrežij in stavb, pripravljenih na pametne sisteme. Da bi digitalizirali stavbni sektor, so cilji poveztljivosti Unije in njene ambicije za postavitev visokozmogljivih komunikacijskih omrežij pomembni za pametne domove in dobro povezane skupnosti. Da bi se čim bolj povečala uporaba pametnih sistemov in digitalnih rešitev v grajenem okolju, bi bilo treba zagotoviti ciljno usmerjene spodbude. To bi ponujalo nove priložnosti za prihranke energije, saj bi se odjemalcem zagotavljale točnejše informacije o njihovih vzorcih porabe, operaterju sistema pa omogočalo učinkovitejše upravljanje omrežja. Države članice bi morale spodbujati uporabo digitalnih tehnologij za analizo, simulacije in upravljanje stavb, tudi v zvezi s celovitimi prenovami.
- (55) Za spodbujanje konkurenčnega in inovativnega trga za storitve pametnih stavb, ki prispeva k učinkoviti rabi energije in vključevanju energije iz obnovljivih virov v stavbe, ter podpiranje naložb v prenovu bi morale države članice zainteresiranim stranem zagotoviti neposreden dostop do podatkov o stavbnih sistemih. Države članice v izogib pretiranim upravnim stroškom za tretje osebe olajšajo popolno interoperabilnost storitev in izmenjave podatkov v Uniji.

- (56) Indikator pripravljenosti na pametne sisteme bi bilo treba uporabljati za merjenje zmogljivosti stavb za uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij ter elektronskih sistemov, s katerimi bi se obratovanje stavb prilagodilo potrebam stanovalcev in omrežju ter izboljšala energetska in celotna učinkovitost stavb. Indikator pripravljenosti na pametne sisteme bi moral povečati ozaveščenost lastnikov stavb in stanovalcev o vrednosti avtomatizacije stavbe in elektronskega spremljanja tehničnih stavbnih sistemov, pri stanovalcih pa vzbuditi zaupanje glede dejanskih prihrankov, ki se dosežejo s temi novimi izboljšanimi funkcionalnostmi. Indikator pripravljenosti na pametne sisteme je zlasti koristen za velike stavbe z velikimi potrebami po energiji. Za druge stavbe bi morala biti shema za razvrščanje stavb glede na pripravljenost na pametne sisteme za države članice neobvezna.
- (57) Digitalni dvojček stavbe je interaktivna in dinamična simulacija, ki odraža stanje in obnašanje fizične stavbe v realnem času. Digitalni dvojček stavbe z vključevanjem podatkov v realnem času iz senzorjev, pametnih števecov in drugih virov zagotavlja celosten pregled nad učinkovitostjo stavbe, vključno s porabo energije, temperaturo, vlažnostjo, stopnjami zasedenosti in drugimi elementi, ter se lahko uporablja za spremljanje in upravljanje porabe energije v stavbi. Kadar je digitalni dvojček stavbe na voljo, bi ga bilo treba upoštevati, zlasti za indikator pripravljenosti na pametne sisteme.

- (58) Dostop do zadostnega financiranja je ključnega pomena za doseganje energetske in podnebne ciljeve za leta 2030 in 2050. Vzpostavljeni oziroma prilagojeni so bili finančni instrumenti Unije in drugi ukrepi, da bi se podprla energetska učinkovitost stavb. Najnovejše pobude za povečanje razpoložljivosti financiranja na ravni Unije med drugim vključujejo vodilno komponento „prenoviti“ iz mehanizma za okrevalje in odpornost, zlasti načrt REPowerEU, ter Socialni sklad za podnebje, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta²².
- (59) Finančne instrumente Unije bi bilo treba uporabiti za praktično izvajanje ciljev te direktive, ne da bi s tem nadomestili nacionalne ukrepe. Zaradi obsega potrebne prenove bi jih bilo treba uporabiti zlasti za zagotovitev ustreznih in inovativnih načinov financiranja, da bi se pospešile naložbe v energetske učinkovitost stavb. Imeli bi lahko pomembno vlogo pri razvoju nacionalnih, regionalnih in lokalnih skladov, instrumentov in mehanizmov za energetske učinkovitost, ki nudijo take možnosti financiranja zasebnim lastnikom nepremičnin, malim in srednjim podjetjem (MSP) ter podjetjem za storitve v zvezi z energetske učinkovitostjo.

²² Uredba (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o vzpostavitvi Socialnega sklada za podnebje in spremembi Uredbe (EU) 2021/1060 (UL L 130, 16.5.2023, str. 1).

- (60) Finančni mehanizmi, spodbude in mobilizacija finančnih institucij za energetske prenove stavb bi morali biti v središču nacionalnih načrtov prenove stavb, države članice pa bi jih morale dejavno spodbujati. Taki ukrepi bi morali vključevati spodbujanje hipotekarnih kreditov za energetske učinkovitost za certificirano energetske učinkovite prenove stavb, spodbujanje naložb javnih organov v energetske učinkovite stavbni fond, na primer z javno-zasebnimi partnerstvi ali pogodbami za zagotavljanje prihranka energije, ali zmanjšanje zaznanega tveganja naložb. Informacije o razpoložljivih finančnih sredstvih in finančnih instrumentih bi bilo javnosti treba dati na voljo na lahko dostopen in pregleden način. Države članice bi morale finančne institucije spodbujati, naj promovirajo ciljno usmerjene finančne produkte, nepovratna sredstva in subvencije za izboljšanje energetske učinkovitosti stavb, v katerih se nahajajo ranljiva gospodinjstva, ter za lastnike energetske najmanj učinkovitih stavb z večstanovanjskimi enotami in stavb na podeželju ter druge skupine, ki težko pridobivajo finančna sredstva. Komisija bi morala sprejeti prostovoljni okvir za pomoč finančnim institucijam pri ciljnem usmerjanju in povečanju obsega posojil v skladu z ambicijami Unije glede razogljičenja in ustreznimi energetske cilji.
- (61) Zeleni hipotekarni krediti in zelena posojila lahko bistveno prispevajo k preoblikovanju gospodarstva in zmanjšanju emisij ogljikovega dioksida.

- (62) Financiranje samo ne bo dovolj za pokritje potreb po prenovi. Poleg financiranja je za zagotovitev pravega omogočitenega okvira in odpravo ovir za prenovo nepogrešljivo vzpostaviti dostopna in pregledna svetovalna orodja in instrumente pomoči, kot so točke „vse na enem mestu“, ki ponujajo celostne storitve energetske prenove ali posrednike, ter izvajati druge ukrepe in spodbude, denimo tiste iz pobude Komisije o pametnem financiranju pametnih stavb. Točke „vse na enem mestu“ bi morale zagotavljati tehnično pomoč in biti enostavno dostopne vsem, ki so udeleženi pri prenovah stavb, tudi lastnikom stanovanj ter upravnim, finančnim in gospodarskim akterjem, kot so MSP, vključno z mikropodjetji.

- (63) Energetsko neučinkovite stavbe so pogosto povezane z energetsko revščino in socialnimi težavami. Ranljiva gospodinjstva so še posebej izpostavljena naraščajočim cenam energije, saj večji delež svojega proračuna porabijo za energente. Z zniževanjem previsokih računov za energijo lahko prenova stavb pomaga ljudem iz energetske revščine in lahko energetsko revščino tudi prepreči. Hkrati prenova stavb ni brezplačna in je bistveno poskrbeti za to, da so socialni učinki stroškov prenove stavb, zlasti na ranljiva gospodinjstva, pod nadzorom. V valu prenove ne bi smel biti nihče prezrt in bi ga bilo treba izkoristiti kot priložnost za izboljšanje položaja ranljivih gospodinjstev, zagotoviti pa bi bilo treba tudi pravičen prehod na podnebno nevtralnost. Zato bi morale biti finančne spodbude in drugi ukrepi politike prednostno usmerjeni v ranljiva gospodinjstva, ljudi, ki jih je prizadela energetska revščina, in tiste, ki živijo v socialnih stanovanjih, države članice pa bi morale sprejeti ukrepe za preprečevanje izselitev zaradi prenove, kot so zgornje meje za zvišanje najemnine. Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022²³ določa skupni okvir in skupno razumevanje celovitih politik in naložb, potrebnih za zagotovitev pravičnega prehoda.

²³ Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022 o zagotavljanju pravičnega prehoda na podnebno nevtralnost (UL C 243, 27.6.2022, str. 35).

- (64) Mikropodjetja predstavljajo 94 % podjetij, dejavnih v gradbenem sektorju. Skupaj z malimi podjetji zajemajo 70 % zaposlitev v gradbenem sektorju. Na lokalni ravni zagotavljajo osnovne storitve in delovna mesta. Ker pa je v mikropodjetjih običajno manj kot deset zaposlenih, imajo omejene vire za izpolnjevanje regulativnih zahtev in predpisov, povezanih s programi finančne podpore. Energetske skupnosti, pobude, ki jih vodijo državljani, ter lokalni organi in agencije za energijo, ki so sicer nepogrešljivi za izvedbo vala prenove, se soočajo z enakimi težavami v zvezi z nižjimi upravnimi, finančnimi in organizacijskimi zmogljivostmi. To dejstvo ne bi smelo ovirati bistvene vloge takih subjektov in bi ga bilo treba upoštevati pri razvijanju programov podpore in usposabljanja z zadostno prepoznavnostjo in enostavnostjo dostopa. Države članice lahko organizacije z nižjimi sredstvi dejavno podpirajo z namensko tehnično, finančno in pravno pomočjo.
- (65) Energetske izkaznice za stavbe se uporabljajo od leta 2002. Vendar pa uporaba različnih lestvic in oblik ovira primerljivost med različnimi nacionalnimi shemami. Z boljšo primerljivostjo energetskih izkaznic po vsej Uniji se olajša uporaba energetskih izkaznic s strani finančnih institucij, s čimer se financiranje usmerja v energetsko učinkovitejše stavbe in prenovo stavb. Taksonomija EU je odvisna od uporabe energetskih izkaznic, zato je še bolj pomembno, da so te med seboj primerljive. Uvedba enotne lestvice razredov energetske učinkovitosti in enotne predloge bi morala zagotoviti zadostno primerljivost energetskih izkaznic po vsej Uniji.

- (66) Nekatere države članice so nedavno spremenile svoje sheme certificiranja energetske učinkovitosti. Da bi se izognili motnjam, bi morale imeti zadevne države članice več časa za prilagoditev svojih shem.
- (67) Da bi morebitnim kupcem ali najemnikom omogočili, da že v zgodnji fazi upoštevajo energetske učinkovitost stavb, bi morale imeti stavbe ali stavbne enote, ki so naprodaj ali se oddajajo v najem, energetske izkaznice, razred energetske učinkovitosti in indikator pa bi morala biti navedena v vseh oglasih. Morebitni kupec ali najemnik stavbe ali stavbne enote bi moral v energetske izkaznice stavbe dobiti pravilne informacije o energetske učinkovitosti stavbe ter praktične nasvete za izboljšanje te učinkovitosti. Energetska izkaznica bi morala poleg tega vsebovati informacije o porabi primarne energije in končni porabi, potrebah po energiji, proizvodnji energije iz obnovljivih virov, emisijah toplogrednih plinov, GWP v življenjskem ciklu, če je na voljo, in kot možnost o senzorjih in nadzorih kakovosti okolja v zaprtih prostorih. Energetska izkaznica bi morala vsebovati priporočila za izboljšanje energetske učinkovitosti stavbe.
- (68) Spremljanje stavbnega fonda olajšujejo razpoložljivi podatki, zbrani z digitalnimi orodji, s čimer se zmanjšajo upravni stroški. Zato bi bilo treba vzpostaviti nacionalne podatkovne zbirke o energetske učinkovitosti stavb, informacije v njih pa bi bilo treba posredovati opazovalnici EU za stavbni fond.

- (69) Stavbe, ki so v lasti javnih organov ali jih uporabljajo javni organi, bi morale biti vzgled s tem, da kažejo upoštevanje okoljskega in energetskega faktorja. Zato bi bilo treba za te stavbe zahtevati redno energetske certificiranje. Posredovanje informacij o energetske učinkovitosti stavb javnosti bi bilo treba okrepiti z jasno vidnim prikazom teh energetske izkaznic, zlasti v zgradbah, ki jih uporabljajo javni organi in v katerih se pogosto zadržuje javnost ter nekatere nestanovanjske stavbe, kot so mestne hiše, šole, trgovine, nakupovalni centri, supermarketi, restavracije, gledališča, banke in hoteli.
- (70) V zadnjih letih smo v evropskih državah priče porastu števila klimatske sistemov. To povzroča znatne težave v času največje obremenitve, kar povečuje stroške za električno energijo in moti energetske bilanco. Prednost bi morale imeti strategije, s katerimi se izboljšujejo toplotne lastnosti stavb v poletnem obdobju. Zato bi se bilo treba osredotočiti na ukrepe za preprečevanje pregrevanja, kot so senčenje in zadostna toplotna zmogljivost v konstrukciji stavbe, ter nadaljnji razvoj in uporabo pasivnih tehnik hlajenja, predvsem takih, ki izboljšujejo kakovost okolja v zaprtih prostorih, mikroklimo okoli stavb in učinek urbanega toplotnega otoka.

- (71) Redno vzdrževanje in pregledovanje ogrevalnih, prezračevalnih in klimatskih sistemov s strani usposobljenega osebja prispeva skladno s tehničnimi specifikacijami k ohranjanju njihove pravilne nastavitve in na ta način zagotavlja optimalno delovanje z okoljskega, varnostnega in energetskega vidika. Celotni ogrevalni, prezračevalni in klimatski sistem bi bilo treba med njegovim življenjskim ciklom in zlasti pred zamenjavo ali nadgradnjo neodvisno ocenjevati v rednih časovnih presledkih. Pri pregledih bi bilo treba obravnavati dele sistemov, ki so neposredno ali posredno dostopni z razpoložljivimi neškodljivimi metodami. Da bi lastnikom in najemnikom stavb zmanjšale upravno breme, bi si morale države članice prizadevati za čim boljšo povezavo med pregledi in certificiranjem. Kadar je nameščen prezračevalni sistem, bi bilo treba oceniti tudi njegovo velikost in dejstvo, ali lahko njegove zmogljivosti optimizirajo njegovo učinkovitost pri tipičnih ali povprečnih pogojih obratovanja, relevantnih za posebno in trenutno uporabo stavbe.
- (72) Kadar sistem, ki ga je treba pregledati, temelji na fosilnih gorivih, bi moral zadevni pregled vključevati osnovno oceno izvedljivosti zmanjšanja uporabe fosilnih goriv na kraju samem, na primer z vključevanjem energije iz obnovljivih virov, spremembo vira energije ali pa zamenjavo ali prilagoditvijo obstoječih sistemov. Da bi zmanjšali breme za uporabnike, se ta ocena ne bi smela ponoviti, če so taka priporočila že dokumentirana v okviru energetske izkaznice, izkazov o prenovi stavb, energetskega pregleda, priporočil proizvajalca ali drugih načinov svetovanja iz enakovrednih uradnih dokumentov ali če je zamenjava sistema že načrtovana.

- (73) Pri nekaterih ogrevalnih sistemih je prisotno veliko tveganje zastrupitve z ogljikovim monoksidom, odvisno od vrste generatorja toplote (kotel, toplotna črpalka), vrste goriva (premog, nafta, biomasa, plin) ali lokacije generatorja toplote (na primer v bivalnih prostorih ali prostorih, ki niso ustrezno prezračevani). Pregledi takih sistemov so dobra priložnost za obvladovanje teh tveganj.
- (74) Skupen pristop k pripravi energetskega izkaznika stavb, izkazom o prenovi stavb, indikatorjem pripravljenosti na pametne sisteme in pregledovanju ogrevalnih in klimatskih sistemov, ki jih izvajajo usposobljeni ali potrjeni akreditirani strokovnjaki, katerih neodvisnost je treba zagotoviti na podlagi objektivnih meril, bo prispeval k enakim pogojem v zvezi s prizadevanji držav članic glede varčevanja z energijo v stavbah in bo morebitnim lastnikom ali uporabnikom omogočil preglednost glede energetske učinkovitosti na nepremičninskem trgu Unije. Strokovnjaki bi morali biti upravičeni do uporabe preskusne opreme, certificirane v skladu s standardi EN in ISO. Da bi zagotovili kakovost energetskega izkaznika, izkazov o prenovi stavb, indikatorjev pripravljenosti na pametne sisteme ter pregleda ogrevalnih in klimatskih sistemov v Uniji, bi moral biti v vsaki državi članici vzpostavljen neodvisen nadzorni sistem.

- (75) Na voljo bi moralo biti dovolj zanesljivih strokovnjakov s področja energetske prenove, da se zagotovi zadostna zmogljivost za izvedbo kakovostnih prenovitvenih del v zahtevanem obsegu. Zato bi morale države članice, kadar je to ustrezno in izvedljivo, uvesti sheme certificiranja za celovita prenovitvena dela, ki zahtevajo strokovno znanje na področju različnih elementov stavb ali stavbnih sistemov, kot so izolacija stavb, sistemi za proizvodnjo električne energije in ogrevalni sistemi ter namestitve tehnologij sončne energije; zadevni strokovnjaki lahko zajemajo oblikovalce, splošne izvajalce, specializirane izvajalce in inštalaterje.
- (76) Ker so lokalne in regionalne oblasti ključne za uspešno izvajanje te direktive, bi se bilo treba z njimi, če in kadar je to potrebno v skladu z veljavnim nacionalnim pravom, posvetovati glede vprašanj načrtovanja, razvoja programov za informiranje in usposabljanje ter programov ozaveščanja ter glede izvajanja te direktive na nacionalni ali regionalni ravni, ter jih v to vključiti. S takimi posvetovanji se lahko tudi spodbudi priprava ustreznih navodil, v skladu s katerimi izvajajo lokalni načrtovalci in gradbeni inšpektorji potrebne naloge. Države članice bi morale arhitektom, načrtovalcem in inženirjem tudi omogočiti, da lahko pri načrtovanju, projektiranju, gradnji in prenovi industrijskih ali stanovanjskih površin, tudi z uporabo tehnologij za modeliranje in simulacije stavb, ustrezno preučijo najboljšo kombinacijo med izboljšavami na področju energetske učinkovitosti, uporabo energije iz obnovljivih virov in uporabo daljinskega ogrevanja in hlajenja, ter jih pri tem spodbujati.

- (77) Inštalaterji in gradbeniki so ključni za uspešno izvajanje te direktive. Zato bi moralo zadostno število inštalaterjev in gradbenikov z usposabljanjem in prek drugih ukrepov pridobiti ustrezno strokovno znanje za nameščanje in vgradnjo energetske učinkovite tehnologije in tehnologije za energijo iz obnovljivih virov.
- (78) Da bi se uresničil cilj izboljšanja energetske učinkovitosti stavb, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte v zvezi s prilagoditvijo določenih delov splošnega okvira iz Priloge I tehničnemu napredku, določitev komparativnega metodološkega okvira za izračunavanje stroškovno optimalnih ravni za minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti, določitev okvira Unije za nacionalni izračun GWP v življenjskem ciklu z namenom doseganja podnebne nevtralnosti, shemo Unije za razvrščanje stavb glede na pripravljenost na pametne sisteme in učinkovito spodbuditvijo finančnih institucij, naj povečajo obseg sredstev, predvidenih za prenove za povečanje energetske učinkovitosti, na podlagi celovitega okvira portfelja, ki ga finančne institucije prostovoljno uporabljajo. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje²⁴. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

²⁴ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

- (79) Da bi zagotovila učinkovito izvajanje določb iz te direktive, Komisija podpira države članice z različnimi orodji, kot je instrument za tehnično podporo, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/240 Evropskega parlamenta in Sveta²⁵, ki zagotavlja prilagojeno tehnično strokovno znanje za pripravo in izvajanje reform, vključno s tistimi za povečanje letne stopnje energetske prenove stanovanjskih in nestanovanjskih stavb do leta 2030 ter spodbujanje celovite energetske prenove. Tehnična podpora se na primer nanaša na krepitev upravne zmogljivosti, podporo razvoju in izvajanju politik ter izmenjavo ustreznih dobrih praks.
- (80) Ker ciljev te direktive, in sicer izboljšanje energetske učinkovitosti stavb in zmanjšanja emisij toplogrednih plinov iz stavb, zaradi zapletenosti stavbnega sektorja in nezmožnosti nacionalnih stanovanjskih trgov, da se ustrezno spopadejo z izzivi energetske učinkovitosti, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov ukrepa lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.

²⁵ Uredba (EU) 2021/240 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. februarja 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za tehnično podporo (UL L 57, 18.2.2021, str. 1).

- (81) S pravno podlago te pobude se Unijo pooblašča, da določi ukrepe, potrebne za doseganje ciljev Unije v zvezi z energetske politiko. Predlog prispeva k ciljem energetske politike Unije iz člena 194(1) PDEU, zlasti k izboljšanju energetske učinkovitosti stavb in zmanjšanju njihovih emisij toplogrednih plinov, kar prispeva k ohranjanju in izboljšanju okolja.
- (82) V skladu s točko 44 Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje bi morale države članice za lastne potrebe in v interesu Unije pripraviti tabele, ki kar najbolj nazorno prikazujejo korelacijo med to direktivo in ukrepi za prenos, ter te tabele objaviti. V skladu s Skupno politično izjavo držav članic in Komisije z dne 28. septembra 2011 o obrazložljivih dokumentih se države članice zavezujejo, da bodo v upravičenih primerih obvestilu o ukrepih za prenos priložile enega ali več dokumentov, v katerih se pojasni razmerje med elementi direktive in ustreznimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. V zvezi s to direktivo zakonodajalec meni, da je predložitev takih dokumentov upravičena, zlasti po sodbi Sodišča Evropske unije v zadevi C-543/17²⁶.

²⁶ Sodba Sodišča (veliki senat) z dne 8. julija 2019, *Evropska komisija proti Kraljevini Belgiji*, C-543/17, ECLI:EU:C:2019:573.

- (83) Obveznost prenosa te direktive v nacionalno pravo bi morala biti omejena na tiste določbe, ki so bile v primerjavi s predhodno direktivo vsebinsko spremenjene. Obveznost prenosa nespremenjenih določb izhaja iz predhodne direktive.
- (84) Ta direktiva ne bi smela posegati v obveznosti držav članic glede rokov za prenos v nacionalno pravo in datumi začetka uporabe direktiv, ki so navedene v delu B Priloge VIII
-

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1
Predmet urejanja

1. Ta direktiva ob upoštevanju zunanjih klimatskih pogojev, lokalnih pogojev, zahtev za kakovost okolja v zaprtih prostorih in stroškovne učinkovitosti spodbuja izboljšanje energetske učinkovitosti stavb in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz stavb v Uniji, da bi do leta 2050 dosegli brezemisijski stavbni fond.
2. Ta direktiva določa zahteve v zvezi s:
 - (a) skupnim splošnim okvirom metodologije za izračunavanje celovite energetske učinkovitosti stavb in stavbnih enot;
 - (b) uporabo minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti novih stavb in novih stavbnih enot;
 - (c) uporabo minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti:
 - (i) obstoječih stavb in obstoječih stavbnih enot, na katerih poteka večja prenova;
 - (ii) elementov stavb, ki so del ovoja stavbe in imajo znaten vpliv na energetske učinkovitost ovoja stavbe, kadar se ti nadgradijo ali zamenjajo;
 - (iii) tehničnih stavbnih sistemov, kadar so ti vgrajeni, zamenjani ali nadgrajeni;

- (d) uporabo minimalnih standardov glede energetske učinkovitosti za obstoječe stavbe in obstoječe stavbne enote v skladu s členoma 3 in 9;
- (e) izračunom in navedbo potenciala globalnega segrevanja v življenjskem ciklu stavb;
- (f) sončno energijo v stavbah;
- (g) izkazi o prenovi stavb;
- (h) nacionalnimi načrti prenove stavb;
- (i) infrastrukturo za trajnostno mobilnost v stavbah in ob njih;
- (j) pametnimi stavbami;
- (k) certificiranjem energetske učinkovitosti stavb ali stavbnih enot;
- (l) rednimi pregledi ogrevalnih, prezračevalnih in klimatskih sistemov v stavbah;
- (m) neodvisnimi nadzornimi sistemi za energetske izkaznice, izkaze o prenovi stavb, indikatorje pripravljenosti na pametne sisteme in poročila o pregledu;
- (n) učinkovitostjo stavb v zvezi s kakovostjo okolja v zaprtih prostorih.

3. Zahteve, določene v tej direktivi, so minimalne zahteve in nobeni od držav članic ne preprečujejo ohranjanja ali uvedbe strožjih ukrepov, če so takšni ukrepi skladni s pravom Unije. Ti ukrepi se uradno sporočijo Komisiji.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „stavba“ pomeni krito konstrukcijo s stenami, v kateri se uporablja energija za uravnavanje okolja v zaprtih prostorih;
- (2) „brezemisijska stavba“ pomeni stavbo z zelo visoko energetske učinkovitostjo, določeno v skladu s Prilogo I, ki ne potrebuje energije ali potrebuje zelo majhno količino energije, proizvaja ničelne emisije ogljika iz fosilnih goriv na kraju samem in ne proizvaja obratovalnih emisij toplogrednih plinov ali proizvaja zelo majhno količino teh emisij v skladu s členom 11;
- (3) „skoraj ničenergijska stavba“ pomeni stavbo z zelo visoko energetske učinkovitostjo, določeno v skladu s Prilogo I, ki ni slabša od stroškovno optimalne ravni za leto 2023, ki jo sporočijo države članice na podlagi člena 6(2), in pri kateri za skoraj nič potrebne energije oziroma zelo majhno količino potrebne energije v zelo veliki meri zadostuje energija iz obnovljivih virov, vključno z energijo iz obnovljivih virov, proizvedeno na kraju samem ali z energijo iz obnovljivih virov, proizvedeno v bližini;
- (4) „minimalni standardi energetske učinkovitosti“ pomeni pravila, po katerih morajo obstoječe stavbe izpolnjevati zahtevo glede energetske učinkovitosti kot del obsežnega načrta prenove stavbnega fonda ali na sprožilni točki na trgu, kot so prodaja, najem, darovanje ali sprememba namena v katastru ali zemljiški knjigi, v določenem časovnem obdobju ali na določen datum, kar spodbudi prenovo obstoječih stavb;

- (5) „javni organi“ pomeni javne organe, kakor so opredeljeni v členu 2, točka 12, Direktive (EU) 2023/1791;
- (6) „tehnični stavbni sistem“ pomeni tehnično opremo stavbe ali stavbne enote, ki omogoča ogrevanje in hlajenje prostorov, prezračevanje, sanitarno toplo vodo, vgrajeno razsvetljavo, avtomatizacijo in krmiljenje stavbe, proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in shranjevanje energije na kraju samem ali kombinacijo navedenega, vključno s tistimi sistemi, ki uporabljajo energijo iz obnovljivih virov;
- (7) „sistem za avtomatizacijo in nadzor stavb“ pomeni sistem, ki vključuje vse proizvode, programsko opremo in inženirske storitve, ki lahko s samodejnim nadzorom in omogočanjem ročnega upravljanja tehničnih stavbnih sistemov podpirajo energetske učinkovito, gospodarno in varno delovanje teh tehničnih stavbnih sistemov;
- (8) „energetska učinkovitost stavbe“ pomeni izračunano ali odčitano količino energije, potrebno za zadovoljevanje potreb po energiji, povezanih z običajno uporabo stavbe, ki vključuje energijo za ogrevanje, hlajenje, prezračevanje, sanitarno toplo vodo in razsvetljavo;
- (9) „primarna energija“ pomeni energijo iz obnovljivih in neobnovljivih virov, ki ni bila pretvorjena ali spremenjena;
- (10) „odčitani“ pomeni izmerjen z ustrezno napravo, kot je merilnik energije, merilnik moči, naprava za merjenje in spremljanje moči ali električni števec;

- (11) „faktor primarne energije iz neobnovljivih virov“ pomeni indikator, ki se izračuna tako, da se primarno energijo iz neobnovljivih virov za dani nosilec energije, vključno z dobavljeno energijo in izračunanimi splošnimi stroški dobave energije do krajev uporabe, deli z dobavljeno energijo;
- (12) „faktor primarne energije iz obnovljivih virov“ pomeni indikator, ki se izračuna tako, da se primarno energijo iz obnovljivih virov na kraju samem, iz bližnjih ali oddaljenih virov, ki se dobavi prek danega nosilca energije, vključno z dobavljeno energijo in izračunanimi splošnimi stroški dobave energije do krajev uporabe, deli z dobavljeno energijo;
- (13) „faktor primarne energije skupaj“ pomeni vsoto faktorjev primarne energije iz obnovljivih in neobnovljivih virov za dani nosilec energije;
- (14) „energija iz obnovljivih virov“ pomeni energijo iz obnovljivih nefosilnih virov, namreč vetrno, sončno (sončni toplotni in sončni fotovoltaični viri) in geotermalno energijo, osmotsko energijo, energijo okolice, energijo plimovanja, valovanja in drugo energijo oceanov, vodno energijo, ter iz biomase, deponijskega plina, plina, pridobljenega z napravami za čiščenje odpadkov, in bioplina;
- (15) „ovoj stavbe“ pomeni vgrajene elemente stavbe, ki ločujejo njeno notranjost od zunanjega okolja;
- (16) „stavbna enota“ pomeni del, nadstropje ali stanovanje znotraj stavbe, ki je namenjen ali spremenjen za ločeno uporabo;
- (17) „element stavbe“ pomeni tehnični stavbni sistem ali element ovoja stavbe;

- (18) „stanovanjska stavba ali stanovanjska enota“ pomeni sobo ali več sob v trajni stavbi ali njenem gradbeno ločenem delu, ki so namenjene za bivanje enega zasebnega gospodinjstva skozi vse leto;
- (19) „izkaz o prenovi stavbe“ pomeni prilagojen časovni načrt za celovito prenovo določene stavbe, sestavljeno iz največjega števila korakov, s katero se bo znatno izboljšala njena energetska učinkovitost;
- (20) „celovita prenova“ pomeni prenovo, ki je v skladu z načelom ,energetska učinkovitost na prvem mestu‘, ki se osredotoča na bistvene elemente stavbe in s katero se stavba ali stavbna enota:
- (a) pred 1. januarjem 2030: spremeni v skoraj ničenergijsko stavbo;
 - (b) od 1. januarja 2030: spremeni v brezemisijsko stavbo;
- (21) „postopna celovita prenova“ pomeni celovito prenovo, izvedeno z največjim številom korakov, določenimi v izkazu o prenovi stavbe;
- (22) „večja prenova“ pomeni prenovo stavbe, kjer:
- (a) skupni stroški prenove ovoja stavbe ali tehničnih stavbnih sistemov presegajo 25 % vrednosti stavbe brez vrednosti zemljišča, na katerem ta stoji, ali
 - (b) se prenavlja več kot 25 % površine ovoja stavbe.

Države članice lahko izbirajo med točko (a) ali (b);

- (23) „obratovalne emisije toplogrednih plinov“ pomeni emisije toplogrednih plinov, povezane s porabo energije tehničnih stavbnih sistemov med uporabo in obratovanjem stavbe;
- (24) „emisije toplogrednih plinov v celotnem življenjskem ciklu“ pomenijo emisije toplogrednih plinov, ki nastanejo med celotnim življenjskim ciklom stavbe, vključno s proizvodnjo in prevozom gradbenih proizvodov, dejavnostmi na gradbišču, porabo energije v stavbi in zamenjavo gradbenih proizvodov ter uničenjem in prevozom odpadkov, ravnanjem z odpadki in njihovo ponovno uporabo, recikliranjem in končnim odlaganjem;
- (25) „potencial globalnega segrevanja v življenjskem ciklu“ ali „GWP v življenjskem ciklu“ pomeni indikator, ki količinsko opredeljuje potencial stavbe za globalno segrevanje v njenem celotnem življenjskem ciklu;
- (26) „ločene spodbude“ pomeni ločene spodbude, kakor so opredeljene v členu 2, točka 54, Direktive (EU) 2023/1791;
- (27) „energetska revščina“ pomeni energetske revščino, kakor je opredeljena v členu 2, točka 52, Direktive (EU) 2023/1791;
- (28) „ranljiva gospodinjstva“ pomeni energetske revna gospodinjstva ali gospodinjstva, vključno z gospodinjstvi z nižjimi srednjimi dohodki, ki so še posebej izpostavljena visokim stroškom energije in nimajo sredstev za prenovo stavbe, ki jo uporabljajo;
- (29) „evropski standard“ pomeni standard, ki ga sprejme Evropski odbor za standardizacijo, Evropski odbor za elektrotehnično standardizacijo ali Evropski inštitut za telekomunikacijske standarde, in je dostopen javnosti;

- (30) „energetska izkaznica“ pomeni potrdilo, ki ga priznava država članica ali pravna oseba, ki jo ta določi, in v katerem je navedena energetska učinkovitost stavbe ali stavbne enote, izračunana po metodologiji, sprejeti na podlagi člena 4;
- (31) „soproizvodnja“ pomeni postopek sočasne proizvodnje toplote in električne ali mehanske energije;
- (32) „stroškovno optimalna raven“ pomeni raven energetske učinkovitosti, ki vodi v najnižje stroške med ocenjenim ekonomskim življenjskim ciklom, pri čemer:
- (a) se najnižji stroški določijo ob upoštevanju:
 - (i) kategorije in uporabe zadevne stavbe;
 - (ii) stroškov naložb, povezanih z energijo, na podlagi uradnih napovedi;
 - (iii) stroškov vzdrževanja in operativnih stroškov, vključno s stroški energije, ob upoštevanju stroškov pravic do emisije toplogrednih plinov;
 - (iv) okoljskih in zdravstvenih eksternalij rabe energije;
 - (v) zaslužkov od proizvedene energije na kraju samem, kadar je to primerno;
 - (vi) stroškov ravnanja z odpadki, kadar je to primerno, ter

- (b) vsaka država članica določi ocenjeni ekonomski življenjski cikel, ki se nanaša na preostali ocenjeni ekonomski življenjski cikel stavbe, če so zahteve glede energetske učinkovitosti določene za stavbo kot celoto, ali na ocenjeni ekonomski življenjski cikel elementa stavbe, če so zahteve glede energetske učinkovitosti določene za elemente stavbe.

Stroškovno optimalna raven se nahaja v območju ravni učinkovitosti, kjer je analiza stroškov in koristi, izračunana med ocenjenim ekonomskim življenjskim ciklom, pozitivna;

- (33) „polnilno mesto“ pomeni polnilno mesto, kakor je opredeljeno v členu 2, točka 48, Uredbe (EU) 2023/1804 Evropskega parlamenta in Sveta²⁷;
- (34) „vnaprejšnje polaganje kablov“ pomeni vse ukrepe, potrebne za namestitev polnilnih mest, vključno s prenosom podatkov, kabli, kablovodi in po potrebi števcji električne energije;
- (35) „pokrito parkirišče“ pomeni krito konstrukcijo z vsaj tremi parkirnimi mesti za avtomobile, ki ne uporablja energije za zagotavljanje notranjih okoljskih pogojev;
- (36) „izolirani mikrosistem“ pomeni vsak sistem s porabo, ki je v letu 2022 manjša od 500 GWh, kjer ni povezav z drugimi sistemi;

²⁷ Uredba (EU) 2023/1804 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva ter razveljavitvi Direktive 2014/94/EU (UL L 234, 22.9.2023, str. 1).

- (37) „pametno polnjenje“ pomeni pametno polnjenje, kakor je opredeljeno v členu 2, drugi odstavek, točka 14m, Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta²⁸;
- (38) „dvosmerno polnjenje“ pomeni dvosmerno polnjenje, kakor je opredeljeno v členu 2, točka 11, Uredbe (EU) 2023/1804;
- (39) „standardi hipotekarnega portfelja“ pomeni mehanizme za spodbujanje hipotekarnih posojilodajalcev k vzpostavitvi poti za povečanje mediane energetske učinkovitosti portfelja stavb, zavarovanih s hipotekami do leta 2030 in do leta 2050, ter spodbujanje potencialnih strank, da izboljšajo energetske učinkovitost svojih nepremičnin v skladu z ambicijami Unije glede razogljičenja in ustreznimi energetskimi cilji na področju porabe energije v stavbah, pri čemer se opirajo na opredelitev trajnostnih gospodarskih dejavnosti iz člena 3 Uredbe (EU) 2020/852;
- (40) „finančna shema po načelu „plačaj glede na prihranek““ pomeni shemo posojil, ki je namenjena izključno izboljšanju energetske učinkovitosti, pri čemer je pri oblikovanju sheme vzpostavljena povezava med odplačili posojila in doseženimi prihranki energije ob upoštevanju tudi drugih gospodarskih dejavnikov, kot so indeksacija stroškov energije, obrestne mere, povečana vrednost sredstev in refinanciranje posojila;

²⁸ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

- (41) „digitalni dnevnik stavb“ pomeni skupno odložišče vseh zadevnih podatkov o stavbah, vključno s podatki o energetske učinkovitosti, kot so energetske izkaznice, izkazi o prenovi stavb in indikatorji pripravljenosti na pametne sisteme, ter podatki o GWP v življenjskem ciklu, ki olajšuje informirano odločanje in izmenjavo informacij v gradbenem sektorju ter med lastniki in stanovalci stavb, finančnimi institucijami in javnimi organi;
- (42) „klimatski sistem“ pomeni kombinacijo komponent, potrebnih za zagotovitev obdelave zraka v zaprtih prostorih, s katero je temperaturo mogoče nadzorovati oziroma znižati;
- (43) „ogrevalni sistem“ pomeni kombinacijo komponent, potrebnih za zagotovitev obdelave zraka v zaprtih prostorih, s katero se dvigne temperatura;
- (44) „prezračevalni sistem“ pomeni tehnični stavbni sistem, ki z naravnimi ali mehanskimi sredstvi prostoru zagotavlja zunanji zrak;
- (45) „kurilna naprava“ pomeni del ogrevalnega sistema, ki z enim ali več naslednjih procesov ustvarja koristno toploto za vrste uporabe, opredeljene v Prilogi I:
- (a) zgorevanje goriv, na primer v kotlu;
 - (b) učinek na podlagi Joulovega zakona, do katerega pride v grelnih elementih ogrevalnega sistema z električno upornostjo;
 - (c) zajemanje toplote iz okoliškega zraka, iz izpušnega zraka od prezračevanja ali vodnih ali talnih virov toplote z uporabo toplotnih črpalk;

- (46) „generator hlajenja“ pomeni del klimatskega sistema, ki ustvarja koristno hlajenje, za vrste uporabe, opredeljene v Prilogi I;
- (47) „pogodbeno zagotavljanje prihranka energije“ pomeni pogodbeno zagotavljanje prihranka energije, kakor je opredeljeno v členu 2, točka 33, Direktive (EU) 2023/1791;
- (48) „kotel“ pomeni sklop telesa kotla in gorilca, ki je namenjen prenosu pri zgorevanju sproščene toplote na tekočino;
- (49) „nazivna izhodna moč“ pomeni maksimalno toplotno moč, izraženo v kW, za katero proizvajalec navede in zagotavlja, da jo je mogoče ob doseganju izkoristka, ki ga navede, doseči med neprekinjenim delovanjem;
- (50) „daljinsko ogrevanje“ ali „daljinsko hlajenje“ pomeni distribucijo toplote v obliki pare, vroče vode ali ohlajenih tekočin iz centralnega ali decentraliziranega proizvodnega vira prek omrežja do več zgradb ali lokacij za namene ogrevanja ali hlajenja prostorov ali za procesno ogrevanje ali hlajenje;
- (51) „uporabna tlorisna površina“ pomeni površino tal stavbe, ki je potrebna kot parameter za količinsko opredelitev posebnih pogojev uporabe, izraženih na enoto tlorisne površine, in za uporabo poenostavitev ter pravil za določanje območij in razporeditev ali prerazporeditev;
- (52) „referenčna tlorisna površina“ pomeni tlorisno površino, ki se uporablja kot referenčna velikost za oceno energetske učinkovitosti stavbe in je izračunana kot vsota uporabnih tlorisnih površin prostorov znotraj ovoja stavbe, določenega za oceno energetske učinkovitosti;

- (53) „meja ocenjevanja“ pomeni mejo, na kateri se meri ali izračuna dobavljena energija in oddana energija;
- (54) „na kraju samem“ pomeni v ali na določeni stavbi ali na zemljišču, na katerem stoji ta stavba;
- (55) „v bližini proizvedena energija iz obnovljivih virov“ pomeni energijo iz obnovljivih virov, proizvedeno na lokalni ali četrtni ravni območja določene stavbe, ki izpolnjuje vse naslednje pogoje:
- (a) distribuira in uporablja se lahko le na tem območju na lokalni in četrtni ravni prek namenskega distribucijskega omrežja;
 - (b) omogoča izračun posebnega faktorja primarne energije, ki velja samo za energijo iz obnovljivih virov, proizvedeno na tem območju na lokalni ali četrtni ravni, ter
 - (c) uporablja se lahko na kraju samem prek namenske povezave z virom proizvodnje energije, pri čemer je za to namensko povezavo potrebna posebna oprema za varno oskrbo z energijo in njeno odčitavanje za lastno rabo v stavbi;
- (56) „storitve povezane z energetske učinkovitostjo stavb“ pomeni storitve, kot so ogrevanje, hlajenje, prezračevanje, topla sanitarna voda in razsvetljava ter druge storitve, katerih raba energije se upošteva pri izračunu energetske učinkovitosti stavb;

- (57) „potrebe po energiji“ pomeni energijo, s katero je treba oskrbeti klimatiziran prostor ali ki jo je treba iz njega odvesti, da bi v določenem časovnem obdobju vzdrževali želene prostorske pogoje, pri čemer se ne upoštevajo morebitne neučinkovitosti tehničnega stavbnega sistema;
- (58) „raba energije“ ali „poraba energije“ pomeni vložek energije v tehnični stavbni sistem, ki zagotavlja storitve energetske učinkovitosti stavb, namenjen zadovoljevanju potrebe po energiji;
- (59) „lastna raba“ pomeni rabo energije iz obnovljivih virov, proizvedene na kraju samem ali v bližini, ki se uporablja v tehničnih sistemih na kraju samem za storitve energetske učinkovitosti stavb;
- (60) „druge rabe na kraju samem“ pomeni rabe na kraju samem za druge namene kot za storitve energetske učinkovitosti stavb in lahko vključuje naprave, razne in pomožne porabnike ali polnilna mesta za elektromobilnost;
- (61) „interval za izračun“ pomeni diskretni časovni interval, ki se uporablja za izračun energetske učinkovitosti;
- (62) „dobavljena energija“ pomeni energijo, izraženo na nosilec energije, ki se dovaja v tehnični stavbni sistem prek meje ocenjevanja, da se pokrijejo upoštevane uporabe ali proizvede oddana energija;
- (63) „oddana energija“ pomeni delež energije iz obnovljivih virov, izražen na nosilec energije in na faktor primarne energije, ki se odda v energetska omrežje, namesto da bi se porabila na kraju samem za lastno rabo ali drugo uporabo na kraju samem;
- (64) „parkirno mesto za kolesa“ pomeni prostor za parkiranje, namenjen najmanj enemu kolesu;

- (65) „parkirišče neposredno ob stavbi“ pomeni parkirišče, namenjeno stanovalcem, obiskovalcem ali delavcem v stavbi, in ki je umeščeno na zemljišče, ki pripada stavbi, ali v neposredno bližino stavbe;
- (66) „kakovost okolja v zaprtih prostorih“ pomeni rezultat ocene pogojev v stavbi, ki vplivajo na zdravje in dobro počutje njenih stanovalcev in ki temelji na parametrih, kot so tisti, povezani s temperaturo, vlažnostjo, stopnjo prezračevanja in prisotnostjo onesnaževal.

Člen 3

Nacionalni načrt prenove stavb

1. Vsaka država članica oblikuje nacionalni načrt prenove stavb, da zagotovi prenovo nacionalnega fonda javnih in zasebnih stanovanjskih in nestanovanjskih stavb v visoko energetske učinkovit in razogljičen stavbni fond do leta 2050, z namenom preobrazbe obstoječih stavb v brezemisijske stavbe.
2. Vsak nacionalni načrt prenove stavb vključuje:
 - (a) pregled nacionalnega stavbnega fonda za različne vrste stavb, vključno z njihovim deležem v nacionalnem stavbnem fondu, obdobja gradnje in tipe podnebja, ki, kakor je ustrezno, temelji na statističnem vzorčenju in nacionalni podatkovni zbirki energetskih izkaznic na podlagi člena 22, pregled tržnih ovir in nedelovanja trga ter pregled zmogljivosti v gradbeništvu, sektorjih energetske učinkovitosti ter energije iz obnovljivih virov in deleža ranljivih gospodinjstev, ki, kakor je ustrezno, temelji na statističnem vzorčenju;

- (b) časovni načrt z nacionalno določenimi cilji in merljivimi kazalniki napredka, vključno z zmanjšanjem števila ljudi, ki jih je prizadela energetska revščina, za dosego cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050, da bi zagotovili visoko energetsko učinkovit in razogljičen nacionalni stavbni fond ter preoblikovanje obstoječih stavb v brezemisijske stavbe do leta 2050;
- (c) pregled izvedenih in načrtovanih politik in ukrepov, s katerimi se podpira izvajanje časovnega načrta na podlagi točke (b);
- (d) opis naložbenih potreb za izvajanje nacionalnega načrta prenove stavb, virov in ukrepov financiranja ter upravnih virov za prenovo stavb;
- (e) pragove obratovalnih emisij toplogrednih plinov in letne potrebe po primarni energiji za nove ali prenovljene brezemisijske stavbe na podlagi člena 11;
- (f) minimalne standarde energetske učinkovitosti za nestanovanjske stavbe na podlagi najvišjih pragov energetske učinkovitosti na podlagi člena 9(1);
- (g) nacionalno usmeritev za prenovo fonda stanovanjskih stavb, vključno z mejniki za leti 2030 in 2035 za povprečno porabo primarne energije v kWh/(m² na leto), na podlagi člena 9(2) ter
- (h) z dokazi podprto oceno pričakovanega prihranka energije in širših koristi, vključno s kakovostjo okolja v zaprtih prostorih.

Časovni načrt iz točke (b) tega odstavka vključuje nacionalne cilje za leta 2030, 2040 in 2050 v zvezi z letno stopnjo energetske prenove, porabo primarne in končne energije nacionalnega stavbnega fonda ter zmanjšanjem operativnih emisij toplogrednih plinov v nacionalnem stavbnem fondu, posebne časovnice za nestanovanjske stavbe, da bi do let 2040 in 2050 spoštovale nižje najvišje pragove energetske učinkovitosti na podlagi člena 9(1), kar je v skladu s potjo preoblikovanja nacionalnega stavbnega fonda v brezemisijske stavbe; in z dokazi podprto oceno pričakovanega prihranka energije in širših koristi, vključno s kakovostjo okolja v zaprtih prostorih.

Kadar je pregled posebnih politik in ukrepov iz točke (c) ali pregled posebnih naložbenih potreb iz točke (d) že vključen v nacionalne energetske in podnebne načrte, se lahko namesto popolnoma pripravljenega pregleda v načrt prenove stavb vključi jasno sklicevanje na ustrezne dele nacionalnih energetske in podnebne načrtov;

3. Vsakih pet let vsaka država članica pripravi in Komisiji predloži svoj osnutek nacionalnega načrta prenove stavb, pri čemer uporabi predlogo iz Priloge II k tej direktivi. Vsaka država članica predloži svoj osnutek nacionalnega načrta prenove stavb kot del svojega osnutka celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta iz člena 9 Uredbe (EU) 2018/1999 in, kadar država članica predloži osnutek posodobljenega načrta, kot del osnutka posodobljenega načrta iz člena 14 navedene uredbe.

Ne glede na prvi pododstavek države članice Komisiji do 31. decembra 2025 predložijo prvi osnutek načrta prenove stavb.

4. Preden vsaka država članica Komisiji predloži osnutek svojega nacionalnega načrta prenove stavb, o njem opravi javno posvetovanje, ki služi kot prispevek k oblikovanju njenega nacionalnega načrta prenove stavb. V javno posvetovanje so vključene zlasti lokalne in regionalne oblasti ter drugi socialno-ekonomski partnerji, vključno s civilno družbo in organi, ki delajo z ranljivimi gospodinjstvi. Vsaka država članica svojemu osnutku nacionalnega načrta prenove stavb priloži povzetek rezultatov svojega javnega posvetovanja. To javno posvetovanje je lahko del javnega posvetovanja, izvedenega na podlagi člena 10 Uredbe (EU) 2018/1999.
5. Komisija oceni osnutke nacionalnih načrtov prenove stavb, predloženih na podlagi odstavka 3, zlasti v zvezi s tem, ali:
 - (a) so nacionalno določeni cilji dovolj ambiciozni in v skladu z nacionalnimi zavezami glede podnebja in energije, določenimi v celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih;
 - (b) politike in ukrepi zadostujejo za doseganje nacionalno določenih ciljev;
 - (c) dodelitev proračunskih in upravnih virov zadostuje za izvajanje načrta;

- (d) so viri in ukrepi financiranja iz odstavka 2, prvi pododstavek, točka (d), tega člena v skladu z načrtovanim zmanjšanjem energetske revščine iz odstavka 2, prvi pododstavek, točka (b), tega člena;
- (e) so v načrtih prednostno obravnavane obnove energetske najmanj učinkovitih stavb v skladu s členom 9;
- (f) je bilo javno posvetovanje na podlagi odstavka 4 dovolj vključujoče ter
- (g) načrti izpolnjujejo zahteve iz odstavka 1 in ustrezajo predlogi iz Priloge II.

Komisija lahko po posvetovanju z odborom, ustanovljenega s členom 33 te direktive, izda priporočila za posamezne države članice v skladu s členom 9(2) in členom 34 Uredbe (EU) 2018/1999.

Komisija lahko v zvezi s prvim osnutkom nacionalnega načrta prenove stavb državam članicam izda zanje pripravljena priporočila najpozneje šest mesecev po tem, ko je država članica predložila navedeni načrt.

6. Vsaka država članica v svojem nacionalnem načrtu prenove stavb ustrezno upošteva vsa priporočila Komisije o osnutku nacionalnega načrta prenove stavb. Če zadevna država članica določenega priporočila ali znatnega dela priporočila ne upošteva, za to Komisiji poda svojo obrazložitev in to obrazložitev objavi.

7. Vsakih pet let vsaka država članica Komisiji predloži svoj nacionalnega načrta prenove stavb, pri čemer uporabi predlogo iz Priloge II k tej direktivi. Vsaka država članica predloži svoj nacionalni načrt prenove stavb kot del svojega celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta iz člena 3 Uredbe (EU) 2018/1999 in, kadar država članica predloži posodobljen načrt, kot del posodobljenega načrta iz člena 14 navedene uredbe.

Ne glede na prvi pododstavek države članice Komisiji do 31. decembra 2026 predložijo prvi nacionalni načrt prenove stavb.

8. Vsaka država članica svojemu naslednjemu nacionalnemu načrtu prenove stavb priloži podrobnosti o izvajanju svoje najnovejše dolgoročne strategije prenove ali nacionalnega načrta prenove stavb ter navede, ali so bili njeni nacionalni cilji doseženi.
9. Vsaka država članica v svoja celovita nacionalna energetska in podnebna poročila o napredku v skladu s členoma 17 in 21 Uredbe (EU) 2018/1999 vključi informacije o izvajanju nacionalnih ciljev iz odstavka 2, točka (b), tega člena. Komisija vsaki dve leti v svoje letno poročilo o stanju energetske unije, predloženo na podlagi člena 35 Uredbe (EU) 2018/1999, vključi splošno poročilo o napredku pri prenovi nacionalnega fonda javnih in zasebnih stanovanjskih in nestanovanjskih stavb v skladu s časovnimi načrti, določenimi v načrtih prenove stavb, na podlagi informacij, ki so jih države članice predložile v svojih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih poročilih o napredku. Komisija letno spremlja razvoj energetske učinkovitosti stavbnega fonda Unije na podlagi najboljših razpoložljivih informacij Eurostata in drugih virov ter informacije objavi prek opazovalnice EU za stavbni fond.

Člen 4

Sprejetje metodologije za izračunavanje energetske učinkovitosti stavb

Države članice uporabljajo metodologijo za izračunavanje energetske učinkovitosti stavb v skladu s skupnim splošnim okvirom, določenim v Prilogi I. Navedena metodologija se sprejme na nacionalni ali regionalni ravni.

Komisija izda smernice za izračun energetske učinkovitosti prozornih stavbnih elementov, ki so del ovoja stavbe, in upoštevanju energije okolice.

Člen 5

Določitev minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da so minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti stavb ali stavbnih enot določene tako, da se dosežejo vsaj stroškovno optimalne ravni in, kadar je to ustrezno, strožje referenčne vrednosti, na primer tiste v skladu z zahtevami za skoraj ničenergijske stavbe in brezemisijske stavbe. Energetska učinkovitost se izračuna v skladu z metodologijo iz člena 4. Stroškovno optimalne ravni se izračunajo v skladu s primerjalnim metodološkim okvirom iz člena 6.

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da so pri zamenjavi ali nadgradnji elementov stavbe, da bi se dosegla vsaj stroškovno optimalna raven, določene minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti elementov stavbe, ki so del ovoja stavbe in precej vplivajo na energetske učinkovitost ovoja stavbe. Države članice lahko določijo zahteve za elemente stavb na ravni, ki bi olajšala učinkovito namestitev nizkotemperaturnih ogrevalnih sistemov v prenovljene stavbe.

Pri določanju zahtev lahko države članice razlikujejo med novimi in obstoječimi stavbami ter med različnimi kategorijami stavb.

Te zahteve upoštevajo optimalne ravni kakovosti okolja v zaprtih prostorih, da ne pride do možnih negativnih učinkov, kot je neustrezno prezračevanje, in lokalne pogoje ter namembnost in starost stavbe.

Države članice pregledujejo svoje minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti v rednih časovnih presledkih, ki niso daljši od petih let, in jih z namenom upoštevanja tehničnega napredka v stavbnem sektorju, rezultatov izračuna stroškovno optimalnih ravni iz člena 6 ter posodobljenih nacionalnih energetskih in podnebnih ciljev in politik po potrebi posodobijo.

2. Države članice lahko prilagodijo zahteve iz odstavka 1 za stavbe, ki so na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni uradno zaščitene kot del zaščitenega okolja ali zaradi njihovega posebnega arhitektonskega ali zgodovinskega pomena, če bi izpolnjevanje nekaterih zahtev nesprejemljivo spremenilo njihovo značilnost ali izgled.

3. Države članice se lahko odločijo, da ne bodo določile ali uporabljale zahtev iz odstavka 1 za naslednje kategorije stavb:
- (a) stavbe v lasti oboroženih sil ali osrednje vlade, ki se uporabljajo za namene nacionalne obrambe, vendar v to kategorijo ne spadajo posamezni bivalni prostori ali poslovne stavbe, ki jih uporabljajo oborožene sile in drugi uslužbenci nacionalnih obrambnih organov;
 - (b) stavbe, ki se uporabljajo za obredne namene ali verske dejavnosti;
 - (c) začasne objekte s časom uporabe dveh let ali manj, industrijske komplekse, delavnice in nestanovanjske kmetijske stavbe z majhno porabo energije ter nestanovanjske kmetijske stavbe, ki se uporabljajo v sektorju, zajetem v nacionalnem sektorskem sporazumu o energetske učinkovitosti;
 - (d) stanovanjske stavbe, ki so uporabljene ali namenjene za uporabo, krajšo od štirih mesecev na leto, ali pa za omejeno letno uporabo, s pričakovano porabo energije manj kot 25 % celoletne porabe;
 - (e) samostojne stavbe s celotno uporabno tlorisno površino, manjšo od 50 m².

Člen 6

Izračunavanje stroškovno optimalnih ravni minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti

1. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 32 za dopolnitev te direktive v zvezi z vzpostavitvijo in revizijo primerjalnega metodološkega okvira za izračunavanje stroškovno optimalnih ravni minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti za stavbe in elemente stavb.

Komisija do 30. junija 2025 pregleda primerjalni metodološki okvir za izračunavanje stroškovno optimalnih ravni minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti v novih in obstoječih stavbah, na katerih poteka večja prenova, in za posamezne elemente stavb. Te ravni so skladne z nacionalnimi potmi, določenimi v nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih, posredovanih Komisiji na podlagi člena 14 Uredbe (EU) 2018/1999.

Primerjalni metodološki okvir se določi v skladu s Prilogo VII, pri tem pa se razlikuje med novimi in obstoječimi stavbami ter različnimi kategorijami stavb.

2. Države članice izračunajo stroškovno optimalne ravni za minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti z uporabo primerjalnega metodološkega okvira, določenega v skladu z odstavkom 1, in ustreznih parametrov, kot so klimatske razmere in dejanska dostopnost energetske infrastrukture, ter primerjajo rezultate tega izračuna z veljavnimi minimalnimi zahtevami glede energetske učinkovitosti. Države članice lahko pri izračunu stroškovno optimalnih ravni minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti upoštevajo GWP v življenjskem ciklu.

Države članice Komisiji poročajo o vseh podatkih in predpostavkah, uporabljenih za te izračune stroškovno optimalnih ravni minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti, in o rezultatih teh izračunov. V ta namen države članice uporabijo predlogo iz Priloge III k Delegirani uredbi Komisije (EU) št. 244/2012²⁹. Države članice posodablajo in predložijo Komisiji ta poročila v rednih časovnih presledkih, ki niso daljši od petih let. Prvo poročilo o izračunih, ki temelji na revidiranem metodološkem okviru na podlagi odstavka 1 tega člena, se predloži do 30. junija 2028.

²⁹ Delegirana uredba Komisije (EU) št. 244/2012 z dne 16. januarja 2012 o dopolnitvi Direktive 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta o energetske učinkovitosti stavb z določitvijo primerjalnega metodološkega okvira za izračunavanje stroškovno optimalnih ravni za minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti stavb in elementov stavb (UL L 81, 21.3.2012, str. 18).

3. Če rezultat primerjave, izvedene v skladu z odstavkom 2, pokaže, da so veljavne minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti v državi članici energijsko več kot 15 % manj učinkovite od stroškovno optimalnih ravni minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti, zadevna država članica v 24 mesecih od razpoložljivosti rezultatov te primerjave prilagodi minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti.
4. Komisija objavi poročilo o napredku držav članic pri doseganju stroškovno optimalnih ravni za minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti.

Člen 7

Nove stavbe

1. Države članice zagotovijo, da so nove stavbe brezemisijske stavbe v skladu s členom 11:
 - (a) od 1. januarja 2028: nove stavbe, ki so v lasti javnih organov, in
 - (b) od 1. januarja 2030: vse nove stavbe.

Do uporabe zahtev iz prvega pododstavka države članice zagotovijo, da so vse nove stavbe skoraj ničenergijske in izpolnjujejo minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti, določene v skladu s členom 5. Če nameravajo javni organi uporabljati novo stavbo, ki ni v njihovi lasti, si prizadevajo, da bi bila ta stavba brezemisijska stavba.

2. Države članice zagotovijo, da se GWP v življenjskem ciklu izračuna v skladu s Prilogo III in navede v energetske izkaznici stavbe:
 - (a) od 1. januarja 2028: za vse nove stavbe z uporabno tlorisno površino, večjo od 1 000 m²;
 - (b) od 1. januarja 2030: za vse nove stavbe.
3. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 32 za spremembo Priloge III, da se določi okvir Unije za nacionalni izračun GWP v življenjskem ciklu z namenom doseganja podnebne nevtralnosti. Prvi tak delegirani akt se sprejme do 31. decembra 2025.
4. Države članice se lahko odločijo, da odstavkov 1 in 2 ne bodo uporabljale za stavbe, za katere so bile zahteve za gradbeno dovoljenje ali enakovredne zahteve, tudi za spremembo uporabe, že vložene do datumov na podlagi odstavkov 1 in 2.
5. Države članice do 1. januarja 2027 objavijo in Komisiji priglasijo časovni načrt, v katerem podrobno opredelijo uvedbo mejnih vrednosti skupnega kumulativnega GWP v življenjskem ciklu vseh novih stavb in cilje za nove stavbe po letu 2030, pri čemer upoštevajo trend postopnega zniževanja, ter najvišje mejne vrednosti, podrobno opredeljene za različna podnebna območja in tipologije stavb.

Te najvišje mejne vrednosti so v skladu s cilji Unije za doseganje podnebne nevtralnosti.

Komisija izda smernice, izmenjuje dokaze o obstoječih nacionalnih politikah in nudi tehnično podporo državam članicam, kadar zanjo zaprosijo.

6. Države članice v zvezi z novimi stavbami obravnavajo vprašanja optimalne ravni kakovosti okolja v zaprtih prostorih, prilagajanja podnebnim spremembam, požarne varnosti, tveganj, povezanih z močno potresno dejavnostjo, in dostopnosti za invalide. Države članice obravnavajo tudi odvzeme ogljika, povezane s shranjevanjem ogljika v stavbah ali na njih.

Člen 8

Obstoječe stavbe

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se pri večji prenovi stavb energetska učinkovitost stavbe ali njenih prenovljenih delov z namenom izpolnitve minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti, določenih v skladu s členom 5, če je tehnično, funkcionalno in ekonomsko izvedljivo, izboljša.

Te zahteve veljajo za prenovljeno stavbo ali stavbno enoto kot celoto. Poleg tega oziroma namesto tega lahko zahteve veljajo za prenovljene elemente stavb.

2. Države članice poleg tega sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da so pri nadgradnji ali zamenjavi elementa stavbe, ki je del ovoja stavbe in precej vpliva na energetska učinkovitost ovoja stavbe, izpolnjene minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti elementa stavbe, če je tehnično, funkcionalno in ekonomsko izvedljivo.

3. Države članice spodbujajo, da se pri večjih prenovah stavb upoštevajo visoko učinkoviti alternativni sistemi, če je tehnično, funkcionalno in ekonomsko izvedljivo. Države članice pri večjih prenovah stavb obravnavajo vprašanja kakovosti okolja v zaprtih prostorih, prilagajanja podnebnim spremembam, požarne varnosti, tveganj, povezanih z močno potresno dejavnostjo, odstranjevanja nevarnih snovi, vključno z azbestom, in dostopnosti za invalide.

Člen 9

Minimalni standardi energetske učinkovitosti za nestanovanjske stavbe in načrtani poteki postopne prenove fonda stanovanjskih stavb

1. Države članice določijo minimalne standarde energetske učinkovitosti za nestanovanjske stavbe, s katerimi zagotovijo, da te stavbe do datumov, določenih v petem pododstavku, ne presežejo določenega najvišjega praga energetske učinkovitosti iz tretjega pododstavka, izraženega z numeričnim indikatorjem porabe primarne ali končne energije v kWh/(m² na leto).

Najvišji pragovi energetske učinkovitosti se določijo na podlagi fonda nestanovanjskih stavb 1. januarja 2020, in sicer na podlagi razpoložljivih informacij in, kadar je to ustrezno, statističnega vzorčenja. Države članice iz osnovne zasnove izključijo nestanovanjske stavbe, ki jih izvzamejo na podlagi odstavka 6.

Vsaka država članica določi najvišji prag energetske učinkovitosti, tako da 16 % njenega nacionalnega nestanovanjskega stavbnega fonda presega ta prag (v nadaljnjem besedilu: 16-odstotni prag). Vsaka država članica določi tudi najvišji prag energetske učinkovitosti, tako da 26 % njenega nacionalnega nestanovanjskega stavbnega fonda presega ta prag (v nadaljnjem besedilu: 26-odstotni prag). Države članice lahko določijo najvišje pragove energetske učinkovitosti glede na nacionalni nestanovanjski stavbni fond kot celoto ali glede na vrste in kategorije stavb.

Države članice lahko določijo pragove na ravni, ki ustreza določenemu razredu energetske učinkovitosti, če so ti skladni s tretjim pododstavkom.

Z minimalnimi standardi energetske učinkovitosti se zagotovi vsaj, da so vse nestanovanjske stavbe pod:

- (a) 16-odstotnim pragom od leta 2030 in
- (b) 26-odstotnim pragom od leta 2033.

Skladnost posameznih nestanovanjskih stavb s pragovi se preveri na podlagi energetskih izkaznic ali po potrebi z drugimi razpoložljivimi sredstvi.

Države članice v svojih časovnih načrtih iz člena 3(1), točka (b), določijo posebne časovnice za nestanovanjske stavbe, da bi do let 2040 in 2050 spoštovale nižje najvišje pragove energetske učinkovitosti v skladu s potjo preoblikovanja nacionalnega stavbnega fonda v brezemisijske stavbe.

Države članice lahko določijo in objavijo merila za izvzetje posameznih nestanovanjskih stavb iz zahtev tega odstavka, in sicer glede na pričakovano prihodnjo uporabo teh stavb ali v primeru hude stiske ali neugodne ocene stroškov in koristi. Vsa taka merila so jasna, natančna in stroga ter zagotavljajo enako obravnavo nestanovanjskih stavb. Države članice pri določanju teh meril omogočijo predhodno oceno morebitnega deleža zajetih nestanovanjskih stavb in preprečijo, da bi bilo izvzeto nesorazmerno število nestanovanjskih stavb. Države članice o merilih poročajo tudi v okviru svojih nacionalnih načrtov prenove stavb, ki jih predložijo Komisiji na podlagi člena 3.

Kadar države članice določijo merila za izvzetja na podlagi osmega pododstavka, dosežejo enakovredno izboljšanje energetske učinkovitosti v drugih delih nestanovanjskega stavbnega fonda.

Kadar je pri splošni prenovi, potrebni za doseganje pragov energetske učinkovitosti iz tega odstavka, ocena stroškov in koristi za posamezno nestanovanjsko stavbo neugodna, države članice zahtevajo, da se za zadevno nestanovanjsko stavbo izvedejo vsaj tisti posamezni ukrepi prenove z ugodno oceno stroškov in koristi.

Če je nacionalni nestanovanjski stavbni fond ali njegov del zaradi naravne nesreče resno poškodovan, lahko država članica začasno prilagodi najvišji prag energetske učinkovitosti, tako da energetska prenova poškodovanih nestanovanjskih stavb nadomesti energetske prenovle drugih energetsko najmanj učinkovitih nestanovanjskih stavb, obenem pa zagotovi, da se pri podobnem odstotnem deležu nestanovanjskega stavbnega fonda izvede energetska prenova. V tem primeru država članica v svojem nacionalnem načrtu prenove stavb sporoči prilagoditev in njeno predvideno trajanje.

2. Do ... [24 mesecev od datuma začetka veljavnosti te direktive], vsaka država članica določi nacionalni načrtan potek postopne prenove stanovanjskega stavbnega fonda v skladu z nacionalnim časovnim načrtom in cilji za leta 2030, 2040 in 2050 iz nacionalnega načrta posamezne države članice za prenovle stavb ter s ciljem preoblikovanja nacionalnega stavbnega fonda v brezemisijske stavbe do leta 2050.

Nacionalni načrtani potek postopne prenove stanovanjskega stavbnega fonda se izrazi kot zmanjšanje povprečne porabe primarne energije v kWh/(m² na leto) v celotnem stanovanjskem stavbnem fondu v obdobju od 2020 do 2050, v njem pa se opredeli število stanovanjskih stavb in stanovanjskih enot ali tlorisna površina, ki naj bi se prenovila na leto, vključno s številom ali tlorisno površino 43% energetsko najmanj učinkovitih stanovanjskih stavb in stanovanjskih enot.

Države članice zagotovijo, da povprečna poraba primarne energije v kWh/(m² na leto) celotnega stanovanjskega stavbnega fonda:

- (a) se do leta 2030 v primerjavi z letom 2020 zmanjša za vsaj 16 %;;

- (b) se do leta 2035 v primerjavi z letom 2020 zmanjša za vsaj 20–22 %;
- (c) je do leta 2040 in nato vsakih pet let enaka ali nižja od nacionalno določene vrednosti, ki izhaja iz postopnega zmanjševanja povprečne porabe primarne energije med letoma 2030 in 2050 v skladu s preoblikovanjem stanovanjskega stavbnega fonda v brezemisijski stavbni fond.

Države članice zagotovijo, da se vsaj 55 % zmanjšanja povprečne porabe primarne energije iz tretjega pododstavka doseže s prenovo 43 % energetske najmanj učinkovitih stanovanjskih stavb. Države članice lahko zmanjšanje povprečne porabe primarne energije, dosežene s prenovo stanovanjskih stavb, ki so jih prizadele naravne nesreče, kot so potresi in poplave, upoštevajo pri deležu, doseženem s prenovo 43 % energetske najmanj učinkovitih stanovanjskih stavb.

Države članice pri prizadevanjih za prenovo, da bi dosegle potrebno zmanjšanje povprečne porabe primarne energije celotnega stanovanjskega stavbnega fonda, uvedejo ukrepe, kot so minimalni standardi energetske učinkovitosti, tehnična pomoč in ukrepi finančne podpore.

Države članice pri prizadevanjih za prenovo najemnih stanovanjskih stavb ali stavbnih enot ne izvzamejo nesorazmerno.

Države članice v nacionalnih načrtih prenove stavb sporočijo uporabljeno metodologijo in zbrane podatke za oceno vrednosti iz drugega in tretjega pododstavka. Komisija v okviru ocene nacionalnih načrtov prenove stavb spremlja doseganje vrednosti iz drugega in tretjega pododstavka, vključno s številom stavb in stavbnih enot ali tlorisno površino 43 % energetske najmanj učinkovitih stanovanjskih stavb, ter po potrebi izda priporočila. Ta priporočila lahko vključujejo širšo uporabo minimalnih standardov energetske učinkovitosti.

Nacionalni načrtani potek postopne prenove stanovanjskega stavbnega fonda se nanaša na podatke o nacionalnem fondu stanovanjskih stavb, ki po potrebi temeljijo na statističnem vzorčenju in energetskih izkaznicah.

Če je povprečni delež porabe energije iz fosilnih goriv v stanovanjskih stavbah nižji od 15 %, lahko države članice prilagodijo ravni iz tretjega pododstavka, točki (a) in (b), da zagotovijo, da je povprečna poraba primarne energije v kWh/(m² na leto) celotnega stanovanjskega stavbnega fonda do leta 2030 in nato vsakih pet let enaka ali nižja od nacionalno določene vrednosti, ki izhaja iz linearne zmanjšanja povprečne porabe primarne energije od leta 2020 do leta 2050 v skladu s preoblikovanjem stanovanjskega stavbnega fonda v brezemisijski stavbni fond.

3. Države članice lahko poleg porabe primarne energije iz odstavkov 1 in 2 tega člena določijo dodatne indikatorje za porabo primarne energije iz neobnovljivih in obnovljivih virov ter za proizvedene obratovalne emisije toplogrednih plinov v kg ekvivalenta CO₂/(m² na leto). Da se zagotovi zmanjšanje obratovalnih emisij toplogrednih plinov, minimalni standardi energetske učinkovitosti upoštevajo člen 15a(1) Direktive (EU) 2018/2001.
4. Države članice v skladu s členom 17 podpirajo skladnost z minimalnimi standardi energetske učinkovitosti z vsemi naslednjimi ukrepi:
- (a) zagotavljanje ustreznih finančnih ukrepov, zlasti tistih, ki so namenjeni ranljivim gospodinjstvom, ljudem, ki jih je prizadela energetska revščina ali, kadar je to ustrezno, živijo v socialnih stanovanjih, v skladu s členom 24 Direktive (EU) 2023/1791;
 - (b) zagotavljanje tehnične pomoči, tudi prek točk „vse na enem mestu“, s posebnim poudarkom na ranljivih gospodinjstvih in, kadar je to ustrezno, ljudeh, ki živijo v socialnih stanovanjih, v skladu s členom 24 Direktive (EU) 2023/1791;
 - (c) oblikovanje integriranih shem financiranja, ki zagotavljajo spodbude za celovite prenovе in postopne celovite prenovе v skladu s členom 17;
 - (d) odprava negospodarskih ovir, vključno z ločenimi spodbudami, ter
 - (e) spremljanje socialnih učinkov, zlasti na najranljivejša gospodinjstva.

5. Kadar se stavba prenovi, da bi bila skladna z minimalnim standardom energetske učinkovitosti, države članice zagotovijo skladnost z minimalnimi zahtevami glede energetske učinkovitosti za elemente stavbe na podlagi člena 5, v primeru večje prenove pa z minimalnimi zahtevami glede energetske učinkovitosti za obstoječe stavbe na podlagi člena 8.
6. Države članice se lahko odločijo, da ne bodo uporabljale minimalnih standardov energetske učinkovitosti iz odstavkov 1 in 2 za naslednje kategorije stavb:
- (a) stavbe, ki so uradno zaščitene kot del zaščenega okolja ali zaradi njihovega posebnega arhitektonskega ali zgodovinskega pomena, ali druge stavbe kulturne dediščine, če bi izpolnjevanje standardov nesprejemljivo spremenilo njihovo značilnost ali izgled ali če njihova prenova ni mogoča iz tehničnih ali ekonomskih razlogov;
 - (b) stavbe, ki se uporabljajo za obredne namene ali verske dejavnosti;
 - (c) začasne objekte s časom uporabe dveh let ali manj, industrijske komplekse, delavnice in nestanovanjske kmetijske stavbe z majhno porabo energije ter nestanovanjske kmetijske stavbe, ki se uporabljajo v sektorju, zajetem v nacionalnem sektorskem sporazumu o energetske učinkovitosti;
 - (d) stanovanjske stavbe, ki so uporabljene ali namenjene za uporabo, krajšo od štirih mesecev na leto, ali pa za omejeno letno uporabo s pričakovano porabo energije manj kot 25 % celoletne porabe;

- (e) samostojne stavbe s celotno uporabno tlorisno površino, manjšo od 50 m²;
- (f) stavbe v lasti oboroženih sil ali osrednje vlade, ki se uporabljajo za namene nacionalne obrambe, vendar v to kategorijo ne spadajo posamezni bivalni prostori ali poslovne stavbe, ki jih uporabljajo oborožene sile in drugi uslužbenci nacionalnih obrambnih organov.

7. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev izvajanja minimalnih standardov energetske učinkovitosti iz odstavkov 1 in 2, vključno z ustreznimi mehanizmi spremljanja in kaznimi v skladu s členom 34.

Države članice pri določanju pravil o kaznih upoštevajo finančni položaj in dostop lastnikov stanovanj do ustrezne finančne podpore, zlasti za ranljiva gospodinjstva.

8. Komisija do 31. marca 2025 v podporo izvajanju te direktive ob ustreznem upoštevanju načela subsidiarnosti pripravi analizo zlasti o:

- (a) učinkovitosti, ustreznosti ravni, dejanskem uporabljenem znesku in vrstah instrumentov, ki se uporabljajo v zvezi s strukturnimi skladi in, okvirnimi programi Unije, vključno s financiranjem Evropske investicijske banke, za izboljšanje energetske učinkovitosti stavb, še posebej stanovanjskih;
- (b) učinkovitosti, ustreznosti ravni ter vrstah instrumentov in vrste ukrepov, ki se uporabljajo v zvezi s sredstvi javnih finančnih institucij;

- (c) usklajenosti financiranja Unije in nacionalnega financiranja ter drugih vrst ukrepov, ki lahko delujejo kot vzvod za pospešitev naložb na področju energetske učinkovitosti stavb, ter o zadostnosti teh sredstev za doseganje ciljev Unije.

Na podlagi te analize Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o učinkovitosti in ustreznosti finančnih instrumentov za izboljšanje energetske učinkovitosti stavb, zlasti energetske najmanj učinkovitih.

Člen 10

Sončna energija v stavbah

1. Države članice zagotovijo, da so vse nove stavbe zasnovane tako, da se optimizira njihov potencial za proizvodnjo sončne energije na podlagi sončnega obsevanja lokacije, kar omogoča naknadno stroškovno učinkovito namestitev tehnologij sončne energije.
2. Postopek izdaje dovoljenj za namestitev opreme za sončno energijo iz člena 16d Direktive (EU) 2018/2001 in postopek enostavnega obveščanja za priključitev na omrežje iz člena 17 navedene direktive se uporabljata za namestitev opreme za sončno energijo na stavbe.

3. Države članice zagotovijo namestitvev ustreznih naprav za proizvodnjo sončne energije, če so tehnično primerne ter ekonomsko in funkcionalno izvedljive, in sicer:
- (a) do 31. decembra 2026 na vseh novih javnih in nestanovanjskih stavbah z uporabno tlorisno površino, večjo od 250 m²;
 - (b) na vseh obstoječih javnih stavbah z uporabno tlorisno površino, večjo od:
 - (i) 2 000 m², do 31. decembra 2027;
 - (ii) 750 m², do 31. decembra 2028;
 - (iii) 250 m², do 31. decembra 2030;
 - (c) do 31. decembra 2027 na obstoječih nestanovanjskih stavbah z uporabno tlorisno površino, večjo od 500 m², kadar se v stavbi izvede večja prenova ali ukrep, za katerega je potrebno upravno dovoljenje za prenovo stavb, dela na strehi ali namestitvev tehničnega stavbnega sistema;
 - (d) do 31. decembra 2029 na vseh novih stanovanjskih stavbah ter
 - (e) do 31. decembra 2029 na vseh novih pokritih parkiriščih, ki so neposredno ob stavbah.

Države članice v svoje nacionalne načrte prenove stavb iz člena 3 vključijo politike in ukrepe v zvezi z namestitvijo ustreznih naprav za proizvodnjo sončne energije na vseh stavbah.

4. Države članice na nacionalni ravni določijo in objavijo merila za praktično izvedbo obveznosti iz tega člena in za morebitna izvzeta za te obveznosti za določene vrste stavb, pri čemer upoštevajo načelo tehnološke nevtralnosti v zvezi s tehnologijami, ki ne proizvajajo nobenih emisij na kraju samem, ter v skladu z ocenjenim tehničnim in ekonomskim potencialom naprav za proizvodnjo sončne energije in značilnostmi stavb, ki jih ta obveznost zajema. Države članice upoštevajo tudi strukturno celovitost, zelene strehe ter podstrešno in strešno izolacijo, kadar je to ustrezno.

Da bi države članice dosegle cilje tega člena in upoštevale vprašanja, povezana s stabilnostjo elektroenergetskega omrežja, v določanje meril iz prvega pododstavka vključijo ustrezne deležnike.

Pri prenosu obveznosti iz odstavka 3, prvi pododstavek, lahko država članica namesto uporabne tlorisne površine stavb uporabi merjenje pritlične površine stavb, pod pogojem, da dokaže, da to pomeni enakovredno nameščeno zmogljivost ustreznih naprav za proizvodnjo sončne energije na stavbah.

5. Države članice vzpostavijo okvir, ki zagotavlja potrebne upravne, tehnične in finančne ukrepe za podporo namestitvi sončne energije v stavbah, tudi v kombinaciji s tehničnimi stavbnimi sistemi ali učinkovitimi sistemi daljinskega ogrevanja.

Člen 11
Brezemisijske stavbe

1. Brezemisijska stavba ne sme povzročati nobenih emisij ogljika iz fosilnih goriv na kraju samem. Brezemisijska stavba ponuja, kadar je to ekonomsko in tehnično izvedljivo, zmogljivost za odzivanje na zunanje signale in prilagoditev svoje porabe, proizvodnje ali shranjevanja energije.

2. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da je povpraševanje po energiji v brezemisijski stavbi v skladu z najvišjim pragom.

Države članice določijo ta najvišji prag za povpraševanje po energiji v brezemisijski stavbi, da bi dosegle vsaj stroškovno optimalne ravni, določene v najnovejšem nacionalnem poročilu o stroškovno optimalnih ravneh na podlagi člena 6. Države članice najvišji prag spremenijo vsakič, ko se spremenijo stroškovno optimalne ravni.

3. Najvišji prag za povpraševanje po energiji v brezemisijski stavbi je vsaj 10 %nižji od praga za skupno porabo primarne energije, določenega na ravni države članice za skoraj ničenergijske stavbe ... [datum začetka veljavnosti te direktive].

4. Države članice lahko prilagodijo najvišje pragove za povpraševanje po energiji v brezemisijski stavbi za prenovljene stavbe, pri čemer upoštevajo ustrezne določbe o stroškovni optimalnosti in, kadar so bili določeni pragovi za prenovljene skoraj ničenergijske stavbe, zahteve iz odstavka 3.

5. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da so obratovalne emisije toplogrednih plinov brezemisijske stavbe v skladu z najvišjim pragom, določenim na ravni držav članic v njihovih nacionalnih načrtih prenove stavb. Ta najvišji prag se lahko za nove in prenovljene stavbe določi na različnih ravneh.
6. Države članice Komisijo uradno obvestijo o svojih najvišjih pragovih, vključno z opisom metodologije izračuna glede na vrsto stavbe in ustrezno zunanjo klimatsko opredelitvijo, v skladu s Prilogo I. Komisija pregleda najvišje pragove in po potrebi priporoči njihovo prilagoditev.
7. Države članice zagotovijo, da se skupna letna poraba primarne energije nove ali prenovljene brezemisijske stavbe pokrije z:
 - (a) energijo iz obnovljivih virov, proizvedeno na kraju samem ali v bližini, ki izpolnjuje merila iz člena 7 Direktive (EU) 2018/2001;
 - (b) energijo iz obnovljivih virov, ki jo zagotavlja skupnost na področju energije iz obnovljivih virov v smislu člena 22 Direktive (EU) 2018/2001;
 - (c) energijo iz učinkovitega sistema daljinskega ogrevanja in hlajenja v skladu s členom 26(1) Direktive (EU) 2023/1791 ali
 - (d) energijo iz virov brez ogljika.

Kadar zahtev iz tega odstavka tehnično ali ekonomsko ni mogoče izpolniti, se lahko skupna letna poraba primarne energije pokrije tudi z drugo energijo iz omrežja, ki izpolnjuje merila, določena na nacionalni ravni.

Člen 12
Izkaz o prenovi stavbe

1. Države članice do ... [24 mesecev od datuma začetka veljavnosti te direktive] uvedejo shemo izkazov o prenovi stavb, ki temelji na skupnem okviru iz Priloge VIII.
2. Shema iz odstavka 1 lastniki stavb in stavbnih enot prostovoljno uporabljajo, razen če se država članica odloči, da bo postala obvezna.

Države članice sprejmejo ukrepe, da zagotovijo, da so izkazi o prenovi stavb cenovno dostopni, in razmislijo o zagotavljanju finančne podpore ranljivim gospodinjstvom, ki želijo prenoviti svoje stavbe.

3. Države članice lahko dovolijo, da se izkaz o prenovi stavbe pripravi in izda skupaj z energetske izkaznico.
4. Izkaz o prenovi stavbe v digitalni obliki, primerni za tiskanje, izda usposobljeni ali potrjeni strokovnjak, in sicer po obisku na kraju samem.
5. Ko se izda izkaz o prenovi stavbe, se predlaga razprava strokovnjaka iz odstavka 4 z lastnikom stavbe, da bi strokovnjaku omogočili, da lastniku stavbe pojasni najboljše korake za preoblikovanje stavbe v brezemisijško stavbo precej pred letom 2050.

6. Države članice si prizadevajo zagotoviti namensko digitalno orodje za pripravo in, kadar je ustrezno, posodobitev izkaza o prenovi stavbe. Države članice lahko razvijejo dopolnilno orodje, ki lastnikom in upravljavcem stavb omogoča simulacijo osnutka poenostavljenega izkaza o prenovi stavbe in njegovo posodobitev, ko se izvede prenova ali zamenja element stavbe.
7. Države članice zagotovijo, da se lahko izkaz o prenovi stavbe naloži v nacionalno podatkovno zbirko o energetske učinkovitosti stavb, vzpostavljeni na podlagi člena 22.
8. Države članice zagotovijo, da se izkaz o prenovi stavbe hrani v digitalnem dnevniku stavbe ali da je do njega mogoče dostopati prek tega dnevnika, kadar je na voljo.

Člen 13

Tehnični stavbni sistemi

1. Države članice z namenom čim boljše rabe energije v tehničnih stavbnih sistemih določijo zahteve za sisteme, ki uporabljajo tehnologije za varčevanje z energijo, glede celotne energetske učinkovitosti, pravilne namestitve, ustrezne velikosti, prilagoditve in nadzora ter, kadar je ustrezno, hidravličnega uravnoteženja tehničnih stavbnih sistemov, ki se namestijo v nove ali obstoječe stavbe. Države članice pri določanju zahtev upoštevajo pogoje projektiranja in tipične ali povprečne pogoje obratovanja.

Zahteve za sisteme se določijo za nove tehnične stavbne sisteme in za zamenjavo in nadgradnjo obstoječih tehničnih stavbnih sistemov, uporabljajo pa se, če so tehnično, ekonomsko in funkcionalno izvedljive.

Države članice lahko določijo zahteve glede emisij toplogrednih plinov kurilnih naprav ali glede določene vrste goriva, ki ga uporabljajo kurilne naprave, ali glede minimalnega deleža energije iz obnovljivih virov, ki se uporablja za ogrevanje na ravni stavbe, če take zahteve ne predstavljajo neupravičene tržne ovire.

Države članice zagotovijo, da zahteve, ki so jih določile za tehnične stavbne sisteme, dosežejo vsaj najnovejše stroškovno optimalne ravni.

2. Države članice lahko določijo posebne zahteve za tehnične stavbne sisteme, da se omogoči učinkovita namestitve in delovanje nizkotemperaturnih ogrevalnih sistemov v novih ali prenovljenih stavbah.
3. Države članice zahtevajo, da so nove stavbe, kadar je to tehnično in ekonomsko izvedljivo, opremljene z napravami za samoregulacijo za ločeno uravnavanje temperature v vsakem prostoru ali, kjer je utemeljeno, v določeni ogrevani ali hlajeni coni stavbne enote ter, kadar je ustrezno, s sistemom za hidravlično uravnoteženje. Namestitve takih naprav za samoregulacijo in, kadar je ustrezno, sistemov za hidravlično uravnoteženje v obstoječih stavbah, se zahteva ob zamenjavi kurilnih naprav ali generatorjev hlajenja, kadar je to tehnično in ekonomsko izvedljivo.

4. Države članice določijo zahteve za izvajanje ustreznih standardov kakovosti okolja v zaprtih prostorih v stavbah, da bi se ohranili zdravi notranji klimatski pogoji.
5. Države članice zahtevajo, da so brezemisijske nestanovanjske stavbe opremljene z merilnimi in krmilnimi napravami za spremljanje in uravnavanje kakovosti zraka v zaprtih prostorih. V obstoječih nestanovanjskih stavbah se ob večji prenovi stavbe zahteva namestitev takih naprav, kadar je to tehnično in ekonomsko izvedljivo. Države članice lahko zahtevajo namestitev takšnih naprav v stanovanjske stavbe.
6. Države članice zagotovijo, da se ob namestitvi tehničnega stavbnega sistema opravi ocena celotne energetske učinkovitosti spremenjenega dela in, kadar je ustrezno, celotnega spremenjenega sistema. Rezultati se dokumentirajo ter posredujejo lastniku stavbe, tako da ostanejo na voljo in se lahko uporabijo za preverjanje skladnosti z minimalnimi zahtevami, določenimi na podlagi odstavka 1, in izdajo energetskih izkaznic.

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da se pri nadgradnji ali zamenjavi tehničnega stavbnega sistema optimizira energetska učinkovitost sistema.

Države članice spodbujajo shranjevanje energije iz obnovljivih virov v stavbah.

Države članice lahko sprejmejo nove spodbude in financiranje za spodbujanje prehoda s sistemov ogrevanja in hlajenja na fosilna goriva na sisteme, ki ne temeljijo na fosilnih gorivih.

7. Države članice si prizadevajo za nadomestitev samostojnih kotlov na fosilna goriva v obstoječih stavbah v skladu z nacionalnimi načrti za postopno opuščanje kotlov na fosilna goriva.
8. Komisija izda smernice o tem, kaj se šteje za kotel na fosilna goriva.
9. Države članice določijo zahteve za zagotovitev, da se, kadar je to tehnično in ekonomsko izvedljivo, nestanovanjske stavbe opremijo s sistemi za avtomatizacijo in nadzor stavb, in sicer:
 - (a) do 31. decembra 2024 nestanovanjske stavbe z efektivno nazivno izhodno močjo ogrevalnih sistemov, klimatskih sistemov, sistemov za kombinirano ogrevanje in prezračevanje prostorov ali sistemov za kombinirano klimatizacijo in prezračevanje nad 290 kW;
 - (b) do 31. decembra 2029 nestanovanjske stavbe z efektivno nazivno izhodno močjo ogrevalnih sistemov, klimatskih sistemov, sistemov za kombinirano ogrevanje in prezračevanje prostorov ali sistemov za kombinirano klimatizacijo in prezračevanje nad 70 kW.
10. Sistemi za avtomatizacijo in nadzor stavb morajo biti sposobni:
 - (a) stalno spremljati, beležiti in analizirati rabo energije ter omogočati prilagajanje rabe energije;
 - (b) primerjati energetske učinkovitosti stavbe glede na referenčne vrednosti, odkrivati izgube učinkovitosti tehničnih stavbnih sistemov in obveščati osebe, ki so odgovorne za stavbo ali tehnično upravljanje stavbe, o možnostih za izboljšanje energetske učinkovitosti;

- (c) omogočati komunikacijo s povezanimi tehničnimi stavbnimi sistemi in drugimi napravami v stavbi ter biti interoperabilni s tehničnimi stavbnimi sistemi med različnimi vrstami lastniških tehnologij, naprav in proizvajalcev;
- (d) do ... [24 mesecev od datuma začetka veljavnosti te direktive] spremljati kakovost okolja v zaprtih prostorih.

11. Države članice določijo zahteve za zagotovitev, da se, kadar je tehnično, ekonomsko in funkcionalno izvedljivo, od ... [24 mesecev od datuma začetka veljavnosti te direktive] nove stanovanjske stavbe in stanovanjske stavbe, ki so v postopku večje prenove, opremijo z naslednjim:

- (a) funkcijo stalnega elektronskega spremljanja, ki meri učinkovitost sistemov in lastnike ali upravljavce stavbe obvesti v primeru večje spremembe ter, ko je sistem treba servisirati;
- (b) učinkovitimi krmilnimi funkcijami, ki zagotavljajo optimalno proizvodnjo, distribucijo, shranjevanje, porabo energije in, kadar je primerno, hidravlično ravnotežje;
- (c) zmogljivostjo za odzivanje na zunanje signale in za prilagajanje porabe energije.

Države članice lahko iz zahtev iz tega odstavka izvzamejo enodružinske hiše, ki so v postopku večje prenove, če stroški namestitve presegajo koristi.

12. Države članice določijo zahteve za zagotovitev, da se, kadar je to tehnično in ekonomsko izvedljivo, nestanovanjske stavbe z učinkovito nazivno izhodno močjo ogrevalnih sistemov, klimatskih sistemov, sistemov za kombinirano ogrevanje in prezračevanje prostorov ali sistemov za kombinirano klimatizacijo in prezračevanje:
- (a) nad 290 kW do 31. decembra 2027 opremijo s krmilnimi sistemi za samodejno upravljanje razsvetljave.
 - (b) nad 70 kW do 31. decembra 2029 opremijo s krmilnimi sistemi za samodejno upravljanje razsvetljave.

Krmilni sistemi za samodejno upravljanje razsvetljave so umeščeni v ustrezno območje in omogočajo zaznavanje zasedenosti.

Člen 14

Infrastruktura za trajnostno mobilnost

1. Kar zadeva nove nestanovanjske stavbe z več kot petimi parkirnimi mesti za avtomobile in nestanovanjske stavbe v postopku večje prenove, ki imajo več kot pet parkirnih mest za avtomobile, države članice zagotovijo:
- (a) namestitev najmanj enega polnilnega mesta na vsakih pet parkirnih mest za avtomobile;
 - (b) vnaprejšnje polaganje kablov za najmanj 50 % parkirnih mest za avtomobile, za preostala parkirna mesta za avtomobile pa napeljavo vodov, to je vodov za električne kable, da se omogoči kasnejša namestitev polnilnih mest za električna vozila, kolesa na električni pogon in druge tipe vozil kategorije L, ter

- (c) zagotovitev parkirnih mest za kolesa, ki zajemajo vsaj 15 % povprečne ali 10 % skupne uporabniške zmogljivosti nestanovanjskih stavb, ob upoštevanju potrebnega prostora tudi za kolesa večjih dimenzij kot standardna kolesa,

Prvi pododstavek se uporablja, kadar:

- (a) je parkirišče znotraj stavbe in v primeru večjih prenov prenovitvena dela zajemajo parkirišče ali električno infrastrukturo stavbe ali
- (b) je parkirišče neposredno ob stavbi in v primeru večjih prenov prenovitvena dela zajemajo parkirišče ali električno infrastrukturo parkirišča.

Države članice zagotovijo, da imajo vnaprej položeni kabli in napeljava vodov iz prvega pododstavka, točka (b), take kapacitete, da se omogoči sočasna in učinkovita uporaba zahtevanega števila polnilnih mest, ter po potrebi podpirajo namestitev sistema za uravnavanje obremenitev ali polnjenja, v kolikor je to tehnično in ekonomsko izvedljivo in upravičeno.

Z odstopanjem od prvega pododstavka, točka (a), države članice za nove poslovne stavbe in poslovne stavbe v postopku večje prenove z več kot petimi parkirnimi mesti zagotovijo namestitev vsaj enega polnilnega mesta na vsaki dve parkirni mesti.

2. Kar zadeva vse nestanovanjske stavbe z več kot 20 parkirnimi mesti za avtomobile, države članice do 1. januarja 2027 zagotovijo:

- (a) namestitev vsaj enega polnilnega mesta na vsakih deset parkirnih mest za avtomobile ali napeljavo vodov, to je vodov za električne kable, za vsaj 50 % parkirnih mest za avtomobile, da tako omogočijo kasnejšo namestitev polnilnih mest za električna vozila, ter
- (b) zagotovitev parkirnih mest za kolesa, ki zajemajo vsaj 15 % povprečne ali 10 % skupne uporabniške zmogljivosti stavbe in so dovolj prostorna tudi za kolesa večjih dimenzij kot standardna kolesa.

Za stavbe, ki so v lasti javnih organov ali jih ti uporabljajo, države članice do 1. januarja 2033 zagotovijo vnaprejšnje polaganje kablov za vsaj 50 % parkirnih mest za avtomobile.

Države članice se lahko izvajanje te zahteve preložijo do 1. januarja 2029 za vse nestanovanjske stavbe, ki so bile zaradi usklajenosti z nacionalnimi zahtevami, določenimi v skladu s členom 8(3) Direktive 2010/31/EU, prenovljene v dveh letih pred ... [datum začetka veljavnosti te direktive].

3. Države članice lahko zahteve glede števila parkirnih mest za kolesa v skladu z odstavkoma 1 in 2 prilagodijo za posebne kategorije nestanovanjskih stavb, v katere se običajno ne dostopa s kolesi.

4. Kar zadeva nove stanovanjske stavbe z več kot tremi parkirnimi mesti za avtomobile in stanovanjske stavbe v postopku večje prenove, ki imajo več kot tri parkirna mesta za avtomobile, države članice zagotovijo:
- (a) vnaprejšnje polaganje kablov za vsaj 50 % parkirnih mest za avtomobile, za preostala parkirna mesta pa napeljavo vodov, to je vodov za električne kable, da se omogoči kasnejša namestitev polnilnih mest za električna vozila, kolesa na električni pogon in druge tipe vozil kategorije L ter
 - (b) vsaj dve parkirni mesti za kolesa na vsako stanovanjsko enoto.

Kar zadeva nove stanovanjske stavbe z več kot tremi parkirnimi mesti za avtomobile, države članice zagotovijo tudi namestitev vsaj enega polnilnega mesta.

Prvi in drugi pododstavek se uporabljata, kadar:

- (a) je parkirišče znotraj stavbe in v primeru večjih prenov prenovitvena dela zajemajo parkirišče ali električno infrastrukturo stavbe,
- (b) je parkirišče neposredno ob stavbi in v primeru večjih prenov prenovitvena dela zajemajo parkirišče ali električno infrastrukturo parkirišča.

Z odstopanjem od prvega pododstavka lahko države na podlagi ocene lokalnih organov in ob upoštevanju lokalnih značilnosti, vključno z demografskimi, geografskimi in podnebnimi razmerami, prilagodijo zahteve glede števila parkirnih mest za kolesa.

Države članice zagotovijo, da imajo vnaprej položeni kabli iz prvega pododstavka, točka (a), take kapacitete, da se omogoči sočasna uporaba polnilnih mest na vseh parkirnih mestih. Kadar v primeru večje prenove zagotovitev dveh parkirnih mest za kolesa za vsako stanovanjsko enoto ni izvedljiva, države članice zagotovijo toliko parkirnih mest za kolesa, kot je ustrezno.

5. Države članice se lahko odločijo, da se odstavki 1, 2 in 4 tega člena ne uporabljajo za posebne kategorije stavb, kadar:
- (a) bi polnilna infrastruktura temeljila na izoliranih mikrosistemov ali se stavbe nahajajo v najbolj oddaljenih regijah v smislu člena 349 PDEU, kadar bi to znatno otežilo delovanje lokalnega energetskega sistema in ogrozilo stabilnost lokalnega omrežja, ali
 - (b) stroški polnjenja in napeljave vodov presegajo vsaj 10 % skupnih stroškov večje prenove stavbe.

6. Države članice zagotovijo, da so polnilna mesta iz odstavkov 1, 2 in 4 tega člena sposobna pametnega in po potrebi dvosmernega polnjenja ter da delujejo na podlagi nelastniških in nediskriminatornih komunikacijskih protokolov in standardov na interoperabilen način ter v skladu z vsemi evropskimi standardi in delegiranimi akti, sprejetimi v skladu s členom 21(2) in (3) Uredbe (EU) 2023/1804.
7. Države članice spodbujajo upravljavce polnilnih mest, ki niso javno dostopna, da jih upravljajo v skladu s členom 5(4) Uredbe (EU) 2023/1804, kjer je ustrezno.
8. Države članice določijo ukrepe za poenostavitev, racionalizacijo in pospešitev postopka nameščanja polnilnih mest v novih in obstoječih stanovanjskih in nestanovanjskih stavbah, zlasti pri zvezah solastnikov, ter odpravijo regulativne ovire, vključno s postopki za izdajo dovoljenj in odobritev, ki jih izdajo javni organi, brez poseganja v pravo držav članic o lastninskih in najemnih razmerjih. Države članice odpravijo ovire za namestitev polnilnih mest v stanovanjskih stavbah s parkirnimi mesti, zlasti potrebo po pridobitvi soglasja najemodajalca ali solastnikov za zasebno polnilno mesto za lastno uporabo. Zahteva s strani najemnikov ali solastnikov za dovoljenje, da namestijo polnilno infrastrukturo na parkirnem mestu, se lahko zavrne le na podlagi resnih in legitimnih razlogov.

Države članice brez poseganja v pravo o lastninskih in najemnih razmerjih ocenijo upravne ovire v zvezi z vlogo za namestitev polnilnega mesta v stavbi z več stanovanjskimi enotami pri zvezi najemnikov ali solastnikov.

Države članice zagotovijo razpoložljivost tehnične pomoči lastnikom stavb in najemnikom, ki želijo namestiti polnilna mesta in parkirna mesta za kolesa.

Kar zadeva stanovanjske stavbe, države članice razmislijo o uvedbi programov podpore za namestitev polnilnih točk, predhodno polaganje kablov ali napeljavo vodov za parkirna mesta v skladu s številom akumulatorskih električnih lahkih vozil, registriranih na njihovem ozemlju.

9. Države članice zagotovijo medsebojno povezanost politik na področju stavb, aktivne in zelene mobilnosti, podnebja, energije, biotske raznovrstnosti ter urbanističnega načrtovanja.
10. Komisija do 31. decembra 2025 objavi smernice za požarno varnost na parkiriščih.

Člen 15

Pripravljenost stavb na pametne sisteme

1. Komisija sprejme delegirane akte v skladu s členom 32 za dopolnitev te direktive glede neobvezne skupne sheme Unije za razvrščanje stavb glede na pripravljenost na pametne sisteme. Razvrščanje temelji na oceni zmogljivosti stavbe ali stavbne enote, da prilagodi svoje delovanje potrebam stanovalca, zlasti v zvezi s kakovostjo okolja v zaprtih prostorih, in omrežju ter izboljša svojo energetske in celotno učinkovitost.

V skladu s Prilogo IV se v neobvezni skupni shemi Unije za razvrščanje stavb glede na pripravljenost na pametne sisteme določita:

- (a) opredelitev indikatorja pripravljenosti na pametne sisteme in
- (b) metodologija za izračun tega indikatorja.

2. Do 30. junija 2026 Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o preizkušanju in izvajanju indikatorja pripravljenosti na pametne sisteme, ki temelji na razpoložljivih rezultatih nacionalnih preizkusnih faz in drugih ustreznih projektov.

Komisija ob upoštevanju rezultata tega poročila do 30. junija 2027 sprejme delegirani akt v skladu s členom 32 za dopolnitev te direktive, s katerim zahteva uporabo skupne sheme Unije za razvrščanje stavb glede na pripravljenost na pametne sisteme v skladu s Prilogo IV za nestanovanjske stavbe z učinkovito nazivno izhodno močjo ogrevalnih sistemov, klimatskih sistemov, sistemov za kombinirano ogrevanje in prezračevanje prostorov ali sistemov za kombinirano klimatizacijo in prezračevanje nad 290 kW.

3. Komisija po posvetovanju z ustreznimi deležniki sprejme izvedbeni akt, v katerem določi tehnične podrobnosti za učinkovito izvajanje sheme iz odstavka 1 tega člena, pa tudi časovni načrt za nezavezujočo testno fazo na nacionalni ravni, in pojasni, kako ta shema dopolnjuje energetske izkaznice iz člena 19.

Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 33(3).

4. Če Komisija sprejme delegirani akt iz odstavka 2, do 30. junija 2027 sprejme izvedbeni akt, v katerem določi tehnične podrobnosti za učinkovito uporabo sheme iz odstavka 2 za nestanovanjske stavbe z efektivno nazivno izhodno močjo ogrevalnih sistemov, klimatskih sistemov, sistemov za kombinirano ogrevanje in prezračevanje prostorov ali sistemov za kombinirano klimatizacijo in prezračevanje nad 290 kW.

Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 33(3).

Člen 16

Izmenjava podatkov

1. Države članice zagotovijo, da imajo lastniki, najemniki in upravljavci stavb neposreden dostop do podatkov svojih stavbnih sistemov. Dostop do podatkov ali podatki se z njihovim soglasjem dajo na voljo tretji osebi, za katero veljajo obstoječa veljavna pravila in dogovori. Države članice spodbujajo popolno interoperabilnost storitev in izmenjave podatkov v Uniji v skladu z odstavkom 5.

Za namene te direktive podatki stavbnih sistemov vključujejo vsaj vse podatke, pripravljene za uporabo, o energetske učinkovitosti elementov stavb, storitvah energetske učinkovitosti stavb, predvideni življenjski dobi ogrevalnih sistemov, kadar so na voljo, sistemov za avtomatizacijo in nadzor stavb, števcih, merilnih in krmilnih napravah in polnilnih mestih za e-mobilnost, ter so povezani z digitalnim dnevnikom stavbe, če je na voljo.

2. Pri določitvi pravil o upravljanju in izmenjavi podatkov in ob upoštevanju mednarodnih standardov ter oblik upravljanja pri izmenjavi podatkov države članice ali pristojni nacionalni organi, kadar je tako določila država članica, upoštevajo veljavno pravo Unije. Pravila o dostopu in morebitni stroški niso ovira niti ne povzročajo diskriminacije za tretje strani pri dostopu do podatkov stavbnih sistemov.
3. Lastniku, najemniku ali upravljavcu stavbe se ne zaračunajo nobeni dodatni stroški za dostop do njihovih podatkov ali za zahtevo, da se njihovi podatki dajo na voljo tretji osebi v skladu z obstoječimi veljavnimi pravili in dogovori. Države članice so odgovorne za določanje ustreznih pristojbin za dostop drugih upravičenih strani, kot so finančne institucije, agregatorji, dobavitelji energije, ponudniki energetskih storitev in nacionalni statistični uradi ali drugi nacionalni organi, odgovorni za razvoj, pripravo in izkazovanje evropske statistike, do podatkov. Države članice ali, kadar je ustrezno, pristojni nacionalni organi zagotovijo, da so vsi stroški, ki jih zaračunavajo urejani subjekti, ki zagotavljajo podatkovne storitve, razumni in upravičeni. Države članice spodbujajo izmenjavo zadevnih podatkov stavbnih sistemov.

4. Pravila o dostopu do podatkov in shranjevanju podatkov za namene te direktive so v skladu z ustreznim pravom Unije. Osebni podatki se v okviru te direktive obdelujejo v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta³⁰.
5. Komisija do 31. decembra 2025 sprejme izvedbene akte, v katerih podrobno opredeli zahteve glede interoperabilnosti ter nediskriminatorne in pregledne postopke za dostop do podatkov.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 33(2).

Komisija izda strategijo posvetovanja, v kateri določi cilje posvetovanja, ciljne deležnike in dejavnosti posvetovanja za pripravo izvedbenih aktov.

Člen 17

Finančne spodbude, znanja in spretnosti ter tržne ovire

1. Države članice zagotovijo ustrezno financiranje, podporne ukrepe in druge instrumente, s katerimi bi lahko odpravile tržne ovire za izvedbo potrebnih naložb, opredeljenih v njihovem nacionalnem načrtu prenove stavb, da bi do leta 2050 preoblikovale svoj stavbni fond v brezemisijske stavbe.

³⁰ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

2. Države članice zagotovijo, da so postopki obravnavanja vlog in postopki za javno financiranje preprosti in racionalizirani, da se olajša dostop do financiranja zlasti gospodinjstvom.
3. Države članice ocenijo in po potrebi odpravijo ovire, povezane z vnaprejšnjimi stroški prenove.
4. Države članice pri oblikovanju shem finančne podpore za prenovo stavb razmislijo o uporabi parametrov, ki temeljijo na prihodkih.

Države članice lahko uporabijo nacionalne sklade za energetske učinkovitost, kadar so ti skladi vzpostavljeni na podlagi člena 30 Direktive (EU) 2023/1791, za financiranje namenskih shem in programov za prenovo za energetske učinkovitost.

5. Države članice sprejmejo ustrezne regulativne ukrepe za odpravo negospodarskih ovir za prenovo stavb. Kar zadeva stavbe z več kot eno stavbno enoto, lahko taki ukrepi vključujejo odpravo zahtev glede soglasja v strukturah solastništva ali omogočijo, da so strukture solastništva neposredni prejemniki finančne podpore.
6. Države članice kar najbolj stroškovno učinkovito uporabijo nacionalno financiranje in financiranje, ki je na voljo na ravni Unije, zlasti mehanizem za okrevanje in odpornost, Socialni sklad za podnebje, Kohezijski sklad, program InvestEU, prihodke iz dražbe pri trgovanju z emisijami na podlagi Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta³¹ in druge javne vire financiranja. Ti viri financiranja se uporabljajo skladno z načrtom doseganja brezemisijskega stavbnega fonda do leta 2050.

³¹ Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

7. Da bi povečale naložbe, države članice spodbujajo učinkovit razvoj in uporabo omogočitvenih orodij za financiranje in finančnih orodij, kot so posojila za energetske učinkovitost in hipotekarni krediti za prenovo stavb, pogodbeno zagotavljanje prihranka energije, finančne sheme po načelu „plačaj glede na prihranek“, davčne spodbude, na primer znižane davčne stopnje za obnovitvena dela in materiale za prenovo, sheme financiranja prek davkov in prek računov, jamstveni skladi, skladi, namenjeni celovitim prenovam, skladi, namenjeni prenovam z minimalnim pragom znatnih ciljnih prihrankov energije, in standardi hipotekarnih portfeljev. Usmerjajo naložbe v energetske učinkovite javni stavbni fond v skladu z Eurostatovimi smernicami o evidentiranju pogodb o zagotavljanju prihranka energije v računih države.

Države članice lahko tudi spodbujajo in poenostavijo uporabo javno-zasebnih partnerstev.

8. Države članice zagotovijo, da so informacije o razpoložljivih finančnih sredstvih in finančnih instrumentih na voljo javnosti na lahko dostopen in pregleden način ter tudi digitalno.
9. Omogočitvena orodja za financiranje in finančna orodja lahko vključujejo posojila za prenovo ali jamstvene sklade za prenovo za energetske učinkovitost, po potrebi tudi v kombinaciji z ustreznimi programi Unije.

10. Komisija v 12 mesecih od datuma začetka veljavnosti te direktive sprejme delegirani akt v skladu s členom 32 za dopolnitev te direktive z vzpostavitvijo okvira celovitega portfelja, ki ga lahko prostovoljno uporabljajo finančne institucije in ki podpira posojilodajalce pri usmerjanju in povečanju obsega posojil, zagotovljenih v skladu z ambicijami Unije glede razogljičenja in ustreznimi energetske cilji, da bi finančne institucije učinkovito spodbudila k povečanju sredstev, namenjenih za prenovo za energetske učinkovitost. Ukrepi, določeni v celovitem portfelju, zajemajo povečanje obsega posojil za energetske prenove in vključujejo predlagane zaščitne ukrepe za zaščito ranljivih gospodinjstev z rešitvami v obliki mešanega financiranja. Okvir opisuje najboljše prakse za spodbujanje posojilodajalcev, da opredelijo najmanj učinkovite stavbe v svojih portfeljih in ukrepajo v zvezi z njimi.
11. Države članice olajšajo združevanje projektov, da se vlagateljem omogoči dostop, potencialnim strankam pa ponudijo rešitve v svežnju.

Države članice sprejmejo ukrepe, s katerimi promovirajo posojilne produkte na področju energetske učinkovitosti za prenovo stavb, kot so zelene hipoteke in zelena posojila, tako zavarovane kot nezavarovane, ter zagotovijo, da je njihova ponudba s strani finančnih institucij široka in nediskriminatorna ter da so dostopni in razpoznavni za odjemalce. Države članice zagotovijo, da banke in druge finančne institucije ter vlagatelji prejmejo informacije o priložnostih za sodelovanje pri financiranju izboljšanja energetske učinkovitosti stavb.

12. Države članice sprejmejo ukrepe in zagotovijo financiranje za spodbujanje izobraževanja in usposabljanja, da se zagotovi zadostna delovna sila z ustrezno ravno znanj in spretnosti, ki ustreza potrebam v stavbnem sektorju, pri tem pa so po potrebi zlasti usmerjene na MSP, vključno z mikropodjetji. Točke „vse na enem mestu“, vzpostavljene na podlagi člena 18, lahko olajšajo dostop do takih ukrepov in financiranja.
13. Komisija po potrebi in na prošnjo držav članic pomaga državam članicam pri pripravi nacionalnih ali regionalnih programov finančne podpore za povečanje energetske učinkovitosti – predvsem obstoječih – stavb, tudi tako da podpira izmenjavo dobrih praks med pristojnimi nacionalnimi ali regionalnimi oblastmi ali organi. Države članice zagotovijo, da so takšni programi razviti na način, ki je dostopen organizacijam z nižjimi upravnimi, finančnimi in organizacijskimi zmogljivostmi.
14. Države članice ob ustreznem upoštevanju ranljivih gospodinjstev svoje finančne ukrepe za izboljšavo energetske učinkovitosti in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov pri prenovi stavb povežejo z zelenimi ali doseženimi prihranki energije in izboljšavami, ki se ugotovijo na podlagi enega ali več naslednjih meril:
 - (a) energetska učinkovitost opreme ali materiala za prenovo in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov; v tem primeru opremo ali material za prenovo namesti ustrezno certificiran ali usposobljen inštalater in izpolnjuje vsaj minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti elementov stavbe ali višje referenčne vrednosti za izboljšanje energetske učinkovitosti stavb;

- (b) standardne vrednosti za izračun prihrankov energije in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v stavbah;
 - (c) izboljšanje, ki ga prinese takšna prenova in se ugotavlja s primerjavo energetskih izkaznic, izdanih pred prenovo in po njej;
 - (d) rezultati energetskega pregleda;
 - (e) rezultati druge ustrezne, pregledne in sorazmerne metode, ki pokaže izboljšanje energetske učinkovitosti, na primer s primerjavo porabe energije pred prenovo in po njej z merilnimi sistemi, če je v skladu z zahtevami iz Priloge I.
15. Države članice od 1. januarja 2025 ne zagotavljajo nobenih finančnih spodbud za namestitve samostojnih kotlov na fosilna goriva, razen tistih, ki so bili pred letom 2025 izbrani za naložbe v skladu z Uredbo (EU) 2021/241, členom 7(1), točka (h)(i), tretja alineja, Uredbe (EU) 2021/1058 ter v skladu s členom 73 Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta³².

³² Uredba (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 (UL L 435, 6.12.2021, str. 1).

16. Države članice z večjo finančno, fiskalno, upravno in tehnično podporo spodbujajo celovito in postopno temeljito prenovo. Kadar preoblikovanja stavbe v brezemisijsko stavbo tehnično ali ekonomsko ni mogoče izvesti, se prenova, ki privede do tega, da se poraba primarne energije zmanjša za najmanj 60 %, šteje za celovito prenovo za namene tega odstavka. Države članice spodbujajo obsežne programe, v katere je vključeno veliko število stavb, zlasti energetske najmanj učinkovitih stavb, na primer s programi celovite prenove četrti, in katerih rezultat je splošno zmanjšanje porabe primarne energije za vsaj 30 % z večjo finančno, fiskalno, upravno in tehnično podporo glede na doseženo raven učinkovitosti.
17. Države članice brez poseganja v svoje nacionalne ekonomske in socialne politike ter svoje sisteme na področju prava lastninskih razmerij obravnavajo izselitev ranljivih gospodinjstev zaradi nesorazmernega povišanja najemnin po energetske prenovi njihove stanovanjske stavbe ali stavbne enote.
18. Finančne spodbude so v skladu s členom 24 Direktive (EU) 2023/1791 prednostno namenjene ranljivim gospodinjstvom, ljudem, ki jih je prizadela energetska revščina, in tistim, ki živijo v socialnih stanovanjih.

19. Kadar države članice lastnikom stavb ali stavbnih enot omogočijo finančne spodbude za prenovo najetih stavb ali stavbnih enot, si prizadevajo za finančne spodbude, ki koristijo tako lastnikom kot najemnikom. Države članice uvedejo učinkovite zaščitne ukrepe, da bi zaščitile zlasti ranljiva gospodinjstva, vključno z zagotovitvijo pomoči pri plačevanju najemnine ali z določitvijo zgornjih mej za zvišanje najemnine, in lahko spodbujajo finančne sheme za rešitev težav v zvezi z visokimi vnaprejšnjimi stroški prenove, kot so sheme financiranja prek računov, sheme po načelu „plačaj glede na prihranek“ ali pogodbeno zagotavljanje prihranka energije, kot je navedeno v členu 2, točka 33, in členu 29 Direktive (EU) 2023/1791.

Člen 18

Točke „vse na enem mestu“ za energetska učinkovitost stavb

1. Države članice v sodelovanju s pristojnimi organi in po potrebi z zasebnimi deležniki zagotovijo vzpostavitev in delovanje zmogljivosti za tehnično pomoč, tudi prek vključujočih točk „vse na enem mestu“ za energetska učinkovitost stavb, ki so namenjene vsem akterjem, vključenim v prenovo stavb, vključno z lastniki stanovanj ter upravnimi, finančnimi in gospodarskimi subjekti, kot so MSP, vključno z mikropodjetji.

Države članice zagotovijo, da so zmogljivosti za tehnično pomoč na voljo na vsem njihovem ozemlju, tako da vzpostavijo vsaj eno točko „vse na enem mestu“:

- (a) na 80 000 prebivalcev;
- (b) na regijo;

- (c) na območjih, kjer je povprečna starost stavbnega fonda nad nacionalnim povprečjem;
- (d) na območjih, na katerih nameravajo države članice izvajati programe celovite prenove četrti, ali
- (e) na lokaciji, ki jo je mogoče doseči v manj kot 90 minutah povprečnega prepotovanega časa na podlagi prevoznega sredstva, ki je lokalno na voljo.

Države članice lahko določijo točke „vse na enem mestu“, vzpostavljene v skladu s členom 22(3), točka (a), Direktive (EU) 2023/1791 kot točke „vse na enem mestu“ za namene tega člena.

Komisija zagotovi smernice za razvoj teh točk „vse na enem mestu“ v skladu s členom 22(6) Direktive (EU) 2023/1791.

2. Zmogljivosti za tehnično pomoč, vzpostavljene na podlagi odstavka 1:

- (a) gospodinjstvom, MSP, vključno z mikropodjetji, in javnim organom na podlagi racionaliziranih informacij zagotovijo tehnične in finančne možnosti in rešitve;
- (b) zagotavljajo celovito podporo vsem gospodinjstvom, s posebnim poudarkom na gospodinjstvih, ki jih je prizadela energetska revščina, in najmanj učinkovitih stavbah, ter pooblaščenim podjetjem in inštalaterjem, ki zagotavljajo storitve prenove, prilagojene različnim tipologijam stanovanj in geografskemu obsegu, ter zagotavljajo podporo, ki zajema različne faze projekta prenove.

3. Točke „vse na enem mestu“, vzpostavljene na podlagi odstavka 1:
- (a) zagotovijo neodvisno svetovanje o energetske učinkovitosti stavb in lahko spremljajo programe celovite prenove četrta;
 - (b) ponujajo namenske storitve za ranljiva gospodinjstva, ljudi, ki jih je prizadela energetska revščina, in ljudi v gospodinjstvih z nizkimi dohodki.

Člen 19

Energetske izkaznice

1. Države članice določijo potrebne ukrepe za vzpostavitev sistema certificiranja energetske učinkovitosti stavb.

Energetska izkaznica vključuje energetske učinkovitost stavbe, izraženo z numeričnim indikatorjem porabe primarne energije v kWh/(m² na leto), in referenčne vrednosti, kot so minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti, minimalni standardi energetske učinkovitosti, zahteve za skoraj ničenergijske stavbe in zahteve za brezemisijske stavbe, da bi lastnikom ali najemnikom stavbe ali stavbne enote omogočili primerjavo in oceno njene energetske učinkovitosti.

2. Energetska izkaznica mora biti do ... [24 mesecev od datuma začetka veljavnosti te direktive] skladna s predlogo iz Priloge V. V njej je določen razred energetske učinkovitosti stavbe na zaključeni lestvici, v kateri so uporabljene samo črke od A do G. Črka A+ predstavlja brezemisijske stavbe, črka G pa predstavlja energetske daleč najmanj učinkovite stavbe v nacionalnem stavbnem fondu ob uvedbi lestvice. Države članice, ki ... [24 mesecev od datuma začetka veljavnosti te direktive] že označujejo brezemisijske stavbe kot „A0“, lahko še naprej uporabljajo to oznako namesto razreda A. Države članice zagotovijo, da so indikatorji energetske učinkovitosti ustrezno porazdeljeni v preostale razrede energetske učinkovitosti (B do F oziroma, kadar se uporablja A0, A do F).
- Države članice lahko določijo razred energetske učinkovitosti A+ za stavbe z najvišjim pragom potrebe po energiji, ki je vsaj 20 % nižji od najvišjega praga za brezemisijske stavbe, in ki letno proizvedejo več energije iz obnovljivih virov na kraju samem kot je skupna letna potreba po primarni energiji. Države članice zagotovijo, da se za obstoječe stavbe, ki po prenovi spadajo v razred A+, GWP v življenjskem ciklu oceni in razkrije v energetske izkaznici stavbe.
- Države članice, ki so svoje razrede energetske učinkovitosti prevrednotile 1. januarja 2019 ali pozneje in pred ... [datum začetka veljavnosti te direktive], lahko do 31. decembra 2029 predstavijo prevrednotenje svojih razredov energetske učinkovitosti.
3. Države članice poskrbijo za skupno vizualno podobo energetskih izkaznic na svojem ozemlju.

4. Države članice zagotovijo kakovost, zanesljivost in cenovno dostopnost energetskih izkaznic.

Države članice sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo, da so energetske izkaznice cenovno dostopne, in razmislijo o zagotavljanju finančne podpore ranljivim gospodinjstvom.

Države članice zagotovijo, da se energetske izkaznice na podlagi obiska na kraju samem, ki se lahko po potrebi izvede virtualno z vizualnimi pregledi, izdajo v skladu s členom 20(1) in da jih izdajo neodvisni strokovnjaki. Energetske izkaznice so jasne in lahko berljive ter so na voljo v strojno berljivi obliki in v skladu s predlogo iz Priloge V.

5. Energetska izkaznica vključuje priporočila za stroškovno učinkovite izboljšave energetske učinkovitosti in zmanjšanje obratovalnih emisij toplogrednih plinov ter kakovosti okolja v zaprtih prostorih stavbe ali stavbne enote, razen če stavba ali stavbna enota že dosega vsaj razred energetske učinkovitosti A.

Priporočila iz energetske izkaznice zajemajo:

- (a) ukrepe, ki se izvedejo v zvezi z večjo prenovo ovoja stavbe ali tehničnega stavbnega sistema ali sistemov, ter
- (b) ukrepe za posamezne elemente stavbe, ki se izvajajo neodvisno od večje prenove ovoja stavbe ali tehničnega stavbnega sistema ali sistemov.

6. Kadar se države članice določijo, da se izkaz o prenovi stavb pripravi in izda skupaj z energetske izkaznico na podlagi člena 12(3), izkaz o prenovi stavb nadomesti priporočila na podlagi odstavka 5 tega člena.
7. Priporočila, vključena v energetske izkaznico, morajo biti za posamezno stavbo tehnično izvedljiva in so v njih ocenjeni prihranki energije in zmanjšanje obratovalnih emisij toplogrednih plinov. V njih je lahko tudi navedena ocena dolžine obdobja odplačevanja ali stroškov in koristi med ekonomskim življenjskim ciklom te stavbe ter informacije o razpoložljivih finančnih spodbudah, upravni in tehnični pomoči ter finančnih koristih, ki so na splošno povezane z doseganjem referenčnih vrednosti.
8. Priporočila vključujejo oceno, ali je mogoče ogrevalne, prezračevalne in klimatske sisteme ter sisteme za sanitarno toplo vodo prilagoditi za delovanje pri učinkovitejših temperaturnih nastavitvah, kot so nizkotemperaturni toplotni oddajniki za vodne ogrevalne sisteme, vključno s potrebnim oblikovanjem zahtev glede izhodne toplotne moči in temperature ter pretoka.
9. Priporočila vključujejo oceno preostale življenjske dobe ogrevalnega sistema ali klimatskega sistema. V priporočilih so, kadar je to ustrezno, navedene možne alternative za zamenjavo ogrevalnega sistema ali klimatskega sistema v skladu s podnebnimi cilji za leti 2030 in 2050 ob upoštevanju lokalnih razmer in razmer, povezanih s sistemom.

10. V energetske izkaznici je navedeno, kje lahko lastnik ali najemnik stavbe ali stavbne enote prejme podrobnejše informacije tudi o stroškovni učinkovitosti priporočil iz energetske izkaznice. Ocena stroškovne učinkovitosti temelji na standardnih pogojih, kot so ocena prihrankov energije, osnovne cene energije in predhodna ocena stroškov. Poleg tega vsebuje informacije o ukrepih, ki jih je treba sprejeti za izvajanje priporočil, kontaktne podatke ustreznih točk „vse na enem mestu“ in, kadar je to ustrezno, po potrebi možnosti finančne podpore. Lastniku ali najemniku stavbe ali stavbne enote se lahko zagotovijo tudi dodatne informacije o sorodnih temah, kot so energetski pregledi ali finančne in druge spodbude ter možnosti financiranja ali nasveti za povečanje odpornosti stavb proti podnebnih spremembam.
11. Certificiranje stavbnih enot lahko temelji na:
- (a) skupnem certificiranju celotne stavbe ali
 - (b) oceni druge primerljive stavbne enote z enakimi energetske značilnostmi v isti stavbi.
12. Certificiranje enodružinskih hiš lahko temelji na oceni druge primerljive stavbe podobne oblike in velikosti s podobno dejansko kakovostjo energetske učinkovitosti, če za takšno ujemanje lahko jamči strokovnjak, ki izda energetsko izkaznico.

13. Veljavnost energetske izkaznice ne sme biti daljša od deset let. Kadar se je stavbi izdala energetska izkaznica pod ravno C, države članice zagotovijo, da so lastniki stavb povabljeni na točko „vse na enem mestu“, da prejmejo nasvete o prenovi, na enega od naslednjih datumov, kateri koli nastopi prej:

- (a) takoj po izteku veljavnosti energetske izkaznice stavbe ali
- (b) pet let po izdaji energetske izkaznice.

14. Države članice zagotovijo, da so na voljo poenostavljeni postopki za posodabljanje energetske izkaznice, kadar se nadgradijo samo posamezni elementi z enotnimi ali samostojnimi ukrepi.

Države članice zagotovijo, da so na voljo poenostavljeni postopki za posodabljanje energetske izkaznice, kadar se izvajajo ukrepi, opredeljeni v izkazu o prenovi stavbe, ali kadar se uporabljajo digitalni dvojček stavbe, druge certificirane metode ali podatki iz certificiranih orodij, ki določajo energetska učinkovitost stavbe.

Člen 20

Izdajanje energetskih izkaznic

1. Države članice zagotovijo, da se digitalna energetska izkaznica izda za:

- (a) stavbe ali stavbne enote, ko se zgradijo, so prestale večjo prenovi, se prodajo ali oddajo novim najemnikom ali za katere se najemna pogodba podaljša,

(b) obstoječe stavbe, ki so v lasti javnih organov ali jih ti uporabljajo.

Zahteva za izdajo energetske izkaznice ne velja, če je na voljo veljavna izkaznica za zadevno stavbo ali stavbno enoto, izdana v skladu z Direktivo 2010/31/EU ali to direktivo.

Države članice zagotovijo, da se na zahtevo izda papirna različica energetske izkaznice.

2. Države članice zahtevajo, da se ob izgradnji, večji prenovi, prodaji ali oddaji stavbe ali stavbne enote ali ob podaljšanju najemnih pogodb morebitnemu najemniku ali kupcu stavbe ali stavbne enote pokaže oziroma ob dejanskem nakupu in najemu izroči energetska izkaznica.
3. Kadar se stavba proda ali odda še pred njeno izgradnjo ali večjo prenovno, lahko države članice z odstopanjem od odstavkov 1 in 2 zahtevajo, da prodajalec zagotovi oceno bodoče energetske učinkovitosti stavbe; v tem primeru se energetska izkaznica izda najkasneje takrat, ko je stavba zgrajena ali prenovljena, in odraža stanje že zgrajene stavbe.
4. Države članice zahtevajo, da imajo stavbe ali stavbne enote pri prodaji ali oddaji v najem energetska izkaznica in da sta v spletnih in drugih oglasih, tudi na spletnih mestih portalov za iskanje nepremičnin, navedena indikator in razred energetske učinkovitosti iz energetske izkaznice stavbe ali stavbne enote, kot je ustrezno.

Države članice izvajajo vzorčne preglede ali druga preverjanja, da zagotovijo skladnost s temi zahtevami.

5. Določbe tega člena se izvajajo v skladu z veljavnimi nacionalnimi predpisi o solastnini ali skupni lastnini.
6. Države članice lahko kategorije stavb iz člena 5(3), točke (b), (c) in (e), izključijo iz uporabe odstavkov 1, 2, 4 in 5 tega člena. Države članice, ki so se odločile, da bodo iz obveznosti iz tega člena do ... [datum začetka veljavnosti te direktive] izključile stanovanjske stavbe, ki so uporabljene ali namenjene za uporabo, krajšo od štirih mesecev na leto, ali pa za omejeno letno uporabo s pričakovano porabo energije manj kot 25 % celoletne porabe, lahko s tem nadaljujejo.
7. O morebitnih učinkih energetskega izkaznika pri morebitnih sodnih postopkih se odloča v skladu z nacionalnimi pravili.
8. Države članice zagotovijo, da se vse izdane energetske izkaznice naložijo v podatkovno zbirko energetske učinkovitosti stavb iz člena 22. Naložena je celotna energetska izkaznica, vključno z vsemi potrebnimi podatki za izračun energetske učinkovitosti stavbe.

Člen 21

Prikaz energetske izkaznice

1. Države članice sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo, da je v stavbi, za katero je bila v skladu s členom 20(1) izdana energetska izkaznica in ki jo uporabljajo javni organi in se v njej pogosto zadržuje javnost, energetska izkaznica prikazana na vidnem mestu in jasno opazna javnosti.
2. Države članice zahtevajo, da je v nestanovanjski stavbi, za katero je bila v skladu s členom 20(1) izdana energetska izkaznica, energetska izkaznica prikazana na vidnem in jasno opaznem mestu.
3. Določbe odstavkov 1 in 2 ne vključujejo obveznosti prikaza priporočil, vključenih v energetska izkaznica.

Člen 22

Podatkovne zbirke o energetske učinkovitosti stavb

1. Vsaka država članica vzpostavi nacionalno podatkovno zbirko o energetske učinkovitosti stavb, ki omogoča zbiranje podatkov o energetske učinkovitosti posameznih stavb in splošni energetske učinkovitosti nacionalnega stavbnega fonda. Takšno podatkovno zbirko lahko sestavlja niz medsebojno povezanih podatkovnih zbirk.

Podatkovna zbirka omogoča zbiranje podatkov iz vseh ustreznih virov v zvezi z energetske izkaznicami, pregledi, izkazom o prenovi stavb, indikatorjem pripravljenosti na pametne sisteme in izračunano ali odčitano porabo energije vključenih stavb. Da bi napolnili podatkovno zbirko, se lahko zbirajo tudi tipologije stavb. Zbirajo in shranjujejo se lahko tudi podatki o obratovalnih in vgrajenih emisijah ter celotnem potencialu globalnega segrevanja v življenjskem ciklu.

2. Zbirni in anonimizirani podatki o stavbnem fondu so javno dostopni v skladu s pravili Unije in nacionalnimi pravili o varstvu podatkov. Shranjeni podatki so strojno berljivi in dostopni prek ustreznega digitalnega vmesnika. Države članice lastnikom, najemnikom in upraviteljem stavb ter finančnim institucijam, na podlagi dovoljenja lastnika pa tudi neodvisnim strokovnjakom, v zvezi s stavbami v njihovih naložbenih ali posojilnih portfeljih zagotovijo enostaven in brezplačen dostop do celotne energetske izkaznice. Pri stavbah, ki so naprodaj ali se oddajo v najem, države članice morebitnim najemnikom ali kupcem, ki jih je lastnik stavbe pooblastil, zagotovijo dostop do celotne energetske izkaznice.
3. Države članice zagotovijo, da imajo lokalni organi dostop do ustreznih podatkov o energetske učinkovitosti stavb na njihovem ozemlju v skladu z zahtevami za lažjo pripravo načrtov za ogrevanje in hlajenje ter vključijo operativne geografske informacijske sisteme in povezane podatkovne zbirke v skladu z Uredbo (EU) 2016/679. Države članice podprejo lokalne organe pri pridobivanju potrebnih virov za upravljanje podatkov in informacij.

4. Države članice javno objavijo informacije o deležu stavb v nacionalnem stavbnem fondu, za katerega so bile izdane energetske izkaznice, in zbirne ali anonimizirane podatke o energetske učinkovitosti, tudi o porabi energije in, kadar so na voljo, potencialu globalnega segrevanja v življenjskem ciklu vključenih stavb. Informacije javnega značaja se posodobijo vsaj dvakrat letno. Države članice javnosti in raziskovalnim ustanovam, kot so nacionalni statistični uradi, na zahtevo dajo na voljo anonimizirane ali zbirne informacije.
5. Države članice vsaj enkrat letno zagotovijo prenos informacij iz nacionalne podatkovne zbirke v opazovalnico EU za stavbni fond. Države članice lahko informacije posredujejo pogosteje.
6. Komisija sprejme izvedbene akte za določitev skupne predloge za prenos informacij v opazovalnico EU za stavbni fond. Prvi tak izvedbeni akt sprejme do 30. junija 2025.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 33(3).
7. Da se zagotovi skladnost in doslednost informacij, države članice poskrbijo, da je nacionalna podatkovna zbirka o energetske učinkovitosti stavb interoperabilna in povezana z drugimi upravnimi podatkovnimi zbirkami, ki vsebujejo informacije o stavbah, kot so nacionalni kataster stavb ali zemljiška knjiga in digitalni dnevniki stavb.

Člen 23

Pregledi

1. Države članice določijo potrebne ukrepe za uvedbo rednih pregledov dostopnih delov ogrevalnih, prezračevalnih in klimatskih sistemov, vključno z vsemi njihovimi kombinacijami, z efektivno nazivno izhodno močjo nad 70 kW. Določanje efektivne nazivne moči sistema temelji na vsoti nazivne izhodne moči kurilnih naprav in generatorjev hlajenja.
2. Države članice lahko vzpostavijo ločene sisteme pregledov za preglede stanovanjskih in nestanovanjskih sistemov.
3. Države članice lahko določijo različno pogostnost pregledov glede na vrsto in efektivno nazivno izhodno moč sistema, pri čemer upoštevajo stroške pregleda sistema in ocenjene prihranke stroškov energije, ki lahko nastanejo na podlagi pregleda. Sistemi se pregledajo vsaj vsakih pet let. Sistemi z generatorji z efektivno nazivno izhodno močjo nad 290 kW se pregledajo vsaj vsake tri leta.
4. Pregled vključuje oceno generatorja ali generatorjev, obtočnih črpalk in, kjer je ustrezno, sestavnih delov prezračevalnih sistemov, sistemov za distribucijo zraka in vode, sistemov za hidravlično uravnoteženje in krmilnega sistema. Države članice lahko v sheme pregledov vključijo vse dodatne stavbne sisteme, opredeljene v Prilogi I.

Pregled vključuje oceno učinkovitosti in velikosti kurilne naprave ali naprav ali generatorja ali generatorjev hlajenja in njihovih glavnih komponent v primerjavi z zahtevami stavbe in upošteva, ali lahko zmogljivosti sistema optimizirajo njegovo učinkovitost pri tipičnih ali povprečnih pogojih obratovanja z uporabo razpoložljivih tehnologij za varčevanje z energijo in v spreminjajočih se pogojih zaradi spreminjanja uporabe. Po potrebi se s pregledom oceni izvedljivost delovanja sistema pri različnih in učinkovitejših temperaturnih nastavitvah, kot na primer pri nastavitvi na nizko temperaturo za vodne ogrevalne sisteme, vključno s potrebnim oblikovanjem zahtev glede izhodne toplotne moči in temperature in pretoka, pri čemer se zagotovi varno delovanje sistema. Pregled po potrebi vključuje osnovno oceno izvedljivosti zmanjšanja uporabe fosilnih goriv na kraju samem, na primer z vključevanjem energije iz obnovljivih virov, spremembo vira energije ali nadomestitvijo ali prilagoditvijo obstoječih sistemov.

Kadar je nameščen prezračevalni sistem, se oceni tudi njegova velikost in ali lahko njegove zmogljivosti optimizirajo njegovo učinkovitost pri tipičnih ali povprečnih pogojih obratovanja, ki so pomembni za posebno in trenutno uporabo stavbe.

Kadar se sistem ali zahteve stavbe po pregledu, opravljenem na podlagi tega člena, niso spremenile, se lahko države članice odločijo, da ne bodo zahtevale ponovne ocene velikosti glavne komponente ali ocene delovanja pri različnih temperaturah.

5. Tehnični stavbni sistemi, ki so izrecno zajeti v dogovorjenem merilu energetske učinkovitosti ali pogodbeni ureditvi, ki določa dogovorjeno raven izboljšanja energetske učinkovitosti, kot je pogodbeno zagotavljanje prihranka energije, ali ki jih upravljajo operaterji komunalnih storitev ali omrežja in so zato predmet ukrepov za spremljanje učinkovitosti na strani sistema, so izvzeti iz zahtev iz odstavka 1, če je celotni učinek takšnega pristopa enakovreden učinku ukrepov iz odstavka 1.
6. Kadar je celotni učinek enakovreden učinku ukrepov iz odstavka 1, se lahko države članice odločijo za sprejetje alternativnih ukrepov, kot so finančna podpora ali zagotavljanje svetovanja uporabnikom glede zamenjave generatorjev, drugih sprememb sistema ter alternativnih rešitev, da se oceni učinkovitost, uspešnost in ustrezna velikost teh sistemov.
- Pred uporabo alternativnih ukrepov iz prvega pododstavka tega odstavka vsaka država članica s predložitvijo poročila Komisiji dokumentira enakovrednost učinka navedenih ukrepov učinku ukrepov iz odstavka 1, vključno v smislu prihrankov energije in zmanjšanja emisij toplogrednih plinov.
7. Stavbe, ki so skladne s členom 13(10) ali (11), so izvzete iz zahtev iz odstavka 1 tega člena.

8. Države članice vzpostavijo sheme pregledov ali alternativne ukrepe, kot so digitalna orodja in kontrolni sezname, da bi potrdile, da izvedena gradbena in prenovitvena dela izpolnjujejo načrtovano energetske učinkovitost in minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti, kot so določene v gradbenih ali enakovrednih predpisih.
9. Države članice vključijo povzetek analize shem pregledov in njihovih rezultatov kot prilogo k nacionalnemu načrtu prenove stavbe iz člena 3. Države članice, ki so izbrale alternativne ukrepe iz odstavka 6 tega člena, vključijo povzetek analize in rezultate alternativnih ukrepov.

Člen 24

Poročila o pregledu ogrevalnih sistemov, prezračevalnih sistemov in klimatskih sistemov

1. Poročilo o pregledu se izda po vsakem pregledu ogrevalnega sistema, prezračevalnega sistema ali klimatskega sistema. Poročilo o pregledu vsebuje rezultat pregleda, opravljenega v skladu s členom 23, in vključuje priporočila za stroškovno učinkovito izboljšanje energetske učinkovitosti pregledanega sistema.

Priporočila lahko temeljijo na primerjavi energetske učinkovitosti pregledanega sistema z najboljšim razpoložljivim sistemom, ki je izvedljiv in uporablja tehnologije za varčevanje z energijo, in sistemom podobne vrste, za katerega vse ustrezne komponente dosegajo raven energetske učinkovitosti, ki jo zahteva veljavno pravo. Priporočila po potrebi vključujejo rezultate osnovne ocene izvedljivosti zmanjšanja uporabe fosilnih goriv na kraju samem.

V poročilu o pregledu so navedene vse varnostne težave, ugotovljene med pregledom. Vendar se avtor poročila ne šteje za odgovornega v zvezi z ugotovitvijo ali navedbo kakršnih koli takih varnostnih težav

2. Poročilo o pregledu se izroči lastniku ali najemniku stavbe ali stavbne enote.
3. Poročilo o pregledu se naloži v nacionalno podatkovno zbirko o energetske učinkovitosti stavb v skladu s členom 22.

Člen 25

Neodvisni strokovnjaki

1. Države članice zagotovijo, da pripravo energetskih izkaznic stavb, izkazov o prenovi stavb, oceno pripravljenosti na pametne sisteme ter preglede ogrevalnih, prezračevalnih in klimatskih sistemov na neodvisen način opravljajo usposobljeni ali potrjeni strokovnjaki, ki poslujejo kot samozaposleni ali so zaposleni v javnih organih ali zasebnih podjetjih.

Strokovnjaki so potrjeni v skladu s členom 28 Direktive (EU) 2023/1791 ob upoštevanju njihove usposobljenosti.

2. Države članice objavijo informacije o usposabljanju in potrjevanju. Države članice zagotovijo objavo redno posodobljenih seznamov usposobljenih ali potrjenih strokovnjakov oziroma potrjenih podjetij, ki nudijo storitve takih strokovnjakov.

Člen 26

Potrjevanje gradbenih strokovnjakov

1. Države članice zagotovijo ustrezno raven usposobljenosti za gradbene strokovnjake, ki izvajajo celovita prenovitvena dela v skladu s členom 3 in Prilogo II k tej direktivi in členom 28 Direktive (EU) 2023/1791.
2. Kadar je ustrezno in izvedljivo, države članice zagotovijo, da so ponudnikom celovitih prenovitvenih del na voljo sistemi potrjevanja ali enakovredni sistemi kvalifikacij, kadar to ni zajeto s členom 18(3) Direktive (EU) 2018/2001 ali členom 28 Direktive (EU) 2023/1791.

Člen 27

Neodvisni nadzorni sistem

1. Države članice zagotovijo, da se vzpostavijo neodvisni nadzorni sistemi za energetske izkaznice v skladu s Prilogo VI ter neodvisni nadzorni sistemi za izkaze o prenovi stavb, indikatorje pripravljenosti na pametne sisteme in poročila o pregledu ogrevalnih, prezračevalnih in klimatskih sistemov. Države članice lahko vzpostavijo ločene sisteme za nadzor energetskih izkaznic, izkazov o prenovi stavb, indikatorje pripravljenosti na pametne sisteme in poročil pregledov ogrevalnih, prezračevalnih in klimatskih sistemov.

2. Države članice lahko prenesejo odgovornosti za izvajanje neodvisnih nadzornih sistemov.

Če se države članice tako odločijo, zagotovijo, da se neodvisni nadzorni sistemi izvajajo v skladu s Prilogo VI.
3. Države članice zahtevajo, da se energetske izkaznice, izkazi o prenovi stavb, indikatorji pripravljenosti na pametne sisteme in poročila o pregledu iz odstavka 1 na zahtevo dajo na voljo pristojnim organom ali telesom.

Člen 28

Pregled

Komisija ob pomoči odbora iz člena 33 do 31. decembra 2028 pregleda to direktivo glede na izkušnje, pridobljene med njeno uporabo, ter napredek, dosežen med njeno uporabo, in po potrebi poda predloge.

Komisija v okviru tega pregleda oceni, ali se z uporabo te direktive v kombinaciji z drugimi zakonodajnimi instrumenti, ki obravnavajo energetska učinkovitost in emisije toplogrednih plinov iz stavb, zlasti z oblikovanjem cen ogljika, zagotavlja zadosten napredek pri doseganju popolnoma razogljičenega, brezemisijskega stavbnega fonda do leta 2050 ali pa je treba uvesti nadaljnje zavezujoče ukrepe na ravni Unije, zlasti obvezne minimalne standarde energetske učinkovitosti za cel stavbni fond, med drugim za zagotavljanje, da se lahko dosežejo vrednosti za leti 2030 in 2035, določene v členu 9(2). Komisija oceni tudi nacionalne časovne načrte in zlasti načrtovane mejne vrednosti glede potenciala za globalno segrevanje v celotnem življenjskem ciklu novih stavb v skladu s členom 7(4) ter preuči, če so potrebni dodatni ukrepi za spodbujanje trajnostnega grajenega okolja. Komisija tudi preuči, kako bi lahko države članice v okviru stavbne politike Unije in politike Unije glede energetske učinkovitosti uporabljale celovite pristope na ravni četrti ali soseske, pri tem pa zagotovile, da bi vsaka stavba izpolnjevala minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti, na primer s celostnimi programi prenove in shemami celovitih prenov, ki se namesto za eno samo stavbo uporabljajo za več stavb v določenem prostorskem okviru. Komisija oceni tudi, ali bi bili alternativni indikatorji, kot so poraba končne energije in potrebe po energiji, primernejši za namene Priloge I.

Člen 29
Informacije

1. Države članice pripravijo in izvajajo kampanje obveščanja in ozaveščanja. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za obveščanje lastnikov in najemnikov stavb ali stavbnih enot ter vseh zadevnih akterjev na trgu, kot so lokalni in regionalni organi ter energetske skupnosti, o različnih metodah in praksah, ki povečujejo energetske učinkovitost. Države članice zlasti sprejmejo potrebne ukrepe za zagotavljanje prilagojenih informacij ranljivim gospodinjstvom. Te informacije se dajo na voljo tudi lokalnim organom in organizacijam civilne družbe.
2. Države članice lastnikom ali najemnikom stavb zlasti zagotovijo informacije o energetskih izkaznicah, tudi o njihovem namenu in ciljih, o stroškovno učinkovitih ukrepih ter po potrebi o finančnih instrumentih, da bi se izboljšala energetska učinkovitost stavbe, ter o zamenjavi kotlov na fosilna goriva z bolj trajnostnimi alternativami. Države članice zagotovijo informacije prek dostopnih in preglednih svetovalnih orodij, kot so svetovanje v zvezi s prenovo in točke „vse na enem mestu“, vzpostavljene na podlagi člena 18, pri tem pa posebno pozornost namenijo ranljivim gospodinjstvom.

Na zahtevo držav članic Komisija državam članicam pomaga pri pripravi zadevnih informacijskih kampanj za namene iz odstavka 1 in prvega pododstavka tega odstavka, ki so lahko vključene v programe Unije.

3. Države članice zagotovijo, da so tistim, ki so pristojni za izvajanje te direktive, na voljo smernice in usposabljanje, tudi za premalo zastopane skupine. Smernice in usposabljanje izpostavljajo pomen izboljšanja energetske učinkovitosti in omogočajo, da se pri načrtovanju, projektiranju, gradnji in prenovi industrijskih ali stanovanjskih območij preuči najboljša kombinacija izboljšav energetske učinkovitosti, zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, uporabe energije iz obnovljivih virov in uporabe daljinskega ogrevanja in hlajenja. S takim usmerjanjem in usposabljanjem se lahko obravnavajo tudi strukturne izboljšave, prilagajanje podnebnim spremembam, požarna varnost, tveganja, povezana z močno potresno dejavnostjo, odstranjevanje nevarnih snovi, vključno z azbestom, izpusti onesnaževal (vključno z drobnimi delci), kakovost okolja v zaprtih prostorih in dostopnost za invalide. Države članice si prizadevajo uvesti ukrepe v podporo usposabljanju lokalnih in regionalnih organov, skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in drugih ustreznih akterjev, kot so pobude za prenovo, ki jih vodijo državljani, da bi spodbujali doseganje ciljev te direktive.

4. Komisija stalno izboljšuje storitve obveščanja, predvsem spletno mesto, vzpostavljeno kot evropski portal za energetske učinkovitost stavb, namenjen državljanom, strokovnjakom in organom, da bi državam članicam pomagala pri obveščanju in dviganju ozaveščenosti. Informacije, objavljene na tem spletnem mestu, lahko vključujejo povezave do ustreznega prava Unije ter nacionalnih, regionalnih in lokalnih predpisov, povezave do spletnih mest EUROPA, na katerih so objavljeni nacionalni akcijski načrti o energetske učinkovitosti, povezave do dostopnih finančnih instrumentov ter primeri dobrih praks na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, tudi v zvezi s točkami „vse na enem mestu“, vzpostavljenimi v skladu s členom 18 te direktive. Komisija v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj, Kohezijskega sklada in Sklada za pravični prehod, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta³³, Socialnega sklada za podnebje ter mehanizma za okrevanje in odpornost še naprej opravlja storitve obveščanja in te nadgrajuje, da bi zainteresiranim deležnikom, med drugim nacionalnim, regionalnim in lokalnim organom, tudi v sodelovanju z Evropsko investicijsko banko, prek evropske pomoči, namenjene področju energije na lokalni ravni, z zagotavljanjem pomoči in informacij v zvezi z možnostmi financiranja olajšala uporabo razpoložljivih sredstev, pri čemer upošteva najnovejše spremembe zakonodajnega okvira.

³³ Uredba (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod (UL L 231, 30.6.2021, str. 1).

Člen 30

Posvetovanje

Da bi olajšale učinkovito izvajanje te direktive, se države članice v skladu z veljavnim nacionalnim pravom in po potrebi posvetujejo z vpletenimi deležniki, vključno z lokalnimi in regionalnimi organi. Takšno posvetovanje je posebej pomembno za izvajanje člena 29.

Člen 31

Prilagoditev Priloge I tehničnemu napredku

Komisija v skladu s členom 32 sprejme delegirane akte za spremembo te direktive v zvezi s prilagoditvijo točk 4 in 5 Priloge I tehničnemu napredku.

Člen 32

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz členov 6, 7, 15, 17 in 31 se prenese na Komisijo za nedoločen čas od ... [datum začetka veljavnosti te direktive].

3. Prenos pooblastila iz členov 6, 7, 15, 17 in 31 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 6, 7, 15, 17 ali 31, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 33
Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.
3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 34
Kazni

Države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabljajo pri kršitvah nacionalnih določb, sprejetih na podlagi te direktive, in sprejmejo vse ukrepe za zagotovitev, da se te kazni izvajajo. Te kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Države članice o teh pravilih in ukrepih uradno obvestijo Komisijo brez odlašanja in jo brez odlašanja uradno obvestijo o vsakršni spremembi, ki nanje vpliva.

Člen 35

Prenos

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s členi 1, 2 in 3, 5 do 29, 32 in 35 ter prilogami I do III in V do IX do ... [24 mesecev od datuma začetka veljavnosti te direktive]. Komisiji takoj sporočilo besedilo teh predpisov in korelacijsko tabelo.

Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s členom 17(15), do 1. januarja 2025.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklice nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Vključijo tudi izjavo, da se v obstoječih zakonih in drugih predpisih sklicevanje na direktivo, razveljavljeno s to direktivo, šteje za sklicevanje na to direktivo. Način sklicevanja in obliko izjave določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedilo temeljnih predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 36
Razveljavitev

Direktiva 2010/31/EU, kakor je spremenjena z akti, navedenimi v delu A Priloge IX, se razveljavi z učinkom od ... [dan po poteku 24 mesecev od datuma začetka veljavnosti te direktive] brez poseganja v obveznosti držav članic glede rokov za prenos v nacionalno pravo in datumov začetka uporabe direktiv, ki so navedene v delu B Priloge IX,.

Sklicevanje na razveljavljeno direktivo se šteje za sklicevanje na to direktivo in se bere v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge X.

Člen 37
Začetek veljavnosti in uporaba

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Členi 4, 30, 31, 33, 34, 36, 37 in 38 se uporabljajo od ... [dan po poteku 24 mesecev od datuma začetka veljavnosti te direktive].

Člen 38
Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V ...,

Za Evropski parlament
predsednica

Za Svet
predsednik/predsednica

PRILOGA I

Skupni splošni okvir za izračunavanje energetske učinkovitosti stavb (iz člena 4)

1. Energetska učinkovitost stavbe se določi na podlagi izračunane ali odčitane porabe energije ter odraža njeno običajno porabo energije za ogrevanje prostorov, hlajenje prostorov, sanitarno toplo vodo, prezračevanje, vgrajeno razsvetljavo in druge tehnične stavbne sisteme. Države članice zagotovijo, da je običajna poraba energije reprezentativna v dejanskih obratovalnih pogojih za vsako ustrezno tipologijo in odraža običajno vedenje uporabnika. Kadar je mogoče, običajna poraba energije in običajno vedenje uporabnikov temeljita na razpoložljivih nacionalnih statističnih podatkih, gradbenih predpisih in odčitanih podatkih.

Kadar je odčitana raba energija osnova za izračun energetske učinkovitosti stavb, mora biti z metodologijo izračuna mogoče opredeliti vpliv obnašanja uporabnikov in lokalnega podnebja, ki se ne odraža v rezultatu izračuna. Odčitano rabo energije za izračun energetske učinkovitosti stavb je treba odčitavati v najmanj mesečnih intervalih, pri čemer mora biti razvidna razlika med nosilci energije.

Države članice lahko uporabijo odčitano porabo energije v običajnih obratovalnih pogojih, da preverijo pravilnost izračunane porabe energije in omogočijo primerjavo med izračunano in dejansko učinkovitostjo. Odčitana poraba energije za namene preverjanja in primerjave lahko temelji na mesečnih odčitavanjih.

Energetska učinkovitost stavbe se izrazi z numeričnim indikatorjem porabe primarne energije na enoto referenčne tlorisne površine na leto, v kWh/(m² na leto) za namene energetskih izkaznic in skladnosti z minimalnimi zahtevami glede energetske učinkovitosti. Metodologija za določitev energetske učinkovitosti stavbe mora biti pregledna in odprta za inovacije.

Države članice opišejo svojo nacionalno metodologijo izračuna na podlagi Priloge A k poglavitnim evropskim standardom o energetske učinkovitosti stavb, in sicer EN ISO 52000-1, EN ISO 52003-1, EN ISO 52010-1, EN ISO 52016-1, EN ISO 52018-1, EN 16798-1, EN 52120-1 in EN 17423 ali dokumentom, ki jih nadomeščajo. Ta določba ne pomeni pravne kodifikacije navedenih standardov.

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se v primeru, ko se stavbe oskrbujejo iz sistemov daljinskega ogrevanja ali hlajenja, koristi take oskrbe priznajo in upoštevajo v metodologiji izračuna, zlasti delež energije iz obnovljivih virov, s posamično potrjenimi ali priznanimi faktorji primarne energije.

2. Potrebe po energiji in poraba energije za ogrevanje prostorov, hlajenje prostorov, toplo sanitarno vodo, prezračevanje, razsvetljavo in druge tehnične stavbne sisteme se izračunajo z uporabo mesečnih, urnih ali manjših intervalov izračuna, da se upoštevajo spremenljivi pogoji, ki znatno vplivajo na obratovanje in učinkovitost sistema in notranje pogoje, ter da se zagotovijo optimalne ravni zdravja, kakovosti zraka v zaprtih prostorih, tudi ravni udobja, ki jih opredelijo države članice na nacionalni ali regionalni ravni.

Kadar predpisi za izdelke, povezane z energijo, sprejeti na podlagi Direktive 2009/125/ES, vključujejo posebne zahteve v zvezi z informacijami o izdelku za namene izračuna energetske učinkovitosti in potenciala za globalno segrevanje v celotnem življenjskem ciklu v skladu s to direktivo, nacionalne metode izračunavanja ne zahtevajo dodatnih informacij.

Izračun primarne energije temelji na redno posodobljenih in v prihodnost usmerjenih faktorjih primarne energije (pri čemer se razlikuje med tistimi iz neobnovljivih in obnovljivih virov ter faktorji primarne energije skupaj) ali utežnih faktorjih na nosilec energije, ki jih morajo priznati nacionalni organi in pri tem upoštevati mešanico virov energije, predvideno v njihovih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih. Ti faktorji primarne energije ali utežni faktorji lahko temeljijo na nacionalnih, regionalnih ali lokalnih informacijah. Faktorji primarne energije ali utežni faktorji so lahko določeni na letni, sezonski, mesečni, dnevni ali urni podlagi ali na podlagi podrobnejših informacij, ki so na voljo za posamezne sisteme daljinskega ogrevanja.

Faktorje primarne energije ali utežne faktorje opredelijo države članice. Sprejete odločitve in viri podatkov se sporočijo v skladu s standardom EN 17423 ali katerim koli dokumentom, ki ta standard nadomešča. Države članice se lahko odločijo za povprečni faktor primarne energije Unije za električno energijo, določen na podlagi Direktive (EU) 2023/1791, namesto faktorja primarne energije, ki odraža mešanico električne energije v državi.

3. Za namen prikaza energetske učinkovitosti stavbe države članice opredelijo dodatne numerične indikatorje za skupno porabo primarne energije, rabo energije iz neobnovljivih in obnovljivih virov ter za proizvedene obratovalne emisije toplogrednih plinov v kg ekvivalenta CO₂/(m² na leto).

4. Metodologija se določi ob upoštevanju vsaj naslednjih vidikov:
- (a) naslednjih dejanskih toplotnih značilnosti stavbe, vključno z njenimi notranjimi predelnimi stenami:
 - (i) toplotna zmogljivost;
 - (ii) izolacija;
 - (iii) pasivno gretje;
 - (iv) hladilni elementi;
 - (v) toplotni mostovi;
 - (b) ogrevalnega sistema in oskrbe s toplo sanitarno vodo, vključno z značilnostmi glede njune izolacije;
 - (c) zmogljivosti proizvodnje obnovljivih virov energije in shranjevanja energije nameščenih na kraju samem;
 - (d) klimatskih naprav;
 - (e) naravnega in mehanskega prezračevanja, ki lahko vključuje zračno tesnost in rekuperacijo toplote;
 - (f) vgrajene razsvetljave (v glavnem v nestanovanjskem sektorju);
 - (g) oblike, položaja in orientacije stavbe, vključno z zunanjo klimo;

- (h) pasivnih solarnih sistemov in zaščite pred soncem;
- (i) notranjih klimatskih pogojev, vključno s projektirano notranjo klimo;
- (j) notranjih obremenitev;
- (k) sistemov za avtomatizacijo in nadzor stavb in njihovih zmogljivosti za spremljanje, nadzor in optimizacijo energetske učinkovitosti.

5. Upošteva se pozitiven vpliv naslednjih vidikov:

- (a) pogoji lokalne izpostavljenosti soncu, aktivni solarni sistemi ter drugi ogrevalni sistemi in sistemi za proizvodnjo električne energije na podlagi energije iz obnovljivih virov;
- (b) električna energija, proizvedena v soproizvodnji;
- (c) sistemi daljinskega ogrevanja in hlajenja ter sistemi ogrevanja in hlajenja v stavbi;
- (d) naravna osvetlitev;
- (e) sistemi za shranjevanje električne energije;
- (f) sistemi za shranjevanje toplote.

6. Za namene izračuna energetske učinkovitosti stavb bi morale biti stavbe ustrezno razvrščene v naslednje kategorije:

- (a) enodružinske hiše raznih vrst;
- (b) stanovanjski bloki;

- (c) pisarne;
 - (d) stavbe, namenjene izobraževanju;
 - (e) bolnišnice;
 - (f) hoteli in restavracije;
 - (g) športni objekti;
 - (h) stavbe za veleprodajo in maloprodajo;
 - (i) druge vrste stavb, ki so porabniki energije.
-

PRILOGA II

Predloga za nacionalne načrte prenove stavb (iz člena 3)

Ta direktiva Člen 3	Obvezni indikatorji	Neobvezni indikatorji
(a) Pregled nacionalnega stavbnega fonda	Število stavb in skupna tlorisna površina (m²): – po vrsti stavbe (vključno z javnimi stavbami in socialnimi stanovanji) – po razredu energetske učinkovitosti – stavba s skoraj ničelno porabo energije – najmanj učinkovite stavbe (vključno z opredelitvijo) – 43 % najmanj učinkovitih stanovanjskih stavb – ocena deleža stavb, izvzetih na podlagi člena 9(6), točka (b)	Število stavb in skupna tlorisna površina (m²): – po starosti stavbe – po velikosti stavbe – po tipu podnebja – rušenje (število in skupna tlorisna površina (m²))
	Število energetskih izkaznic: – po vrsti stavbe (vključno z javnimi stavbami) – po razredu energetske učinkovitosti	Število energetskih izkaznic: – po obdobju gradnje

Ta direktiva Člen 3	Obvezni indikatorji	Neobvezni indikatorji
	Letne stopnje prenove: število in skupna tlorisna površina (m²): – po vrsti stavbe – v skoraj ničenergijske in/ali brezemisijske stavbe – po obsegu prenove (ponderirana povprečna prenova) – javne stavbe	
	Letna poraba primarne in končne energije (ktoe): – po vrsti stavbe – po končni porabi Prihranki energije (ktoe): – stanovanjske stavbe – nestanovanjske stavbe – javne stavbe Povprečna poraba primarne energije v kWh/(m² na leto) za stanovanjske stavbe Delež energije iz obnovljivih virov v stavbnem sektorju (nameščene MW ali proizvedene GWh): – za različne uporabe	Zmanjšanje stroškov energije (v EUR) na gospodinjstvo (povprečje) Poraba primarne energije stavbe, ki se uvršča med najučinkovitejših 15 % (prag znatnega prispevka) in najučinkovitejših 30 % (prag po načelu, da se ne škoduje bistveno) nacionalnega stavbnega fonda, kot je določeno v Delegirani uredbi (EU) 2021/2139. Delež ogrevalnega sistema v stavbnem sektorju po vrsti kotla/ogrevalnega sistema Delež energije iz obnovljivih virov v stavbnem sektorju (nameščene MW ali proizvedene GWh): – na kraju samem – drugje
	Letne obratovalne emisije toplogrednih plinov (v kg ekvivalenta CO₂/(m² na leto)): – po vrsti stavbe Letno zmanjšanje obratovalnih emisij toplogrednih plinov (v kg ekvivalenta CO₂/(m² na leto)): – po vrsti stavbe	Potencial za globalno segrevanje v življenjskem ciklu (v kg ekvivalenta CO₂/m²) v novih stavbah: – po vrsti stavbe

Ta direktiva Člen 3	Obvezni indikatorji	Neobvezni indikatorji
	Tržne ovire in pomanjkljivosti (opis): – ločene spodbude – zmogljivost gradbenega in energetskega sektorja Ocena zmogljivosti v sektorjih gradbeništva, energetske učinkovitosti in energije iz obnovljivih virov	Tržne ovire in pomanjkljivosti (opis): – upravne – finančne – tehnične – ozaveščenost – drugo Število: – podjetja za energetske storitve – gradbena podjetja – arhitekti in inženirji – kvalificirani delavci – točke „vse na enem mestu“ – MSP v gradbenem sektorju/sektorju prenove – skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in pobude za prenovo, ki jih vodijo državljani Projekcije delovne sile v gradbeništvu: – upokojeni arhitekti/inženirji/kvalificirani delavci – arhitekti/inženirji/kvalificirani delavci, ki vstopajo na trg – mladi v sektorju – ženske v sektorju Pregled in napoved gibanja cen gradbenih materialov in razvoja nacionalnih trgov

Ta direktiva Člen 3	Obvezni indikatorji	Neobvezni indikatorji
	Energetska revščina (opredelitev): – % ljudi, ki živijo v energetske revščini – delež razpoložljivega dohodka na gospodinjstvo, ki je bil porabljen za energijo – prebivalstvo, ki živi v neustreznih stanovanjskih razmerah (npr. streha, ki pušča) ali v neustreznih pogojih toplotnega udobja	
	Faktorji primarne energije: – na nosilec energije – faktor primarne energije iz obnovljivih virov – faktor primarne energije iz obnovljivih virov – faktor primarne energije skupaj	
	Opredelitev skoraj ničenergijske stavbe za nove in obstoječe stavbe	Pregled pravnega in upravnega okvira
	Stroškovno optimalne minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti novih in obstoječih stavb	

Ta direktiva Člen 3	Obvezni indikatorji	Neobvezni indikatorji
(b) Časovni načrt za 2030, 2040, 2050	Cilji za letno stopnjo prenove: število in skupna tlorisna površina (m²): – po vrsti stavbe – najmanj učinkovite stavbe – 43 % najmanj učinkovitih stanovanjskih stavb Informacije na podlagi člena 9(1): – merila za izvzetje posameznih nestanovanjskih stavb – ocenjeni delež izvzetih nestanovanjskih stavb – ocena enakovrednega izboljšanja energetske učinkovitosti zaradi izvzetih nestanovanjskih stavb	Cilji za pričakovani delež (%) prenovljenih stavb: – po vrsti stavbe – po obsegu prenove
	Cilj za pričakovano letno porabo primarne in končne energije (ktoe): – po vrsti stavbe – po končni porabi Pričakovani prihranki energije: – po vrsti stavbe Cilji za povečanje deleža energije iz obnovljivih virov v skladu s členom 15a Direktive (EU) 2018/2001 Številčni cilji za uvedbo sončne energije v stavbah	Delež energije iz obnovljivih virov v stavbnem sektorju (nameščene MW ali proizvedene GWh)

Ta direktiva Člen 3	Obvezni indikatorji	Neobvezni indikatorji
	Cilji za pričakovane obratovalne emisije toplogrednih plinov (v kg ekvivalenta CO₂/(m² na leto)): – po vrsti stavbe Cilji za pričakovano zmanjšanje obratovalnih emisij toplogrednih plinov (%): – po vrsti stavbe	Razdelitev na emisije iz poglavja III [nepremične naprave], poglavja IVa [sistem trgovanja z emisijami za stavbe, cestni promet in dodatne sektorje] Direktive 2003/87/ES in na emisije iz drugega fonda Cilji za pričakovane emisije toplogrednih plinov v celotnem življenjskem ciklu (v kg ekvivalenta CO₂/(m² na leto)) v novih stavbah: – po vrsti stavbe
	Pričakovane širše koristi: – zmanjšanje % ljudi, ki živijo v energetske revščini	– Ustvarjanje novih delovnih mest – Povečanje BDP (v deležu in milijardah evrov)
	Prispevek držav članic k ciljem Unije glede energetske učinkovitosti v skladu s členom 4 Direktive (EU) 2023/1791, ki se pripiše prenovi stavbnega fonda (delež in številka v ktoe)	
	Prispevek držav članic k ciljem Unije glede energije iz obnovljivih virov v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001, ki se pripiše prenovi stavbnega fonda (delež, nameščene MW ali proizvedene GWh)	

Ta direktiva Člen 3	Obvezni indikatorji	Neobvezni indikatorji
(c) Pregled izvedenih in načrtovanih politik in ukrepov	Politike in ukrepi v zvezi z naslednjimi elementi: (a) opredelitev stroškovno učinkovitih pristopov k prenovi za različne vrste stavb in tipe podnebja, ob upoštevanju morebitnih relevantnih sprožilnih točk v življenjskem ciklu stavbe; (b) nacionalni minimalni standardi energetske učinkovitosti na podlagi člena 9 ter druge politike in ukrepi, usmerjeni v segmente nacionalnega stavbnega fonda z najslabšo energetsko učinkovitostjo, vključno z zaščitnimi ukrepi iz člena 17(19); (c) spodbujanje celovite prenove stavb, vključno s postopno celovito prenovi; (d) krepitev moči in zaščita ranljivih odjemalcev ter zmanjšanje energetske revščine, vključno s politikami in ukrepi na podlagi člena 24 Direktive (EU) 2023/1791, ter cenovna dostopnost stanovanj; (e) vzpostavitev točk „vse na enem mestu“ ali podobnih mehanizmov na podlagi člena 18 za zagotavljanje tehničnega, upravnega in finančnega svetovanja in podpore;	Politike in ukrepi v zvezi z naslednjimi elementi: (a) povečanje odpornosti stavb proti podnebnim spremembam; (b) spodbujanje trga energetskih storitev; (c) povečanje požarne varnosti; (d) povečanje odpornosti proti tveganjem nesreč, vključno s tveganji, povezanimi z močno potresno dejavnostjo; (e) odstranitev nevarnih snovi, vključno z azbestom; (f) dostopnost za invalide; (g) vloga skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in energetskih skupnosti državljanov pri pristopih na ravni mestnih četrti in sosesk; (h) odpravljanje neskladij pri človeških zmogljivostih ter (i) obravnavanje možnosti za izboljšanje kakovosti okolja v zaprtih prostorih.

Ta direktiva Člen 3	Obvezni indikatorji	Neobvezni indikatorji
	(f) razogljíčenje ogrevanja in hlajenja, med drugim tudi prek omrežij daljinskega ogrevanja in hlajenja, ter postopno opuščanje fosilnih goriv pri ogrevanju in hlajenju z namenom, da se kotli na fosilna goriva do leta 2040 popolnoma opustijo; (g) preprečevanje in visokokakovostno ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov v skladu z Direktivo 2008/98/ES, zlasti kar zadeva hierarhijo ravnanja z odpadki, in cilji krožnega gospodarstva; (h) spodbujanje obnovljivih virov energije v stavbah v skladu z okvirnim ciljem glede deleža energije iz obnovljivih virov v stavbnem sektorju iz člena 15a(1) Direktive (EU) 2018/2001; (i) namestitev naprav za proizvodnjo sončne energije na stavbah; (j) zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v celotnem življenjskem ciklu pri gradnji, prenovi, obratovanju in koncu življenjske dobe stavb ter uporaba odvzemov ogljika; (k) spodbujanje pristopov na ravni mestnih četrti in sosesk ter programov celovite prenove na ravni četrti, ki lahko obravnavajo vprašanja na področju energije, mobilnosti, zelene infrastrukture, ravnanja z odpadki in odpadnimi vodami ter druge vidike urbanističnega načrtovanja, pri čemer se lahko upoštevajo lokalni in regionalni viri, krožnost in zadostnost; (l) izboljšanje stavb v lasti javnih organov, vključno s politikami in ukrepi na podlagi členov 5, 6 in 7 Direktive (EU) 2023/1791;	Za vse politike in ukrepe: – upravni viri in zmogljivosti, – pokrito(-a) področje(-a): – najmanj učinkovite stavbe, – minimalni standardi energetske učinkovitosti, – energetska revščina, socialna stanovanja, – javne stavbe, – stanovanjske stavbe (enodružinske, večdružinske), – nestanovanjske stavbe, – industrija, – obnovljivi viri energije, – postopna opustitev fosilnih goriv pri ogrevanju in hlajenju, – emisije toplogrednih plinov v celotnem življenjskem ciklu, – krožno gospodarstvo in ravnanje z odpadki, – točke „vse na enem mestu“, – izkazi o prenovi stavb, – pametne tehnologije, – trajnostna mobilnost v stavbah, – pristopi na četrti in sosedski ravni, – znanja in spretnosti, usposabljanje, – kampanje ozaveščanja in svetovalna orodja.

Ta direktiva Člen 3	Obvezni indikatorji	Neobvezni indikatorji
	(m) spodbujanje pametnih tehnologij in infrastrukture za trajnostno mobilnost v stavbah; (n) odpravljanje tržnih ovir in nedelovanja trga; (o) odpravljanje vrzeli v znanjih in spretnostih ter spodbujanje izobraževanja, ciljno usmerjenega usposabljanja, izpopolnjevanja in preusposabljanja v sektorju gradbeništva ter sektorjih energetske učinkovitosti ter energije iz obnovljivih virov (javnih ali zasebnih), da bi zagotovili zadostno delovno silo z ustrezno ravno znanj in spretnosti, ki ustreza potrebam v gradbenem sektorju, s posebnim poudarkom na premalo zastopanih skupinah; (p) kampanje ozaveščanja in druga svetovalna orodja ter (q) spodbujanje modularnih in industrializiranih rešitev za gradnjo in prenovu stavb. Za vse politike in ukrepe: – ime politike ali ukrepa, – kratek opis (natančen obseg, cilj in pogoji izvajanja), – količinsko opredeljen cilj, – vrsta politike ali ukrepa (kot so zakonodajni, ekonomski, davčni, usposabljanje, ozaveščanje), – načrtovani proračun in viri financiranja, – subjekti, odgovorni za izvajanje politike, – pričakovani učinek, – stanje izvajanja, – datum začetka veljavnosti, – obdobje izvajanja.	

Ta direktiva Člen 3	Obvezni indikatorji	Neobvezni indikatorji
(d) Pregled naložbenih potreb, proračunskih sredstev in upravnih virov	– Skupne naložbene potrebe za leta 2030, 2040, 2050 (v milijonih EUR) – Javne naložbe (v milijonih EUR) – Zasebne naložbe (v milijonih EUR) – Proračunska sredstva	
(e) Pragovi novih ali prenovljenih brezemisijских stavb iz člena 11	– Pragovi obratovalnih emisij toplogrednih plinov za nove brezemisijске stavbe – Pragovi obratovalnih emisij toplogrednih plinov za prenovljene brezemisijске stavbe – Pragovi letne porabe primarne energije za nove brezemisijске stavbe – Pragovi letne porabe primarne energije za prenovljene brezemisijске stavbe	
(f) Minimalni standardi energetske učinkovitosti za nestanovanjske stavbe	– Najvišji pragovi energetske učinkovitosti, na podlagi člena 9(1)	
(g) Nacionalni načrtani potek postopne prenove stanovanjskega stavbnega fonda	– Nacionalni načrtani potek postopne prenove fonda stanovanjskih stavb, vključno z mejniki za leti 2030 in 2035 za povprečno porabo primarne energije v kWh/(m² na leto), na podlagi člena 9(2)	

PRILOGA III

Izračun GWP v življenjskem ciklu novih stavb na podlagi člena 7(2)

Za izračun GWP v življenjskem ciklu novih stavb na podlagi člena 7(2) se skupni GWP sporoči kot numerični indikator za vsako fazo življenjskega cikla, izražen v kg ekvivalenta CO₂/m² (uporabne tlorisne površine), izračunan v referenčnem obdobju študije, ki traja 50 let. Izbira podatkov, opredelitev scenarijev in izračuni se izvedejo v skladu s standardom EN 15978 (EN 15978:2011 Trajnostnost gradbenih objektov. Ocena okoljske učinkovitosti stavb. Računska metoda), pri čemer se upoštevajo vsi nadaljnji standardi v zvezi s trajnostnostjo gradbenih del in računska metoda za oceno okoljske učinkovitosti stavb. Obseg elementov stavb in tehnične opreme ustreza opredelitvi v skupnem okviru EU Level(s) za indikator 1.2. Kadar obstaja nacionalno orodje ali metoda za izračun ali je tako orodje ali metoda potrebno za razkritje informacij ali pridobitev gradbenih dovoljenj, se to orodje ali metoda lahko uporabi za razkritje potrebnih informacij. Uporabijo se lahko druga orodja ali metode za izračun, če izpolnjujejo minimalna merila, določena v skupnem okviru EU Level(s). Uporabijo se podatki v zvezi s posebnimi gradbenimi proizvodi, izračunani v skladu z Uredbo (EU) št. 305/2011 Evropskega parlamenta in Sveta¹, kadar so na voljo.

¹ Uredba (EU) št. 305/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2011 o določitvi usklajenih pogojev za trženje gradbenih proizvodov in razveljavitvi Direktive Sveta 89/106/EGS (UL L 88, 4.4.2011, str. 5).

PRILOGA IV

Skupni splošni okvir za razvrščanje stavb glede na pripravljenost na pametne sisteme

1. Komisija določi opredelitev indikatorja pripravljenosti na pametne sisteme in metodologijo za njegov izračun, da bi se ocenile zmogljivosti stavbe ali stavbne enote za prilagoditev njenega delovanja potrebam stanovalca in omrežja ter za izboljšanje njene energetske in celotne učinkovitosti.

Indikator pripravljenosti na pametne sisteme zajema elemente za večje prihranke energije, uporabo referenčnih vrednosti in prilagodljivost, izboljšane funkcionalnosti in zmogljivosti, ki izhajajo iz več med seboj povezanih in pametnih naprav.

Pri metodologiji se upoštevajo značilnosti, kot je morebiten obstoj digitalnega dvojčka stavbe.

Pri metodologiji se upoštevajo funkcije, kot so pametni števcji, sistemi za avtomatizacijo in nadzor stavb, naprave za samoregulacijo za uravnavanje temperature zraka v zaprtih prostorih, vgrajeni gospodinjski aparati, polnilna mesta za električna vozila, shranjevanje energije ter podrobne funkcionalnosti, in njihova interoperabilnost kot tudi koristi za notranje klimatske pogoje, energetska učinkovitost, ravni učinkovitosti in omogočeno prilagodljivost.

2. Metodologija se opira na naslednje ključne funkcionalnosti stavbe in njenih tehničnih stavbnih sistemov:
- (a) sposobnost ohranjanja energetske učinkovitosti in obratovanja stavbe s prilagoditvijo porabe energije, na primer s porabo energije iz obnovljivih virov;
 - (b) sposobnost prilagoditve načina obratovanja glede na potrebe stanovalca ob ustreznem upoštevanju razpoložljivosti prijaznosti do uporabnika, ohranjanja zdravih notranjih klimatskih pogojev in sposobnosti poročanja o porabi energije ter
 - (c) prilagodljivost skupnih energetskih potreb stavbe, vključno z njeno sposobnostjo, da omogoči udeležbo pri aktivnem in pasivnem ter implicitnem in eksplicitnem prilagajanju odjema, z njenim skladiščenjem energije in sproščanjem energije nazaj v omrežje, na primer s prilagodljivostjo in zmožnostjo prenosa obremenitve ter
 - (d) sposobnost stavbe, da izboljša svojo energetsko in splošno učinkovitost z uporabo tehnologij za varčevanje z energijo.
3. Pri metodologiji se lahko upoštevata še:
- (a) interoperabilnost sistemov (pametni števcji, sistemi za avtomatizacijo in nadzor stavb, vgrajeni gospodinjski aparati, naprave za samoregulacijo za uravnavanje temperature zraka v zaprtih prostorih v stavbi ter senzorji za merjenje kakovosti zraka v zaprtih prostorih in prezračevalne naprave) ter

(b) pozitiven vpliv obstoječih komunikacijskih omrežij, predvsem obstoj stavbne fizične infrastrukture, primerne za visoke hitrosti, kot je prostovoljna oznaka „pripravljeno za širokopasovno povezavo“ ter obstoj dostopne točke v stavbah z več stanovanjskimi enotami v skladu s členom 8 Direktive 2014/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta¹.

4. Metodologija ne sme negativno vplivati na obstoječe nacionalne sheme certificiranja energetske učinkovitosti in temelji na s tem povezanih pobudah na nacionalni ravni, pri čemer upošteva načelo lastništva stanovalca, varstvo podatkov, zasebnost in varnost v skladu z ustreznim pravom Unije o varstvu podatkov in zasebnosti ter najboljše razpoložljive tehnike za kibernetsko varnost.
5. Metodologija določa najustreznejši format parametra indikatorja pripravljenosti na pametne sisteme ter mora biti preprosta, pregledna in enostavno razumljiva za odjemalce, lastnike, vlagatelje ter udeležence na trgu prilagajanja odjema.

¹ Direktiva 2014/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o ukrepih za znižanje stroškov za postavitve elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti (UL L 155, 23.5.2014, str. 1).

PRILOGA V

Predloga za energetske izkaznice (iz člena 19)

1. Energetska izkaznica na sprednji strani vsebuje vsaj naslednje elemente:

- (a) razred energetske učinkovitosti;
- (b) izračunano letno porabo primarne energije v kWh/(m² na leto);
- (c) izračunano letno porabo končne energije v kWh/(m² na leto);
- (d) energijo iz obnovljivih virov, proizvedeno na kraju samem, v % porabe energije;
- (e) obratovalne emisije toplogrednih plinov (v kg CO₂/(m² na leto)) in vrednost GWP v življenjskem ciklu, če je na voljo.

Energetska izkaznica poleg tega vsebuje naslednje elemente:

- (a) izračunano letno porabo primarne in končne energije v kWh ali MWh;
- (b) proizvodnjo energije iz obnovljivih virov v kWh ali MWh; glavni nosilec energije in vrsto obnovljivega vira energije;
- (c) izračunane potrebe po energiji v kWh/(m² na leto);

- (d) navedbo da/ne, ali ima stavba zmogljivost za odzivanje na zunanje signale in prilagajanje porabe energije;
- (e) navedbo da/ne, ali je sistem za distribucijo toplote v stavbi zmožen obratovati pri nizkih ali učinkovitejših temperaturah, kadar je to ustrezno;
- (f) kontaktne podatke ustrezne točke „vse na enem mestu“ za svetovanje na področju prenove.

2. Poleg tega lahko energetska izkaznica vključuje naslednje indikatorje:

- (a) porabo energije, največjo obremenitev, velikost generatorja ali sistema, glavni nosilec energije in glavno vrsto elementa za vsako uporabo: ogrevanje, hlajenje, topla sanitarna voda, prezračevanje in vgrajena razsvetljava;
- (b) razred emisij toplogrednih plinov (če je ustrezno);
- (c) informacije o odvzemih ogljika, povezanih z začasnim shranjevanjem ogljika v ali na stavbah;
- (d) navedbo da/ne, ali je za stavbo na voljo izkaz o prenovi;
- (e) povprečno vrednost U za neprozorne elemente ovoja stavbe;
- (f) povprečno vrednost U za prozorne elemente ovoja stavbe;
- (g) vrsto najobičajnejšega prozornega elementa (npr. dvojno zastekljeno okno);
- (h) rezultate analize tveganja pregrevanja (če so na voljo);

- (i) prisotnost fiksnih senzorjev, ki spremljajo kakovost okolja v zaprtih prostorih;
- (j) prisotnost fiksnih upravljalnih elementov, ki se odzivajo na kakovost okolja v zaprtih prostorih;
- (k) število in vrsto polnilnih mest za električna vozila;
- (l) prisotnost, vrsto in velikost sistemov za shranjevanje energije;
- (m) pričakovano preostalo življenjsko dobo ogrevalnih ali klimatskih sistemov in naprav, kadar je to ustrezno;
- (n) izvedljivost prilagoditve ogrevalnega sistema za delovanje pri učinkovitejših temperaturnih nastavitvah;
- (o) izvedljivost prilagoditve sistema za sanitarno toplo vodo za delovanje pri učinkovitejših temperaturnih nastavitvah;
- (p) izvedljivost prilagoditve klimatskega sistema za delovanje pri učinkovitejših temperaturnih nastavitvah;
- (q) odčitano porabo energije;
- (r) obstoj priključka na omrežje daljinskega ogrevanja in hlajenja in, kadar je to mogoče, podatke o morebitni priključitvi na učinkovit sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja;

- (s) lokalne faktorje primarne energije in z njimi povezane emisijske faktorje ogljika povezanega lokalnega omrežja daljinskega ogrevanja in hlajenja;
- (t) obratovalne emisije drobnih delcev (PM_{2,5}).

Energetska izkaznica lahko vključuje naslednje povezave z drugimi pobudami, če se te uporabljajo v zadevni državi članici:

- (a) navedbo da/ne, ali je bila za stavbo opravljena ocena pripravljenosti na pametne sisteme;
- (b) kadar je na voljo, vrednost ocene pripravljenosti na pametne sisteme;
- (c) navedbo da/ne, ali je za stavbo na voljo digitalni dnevnik stavb;

Invalidi imajo enak dostop do informacij v energetskih izkaznicah.

PRILOGA VI

Neodvisni nadzorni sistemi za energetske izkaznice

1. Opredelitev veljavne energetske izkaznice

Države članice jasno opredelijo, kaj se šteje za veljavno energetske izkaznico.

Opredelitev veljavne energetske izkaznice zagotavlja:

- (a) preverjanje veljavnosti vhodnih podatkov (tudi preverjanja na kraju samem) o stavbi, ki so uporabljeni za izdajo energetske izkaznice, ter rezultatov, navedenih v izkaznici;
- (b) veljavnost izračunov;
- (c) največje odstopanje za energetske učinkovitost stavbe, po možnosti izraženo z numeričnim indikatorjem porabe primarne energije (kWh/(m² na leto));
- (d) najmanjše število elementov, ki se razlikujejo od privzetih ali standardnih vrednosti.

Države članice lahko v opredelitev veljavne energetske izkaznice vključijo dodatne elemente, kot je največje odstopanje za specifične vrednosti vhodnih podatkov.

2. Kakovost neodvisnega nadzornega sistema energetske izkaznice

Države članice jasno opredelijo cilje glede kakovosti in raven statističnega zaupanja, ki bi jih morali doseči z okvirom energetske izkaznice. Neodvisni nadzorni sistem za ocenjeno obdobje, ki ni daljše od enega leta, zagotavlja, da ima vsaj 90 % veljavnih izdanih energetske izkaznice 95-odstotno statistično zanesljivost.

Raven kakovosti in stopnja zaupanja neodvisnemu nadzornemu sistemu energetske izkaznice se določita z naključnim vzorčenjem, pri tem pa se upoštevajo vsi elementi iz opredelitve veljavne energetske izkaznice. Kadar so neodvisni nadzorni sistemi preneseni na nevladne organe, države članice zahtevajo preverjanje, ki ga opravi tretja stran, za oceno vsaj 25 % naključnega vzorca.

Veljavnost vhodnih podatkov se preveri z informacijami, ki jih zagotovi neodvisni strokovnjak. Take informacije lahko vključujejo certifikate proizvodov, specifikacije ali gradbene načrte, ki vključujejo podrobnosti o učinkovitosti različnih elementov, vključenih v energetske izkaznice.

Veljavnost vhodnih podatkov se preveri z obiski na kraju samem, ki se lahko po potrebi izvedejo virtualno, pri vsaj 10 % energetske izkaznice, ki so del naključnega vzorčenja za oceno splošne kakovosti sheme.

Poleg minimalnega števila naključnih vzorcev za določitev splošne ravni kakovosti lahko države članice uporabijo različne strategij za odkrivanje in odpravljanje slabe kakovosti energetskih izkaznic da bi izboljšale splošno kakovost sheme. Taka ciljno usmerjena analiza se ne more uporabiti kot podlaga za merjenje splošne kakovosti sheme.

Države članice uvedejo preventivne in reaktivne ukrepe za zagotovitev kakovosti celotnega okvira energetskih izkaznic. Ti ukrepi lahko vključujejo dodatno usposabljanje za neodvisne strokovnjake, ciljno usmerjeno vzorčenje, obveznost ponovne predložitve energetskih izkaznic, sorazmerne kazni in začasne ali trajne prepovedi za strokovnjake.

Kadar se v podatkovno zbirko vnesejo informacije, se nacionalnim organom omogoči, da za namene spremljanja in preverjanja identificirajo avtorja vnosa.

3. Razpoložljivost energetskih izkaznic

Z neodvisnim nadzornim sistemom se preverja razpoložljivost energetskih izkaznic za morebitne kupce in najemnike, da se zagotovi možnost upoštevanja energetske učinkovitosti stavbe pri njihovi odločitvi o nakupu ali najemu.

Poleg tega neodvisni nadzorni sistem preverja vidnost indikatorja in razreda energetske učinkovitosti v oglaševalskih medijih.

4. Ravnanje s tipologijami stavb

V neodvisnem nadzornem sistemu se upoštevajo različne tipologije stavb, zlasti tipologije stavb, ki so na nepremičninskem trgu najbolj razširjene, kot so enostanovanjske hiše, večstanovanjske hiše, poslovne stavbe ali stavbe za maloprodajo.

5. Javno razkritje

Države članice v nacionalni podatkovni zbirki o energetskih izkaznicah redno objavljajo vsaj naslednje informacije o sistemu kakovosti:

- (a) opredelitev veljavnih energetskih izkaznic;
- (b) cilje glede kakovosti sheme energetskih izkaznic;
- (c) rezultate ocenjevanja kakovosti, vključno s številom ovrednotenih izkaznic in relativno velikostjo glede na skupno število izdanih izkaznic v danem obdobju (na tipologijo);
- (d) ukrepe ob nepredvidljivih dogodkih za izboljšanje splošne kakovosti energetskih izkaznic.

PRILOGA VII

Primerjalni metodološki okvir za opredelitev stroškovno optimalnih ravni zahtev
glede energetske učinkovitosti pri stavbah in elementih stavb

Primerjalni metodološki okvir omogoča državam članicam, da določijo energetske učinkovitost in emisijske vrednosti stavb in elementov stavb ter gospodarske vidike ukrepov v zvezi z energetsko učinkovitostjo in emisijskimi vrednostmi, ter da jih povežejo, da bi opredelili stroškovno optimalno raven za uresničitev ciljev za zmanjšanje emisij in podnebno nevtralnost do leta 2030 ter doseganje brezemisijskega stavbnega fonda najpozneje do leta 2050.

Primerjalni metodološki okvir dopolnjujejo smernice, v katerih je opredeljeno, kako naj se ta okvir uporablja pri izračunu stroškovno optimalnih ravni učinkovitosti.

S primerjalnim metodološkim okvirom je omogočeno, da so upoštevani vzorci uporabe, zunanji klimatski pogoji in njihove spremembe v prihodnosti v skladu z najboljšimi razpoložljivimi podnebnimi projekcijami, vključno z vročinskimi valovi in obdobji hudega mraza, stroški naložb, kategorija stavbe, operativni stroški in stroški vzdrževanja (vključno s stroški energije in prihranki energije), zaslužki od proizvedene energije, kjer je ustrezno, okoljske in zdravstvene eksternalije rabe energije, stroški ravnanja z odpadki, kjer je ustrezno, ter tehnološki napredek. Temeljiti bi moral na ustreznih evropskih standardih, povezanih s to direktivo.

Komisija poleg tega zagotovi:

- smernice, ki bodo priložene primerjalnemu metodološkemu okviru; s temi smernicami bodo lahko države članice izvedle ukrepe, ki so navedeni v nadaljevanju;
- informacije o oceni dolgoročnega razvoja cen energije.

Na ravni držav članic se za primerjalni metodološki okvir, ki ga države članice uporabljajo, določijo splošni pogoji, izraženi v parametrih. Komisija izda priporočila za države članice glede njihovih ravni stroškovne optimalnosti, kadar je to ustrezno.

Na podlagi primerjalnega metodološkega okvira morajo države članice:

- opredeliti referenčne stavbe, za katere je značilna njihova funkcionalnost in geografska lega, vključno z notranjimi in zunanjimi klimatskimi pogoji. Referenčne stavbe vključujejo tako nove kot obstoječe stanovanjske in nestanovanjske stavbe;
- opredeliti ukrepe za energetske učinkovitost, ki jih je treba oceniti za referenčne stavbe. To so lahko ukrepi za posamezno stavbo kot celoto, za posamezen element stavbe ali kombinacijo elementov stavbe;
- oceniti potrebo po končni in primarni energiji in nastalih emisijah referenčne stavbe z opredeljenimi ukrepi za energetske učinkovitost, ki so v uporabi;

- z uporabo načel primerjalnega metodološkega okvira izračunati stroške (to je sedanja neto vrednost) ukrepov za energetske učinkovitost (kot je navedeno v drugi alineji) med pričakovanim ekonomskim življenjskim ciklom, ki se uporablja za referenčne stavbe (kot so navedene v prvi alineji).

Države članice z izračunom stroškov ukrepov za energetske učinkovitost med pričakovanim ekonomskim življenjskim ciklom ocenijo stroškovno učinkovitost posameznih ravni minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti. S tem se bodo lahko določile stroškovno optimalne ravni zahtev glede energetske učinkovitosti.

PRILOGA VIII

Zahteve za izkaze o prenovi stavb

1. Izkaz o prenovi stavbe vključuje:
 - (a) informacije o trenutni energetski učinkovitosti stavbe;
 - (b) grafični prikaz ali grafične prikaze časovnega načrta, ki vključuje korake postopne celovite prenove;
 - (c) informacije o ustreznih nacionalnih zahtevah, kot so minimalne zahteve glede energetske učinkovitosti stavb, minimalni standardi energetske učinkovitosti in pravila v državi članici o postopnem opuščanju fosilnih goriv, ki se v stavbah uporabljajo za ogrevanje in hlajenje, vključno z datumi izvajanja;
 - (d) kratko razlago optimalnega zaporedja korakov;
 - (e) informacije o vsakem koraku, vključno z:
 - (i) nazivom in opisom ukrepov prenove za vsak korak, vključno z ustreznimi možnostmi glede tehnologij, tehnik in materialov, ki naj bi bili uporabljeni;
 - (ii) ocenjenimi prihranki energije pri porabi primarne in končne energije v kWh ter v odstotkih izraženim izboljšanjem porabe energije v primerjavi s stanjem pred tem korakom;
 - (iii) ocenjenim zmanjšanjem obratovalnih emisij toplogrednih plinov;

- (iv) ocenjenimi prihranki pri računu za energijo, pri čemer so jasno navedene predpostavke o stroških energije, uporabljene za izračun;
- (v) ocenjenim razredom energetske učinkovitosti v okviru energetske izkaznice, ki naj bi bil dosežen po zaključenem koraku;
- (f) informacije o morebitni priključitvi na učinkovit sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja;
- (g) delež individualne ali kolektivne proizvodnje in lastne porabe energije iz obnovljivih virov, ki naj bi bil dosežen po prenovi;
- (h) splošne informacije o razpoložljivih možnostih za izboljšanje krožnosti gradbenih proizvodov in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v njihovem celotnem življenjskem ciklu ter o širših koristih, povezanih z zdravjem in udobjem, kakovostjo okolja v zaprtih prostorih in izboljšano sposobnostjo prilagajanja stavbe podnebnim spremembam;
- (i) informacije o razpoložljivih finančnih sredstvih in povezave do ustreznih spletnih strani z navedbo virov teh finančnih sredstev;
- (j) informacije o tehničnem svetovanju in svetovalnih storitvah, vključno s kontaktnimi podatki in povezavami do spletnih strani točk „vse na enem mestu“.

2. Izkaz o prenovi stavbe lahko vključuje:

- (a) okvirni časovni razpored korakov;

- (b) za vsak korak:
- (i) podroben opis tehnologij, tehnik in materialov, ki se bodo uporabljali, ter njihovih prednosti, slabosti in stroškov;
 - (ii) informacije o tem, kakšna bi bila energetska učinkovitost stavbe v primerjavi z minimalnimi zahtevami glede energetske učinkovitosti stavb, ki so v postopku večje prenove, ter zahtevami za skoraj ničenergijske in brezemisijske stavbe po zaključenem koraku ter o tem, kakšna bi bila energetska učinkovitost zamenjanih elementov stavb v primerjavi z minimalnimi zahtevami glede energetske učinkovitosti posameznih elementov stavb, kadar obstajajo;
 - (iii) oceno stroškov za izvedbo koraka;
 - (iv) predvideno amortizacijsko dobo za korak, z morebitno finančno podporo in brez nje;
 - (v) oceno časa, potrebnega za izvedbo koraka;
 - (vi) kadar so na voljo, referenčne vrednosti emisij toplogrednih plinov v življenjskem ciklu za materiale in opremo ter povezave do ustrezne spletne strani, na kateri so na voljo;
 - (vii) oceno življenjske dobe ukrepov in oceno stroškov vzdrževanja;

- (c) neodvisne module o:
- (i) tipičnih profilih, potrebnih ali priporočenih za izvedbo energetske prenove (arhitekti, svetovalci, izvajalci, dobavitelji in inštalaterji itd.), ali povezavo do ustrezne oziroma ustreznih spletnih strani;
 - (ii) seznamu ustreznih arhitektov, svetovalcev, izvajalcev, dobaviteljev ali inštalaterjev na tem območju, ki lahko vključuje le tiste, ki izpolnjujejo določene pogoje, kot to, da imajo višjo stopnjo kvalifikacij, so imetniki certifikacijskih oznak ali pa izpolnjujejo pogoje za certificiranje, ali spletno povezavo do ustrezne oziroma ustreznih spletnih strani;
 - (iii) tehničnih pogojih, potrebnih za optimalno uvedbo nizkotemperaturnega ogrevanja;
 - (iv) načinu, kako bi lahko koraki prenove in dodatni ukrepi izboljšali pripravljenost stavbe na pametne sisteme;
 - (v) tehničnih in varnostnih zahtevah glede materialov in del;
 - (vi) osnovnih predpostavkah, na katerih temeljijo predloženi izračuni, ali povezavo do ustrezne spletne strani, na kateri so na voljo;
- (d) informacije o dostopu do digitalne različice izkaza o prenovi;

- (e) informacije o vseh večjih prenovah stavbe ali stavbne enote, kot je navedeno v členu 8(1), in o morebitni nadgradnji ali zamenjavi elementa stavbe, ki je del ovoja stavbe in pomembno vpliva na energetska učinkovitost ovoja stavbe, kot je navedeno v členu 8(2), kadar so take informacije dane na voljo strokovnjaku, ki izda izkaz o prenovi stavbe;
 - (f) informacije v zvezi s potresno varnostjo, kadar so te informacije, ki zadevajo stavbo, na voljo strokovnjaku;
 - (g) na zahtevo in na podlagi informacij, ki jih da na voljo trenutni lastnik stavbe, prilogo z navedenimi dodatnimi informacijami, kot so prilagodljivost prostorov spreminjajočim se potrebam in vse načrtovane prenove.
3. Kar zadeva stanje stavbe pred koraki prenove, se v izkazu o prenovi stavbe, kolikor je to mogoče, upoštevajo informacije iz energetske izkaznice.
4. Vsaka metrika, ki se uporablja za ocenjevanje učinka korakov, temelji na sklopu standardnih pogojev.
-

PRILOGA IX

Del A

Razveljavljena direktiva s seznamom naknadnih sprememb

(iz člena 36)

Direktiva 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 153, 18.6.2010, str. 13)	
Direktiva (EU) 2018/844 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 156, 19.6.2018, str. 75)	samo člen 1
Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1)	samo člen 53

Del B

Roki za prenos v nacionalno zakonodajo in datumi začetka uporabe

(iz člena 36)

Direktiva	Rok za prenos	Datumi začetka uporabe
2010/31/EU	09. julij 2012	kar zadeva člene 2, 3, 9, 11, 12, 13, 17, 18, 20 in 27, 9. januar 2013; kar zadeva člene 4 do 8, 14, 15 in 16, 9. januar 2013 za stavbe, ki jih uporabljajo javni organi, in 9. julij 2013 za druge stavbe
(EU) 2018/844	10. marec 2020	

PRILOGA X

Korelacijska tabela

Direktiva 2010/31/EU	Ta direktiva
Člen 1	Člen 1
Člen 2, točka 1	Člen 2, točka 1
–	Člen 2, točka 2
Člen 2, točka 2	Člen 2, točka 3
–	Člen 2, točki 5 in 6
Člen 2, točke 3, 3a, 4 in 5	Člen 2, točke 7 do 10
–	Člen 2, točke 12, 13 in 14
Člen 2, točke 6, 7, 8 in 9	Člen 2, točke 15 do 18
–	Člen 2, točke 19 do 22
Člen 2, točka 10	Člen 2, točka 23
–	Člen 2, točke 24 do 29
Člen 2, točke 11, 12, 13 in 14	Člen 2, točke 30 do 33
–	Člen 2, točke 34, 37 do 40 in 42
Člen 2, točka 15	Člen 2, točka 42
Člen 2, točke 15, 15a, 15b, 15c, 16 in 17	Člen 2, točke 43, 44, 47 do 50
Člen 2, točka 18	–
Člen 2, točka 19	Člen 2, točka 51
–	Člen 2, točke 52 do 64
Člen 2, točka 20	–
Člen 2a	Člen 3
Člen 3	Člen 4
Člen 4	Člen 5
Člen 5	Člen 6

Direktiva 2010/31/EU	Ta direktiva
Člena 6 in 9	Člen 7
Člen 7	Člen 8
–	Člen 9
–	Člen 12
Člen 8(1), (9)	Člen 13
Člen 8(2) do (8)	Člen 14
Člen 8(10), (11)	Člen 15
–	Člen 16
Člen 10	Člen 17
Člen 11	Člen 19
Člen 12	Člen 20
Člen 13	Člen 21
–	Člen 22
Člena 14 in 15	Člen 23
Člen 16	Člen 24
Člen 17	Člen 25
–	Člen 26
Člen 18	Člen 27
Člen 19	Člen 28
Člen 19a	–
Člen 20	Člen 29
Člen 21	Člen 30
Člen 22	Člen 31
Člen 23	Člen 32
Člen 26	Člen 33
Člen 27	Člen 34
Člen 28	Člen 35

Direktiva 2010/31/EU	Ta direktiva
Člen 29	Člen 36
Člen 30	Člen 37
Člen 31	Člen 38
Priloga I	Priloga I
–	Priloga II
–	Priloga III
Priloga IA	Priloga IV
–	Priloga V
Priloga II	Priloga VI
Priloga III	Priloga VII
Priloga IV	Priloga IX
Priloga V	Priloga X